A doua revoluție nucleară / Cum să învățați toată viața

ROMÂNIA
Newsweek®

PE PICIOR DE RĂZBOI

Rusia pune lumea pe jar trimițându-și armata la granița Ucrainei. Cât de pregătită este Alianța Nord Atlantică să răspundă unei asemenea provocări. ➤ P 12-27

FOTO: SULLIVER / GETTY IMAGES

ANUL 5 ■ NUMĂRUL 134 ■ PREȚ: 14,90 LEI ■ 18.02-17.03.2022

22134
5 948494 000029

Magic FM
always great music

MAGIC MORNING

cu Liana Stanciu

Luni - Vineri
De la 06:00 la 10:00
make life magic

Newsweek ROMÂNIA

18.02 - 17.03.2022 _ ANUL 5 _ NR.134

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 18 martie 2022

SUMAR

Periscop

06 **Infrastructură**
De ce nu putem calcula cât ne vor costa drumurile în România

Opinii

10 SABIN ORCAN
Patriotismul nu-i de AUR, ci de tinichea!

11 FLAVIA DRĂGAN
Trăiască imunizarea prin boală! Scapă cine are zile...

Dosar

12 **Pe picior de război**
15 Precedentul georgian: „Șahul etern“
16 Șapte minciuni ruseşti despre Ucraina
18 Vulnerabilitățile Armatei Române: nave învechite, rezerviști puțini
22 România, veriga lipsă din autostrada Via Carpatia din flancul estic al NATO
24 Pe unde și-a mai vârât coada armata rusă

Periscop

28 **Corespondenți oficiali de presă**
Ziariștii-conservă
30 **Controversă istorică**
Evreii masacrați la Odessa, simpli „cetățeni sovietici“

Internațional

36 **Energie**
A doua revoluție nucleară
46 **Societate**
Cum a schimbat pandemia relațiile angajator-angajat

Magazin

48 **Dezvoltare personală**
Cum să învățați toată viața
53 **Sănătate**
RODICA POP BUȘUI,
diabetolog american de origine română: „Intersecția acestor pandemii, COVID-19 și diabet, poate să aibă consecințe extrem de grave“
54 **Rugby**
Noua generație face spectacol în Turneul celor 6 Națiuni
57 Programul meciurilor
58 **Piața auto în 2021**
Cele mai vândute mașini
62 **Tehnologie**
Noutăți la CES 2022
- Lenovo ThinkBook Plus Gen 3
- Samsung Odyssey Neo G8
- Noveto N1
- Sengled Smart Health Monitoring Bulb
- Roborock S7 MaxV Ultra
- KOHLER PerfectFill

Calendar

64 Doi ani de luptă cu COVID-19

» P.48

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

Online manager _ Ștefan Onica

Senior-editori: Petre Badică, Flavia Drăgan, Mihai Duță, Lidia Moise, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Răzvan Scăeșteanu

Reporteri: Edi Neagu, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu, Ramona Ursu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

riană
KOGĂLNICEANU
57th Airbase
11.02.2022

CONSTANȚA, ROMÂNIA

Au venit americanii

Președintele Klaus Iohannis și secretarul general NATO Jens Stoltenberg vizitează Baza 57 Aeriană Mihail Kogălniceanu.

INQUAM PHOTOS / O. GANEA

CAMERA DEPUTATILOR

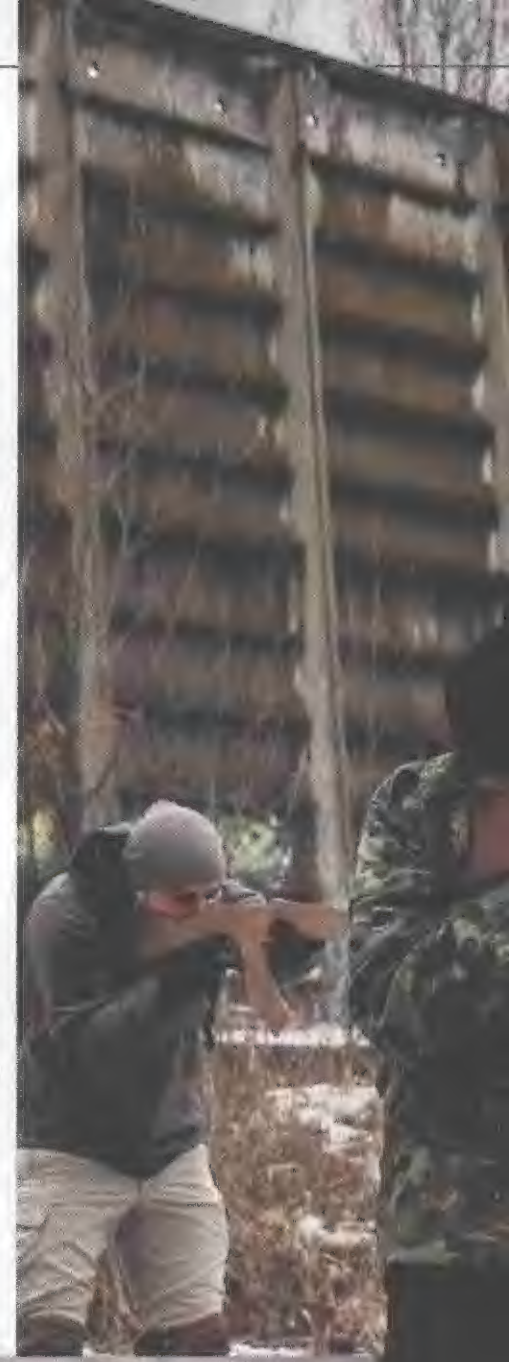

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Derapaj de AUR

Incident în timpul citirii moțiunii simple de cenzură împotriva ministrului Energiei, în Parlamentul României. Simion, eroul negativ.

FOTO: INQUAM PHOTOS / ILONA ANDREI

BUCUREȘTI, ROMÂNIA

Ciolos nu mai e șeful USR

Dacian Ciolos, la sediul partidului, după conferința de presă în care a anunțat că a ramas doar membru în urma demisiei de la conducerea USR.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

KIEV, UCRAINA

Pregătiri de război

Civili participă la un exercițiu militar la periferia capitalei Kiev, în eventualitatea unei invazii rusești. Deocamdată, cu arme de jucărie.

FOTO: CHRIS MCGRATH/GETTY IMAGES

INFRASTRUCTURĂ

De ce nu putem calcula cât ne vor costa drumurile în România

În timp ce proiectele de infrastructură rutieră plătite din bugetul statului au prețuri plafonate, nu există limite pentru autostrăzile și drumurile expres finanțate din fonduri europene.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

STANDARDUL DE COST CONSTITUIE DOCUMENTUL DE REFERINȚĂ, cu rol de ghidare în promovarea obiectivelor de investiții finanțate din fonduri publice, potrivit unui document oficial. Standardul de cost pe kilometru reprezintă reperul oferit de autorități în construcția de autostrăzi, drumuri județene sau variante ocolitoare.

„Costul standard este definit ca un sistem de contabilitate a costurilor conceput pentru a afla cât ar trebui să fie costul unui produs în condițiile existente. Costul standard este o tehnică de control al managementului pentru fiecare activitate.

Nu este numai util în scopul controlului costurilor, dar este de asemenea util în planificarea producției. Avantajele acestui instrument sunt: măsurarea eficienței, controlul costurilor, luarea unor decizii corecte și eliminarea ineficiențelor. Standardele de cost permit pregătirea bugetelor de cost și stabilirea unor repere", se arată într-un raport făcut de Universitatea George Bacovia.

În cazul nostru, standardele de cost te ajută să estimezi prețul aproximativ al unui proiect de infrastructură.

Fără standarde la autostrăzi

În România, prețul final pentru construcția de drumuri ridică semne de întrebare și atunci când este calculat pe baza standardelor de cost, dar și atunci când acestea sunt ignorate. În cazul drumurilor naționale și județene, standardele sunt prea înalte și pot genera risipa banului public. În cazul construcției de autostrăzi, standardele de cost au fost eliminate, iar prețul pe kilometru variază, arbitrar, cel mai adesea în sus.

În 2018, guvernul Dăncilă anunța că dorește să modifice standardele de cost pentru construcția de autostrăzi. Institutul Național de Statistică arăta că, din 2010 (anul în care fuseseră elaborate standardele), indicele de cost în construcțiile inginerești crescuse cu 22%. În așteptarea ordinului de guvern, în toamna anului 2018, s-a anunțat că standardele de cost pentru construcția de autostrăzi și drumuri naționale au fost complet eliminate.

O măsură surprinzătoare, România având o tradiție în a plăti la suprapreț proiecte de infrastructură. Puțin peste 50 de kilometri finalizați pe Autostrada Transilvania au costat peste un milliard de dolari, urmare a unui contract păgubos semnat de fostul premier Adrian Năstase cu firma Bechtel. Gestionarea proiectului a fost, la fel, de deficitară. Ruperea contractului în sine a costat statul peste 25 milioane de dolari.

Plan investițional, din joben

Un exemplu mai recent. Pentru tronsonul al doilea din Autostrada Sibiu – Pitești, CNAIR a găsit un singur doritor, un consorțiu condus de compania turcă MAPA, fără multă experiență în România. Sursele *Newsweek România* spun că firme precum Strabag, Astaldi

sau Aktor nu au depus oferte pentru că prețul de un miliard de euro li s-a părut prea mic și nu le-ar fi acoperit cheltuielile. Unele companii au cerut prelungirea termenului de depunere a ofertei cerând analize suplimentare pentru a stabili dacă prețul este unul care să le aducă profit.

Prin abrogarea plafoanelor de preț la autostrăzi, nu a mai existat niciun control. În unele cazuri, guvernul nici nu a mai așteptat realizarea studiilor de fezabilitate și a investigațiilor de pe teren, anunțând prețurile medii la construcția unor autostrăzi.

Aspect care se regăsește în documentul intitulat „Plan investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport 2020 - 2030".

Alba-neagră cu kilometri de drum

Pe zeci de pagini, Guvernul prezintă proiectele de infrastructură pe care le va realiza în următorul deceniu. „La baza dezvoltării componentelor din capitolele strategice sectoriale a stat utilizarea modelelor de trafic naționale gestionate la nivelul MT și al Cestrin, precum și cooperarea cu experții Băncii Europene de Investiții în cadrul asistențelor tehnice Jaspers și PASSA", este explicația oficială. Cifrele de trafic sunt utile la prioritizarea proiectelor.

Autoritățile estimează prețul pentru autostrăzi și centuri ocolitoare care nu au nici măcar studiu de fezabilitate. Se vorbește de standarde tehnice, nu de standard de costuri. Doar câteva exemple:

➤ Autostrada Ungheni - Iași - Tg. Neamț, cost pe kilometru estimat la 8,7 milioane euro (fără TVA), deși nu se cunoaște traseul complet și detaliat al proiectului.

➤ Autostrada Târgu Mureș – Târgu Neamț, ar costa, pe kilometru, peste 30 milioane euro. În condițiile în care proiectantul spaniol Acciona a predat studiul de fezabilitate revizuit pentru sectorul montan al Autostrăzii Unirii luna trecută. Urmează întocmirea caietului de sarcini (unde se va specifica costul final) și demararea licitației, probabil în toamna acestui an.

Aproximativ 85 de kilometri de autostradă ar urma să se deschidă în anul 2022

➤ Drumul Expres București – Alexandria va costa peste 5 milioane euro/km. Asta, deși abia acum câteva zile s-a anunțat că „studiul de fezabilitate pentru proiectul unui drum de mare viteză de la București la Alexandria va fi realizat pentru circa 16 milioane de euro într-un termen de 17 luni".

➤ Drum de mare viteză Craiova – Lugoj, cost estimat de peste 10 milioane euro/km fără TVA. Estimarea s-a făcut, deși abia luna trecută ministrul Sorin Grindeanu a anunțat câștigătorul contractului pentru realizarea studiului de fezabilitate.

➤ Autostrada Comarnic – Râșnov, preț estimat la 27 milioane euro/km. Proiectul tehnic pentru autostradă nu e finalizat.

Coridoarele rutiere din acest document însumează aproximativ 4.140 km, din care 973 km se află în operare, 221 km se află în diverse faze de implementare, iar peste 2.950 km sunt în faza de concept. Pentru acești 2.950 de km, România nu a impus niciun standard de cost, dar a estimat preț mediu pe kilometru construit.

Oficial, este tăcere

Ministerul Transporturilor şi Guvernul României nu au răspuns întrebărilor *Newsweek România*. Surse din minister ne-au declarat că standardele de cost şi variaţia preţurilor la materiile prime au pus autorităţile într-o situaţie imposibilă.

„Standardele de cost pentru autostrăzi şi drumuri expres au fost impuse în timpul mandatului de ministru al Ancăi Boagiu pentru a avea un anumit control. Se impuneau nişte preţuri minimale şi maximale.

În multe cazuri, preţurile licitate pentru autostrăzi erau nerealiste. Uneori, prea mici şi câştigătorii nici nu mai începeau lucrările şi cereau, direct, despăgubiri. Nu ar fi putut avea profit. Sau, ulterior, cereau creşteri ale contractului prin acte adiţionale.

În alte cazuri, contractele erau încredinţate la preţuri prea mari şi avem exemple de autostrăzi supraevaluate. În 2018, s-a decis realizarea unor corecţii la standardele de cost pentru că preţul materiilor prime crescuse. În final, standardele de cost au fost scoase. În evaluarea costului unei autostrăzi se folosesc cotaţiile internaţionale ale materiilor prime. Problema este că ele au ajuns să varieze foarte mult".

Tot România ne oferă şi reversul

În cazul Proiectului Naţional de Investiţii „Anghel Saligny", Ministerul Dezvoltării oferă comunităţilor locale bani şi pentru construcţia unor proiecte de infrastructură judeţeană şi locală. De data aceasta, statul român a impus standarde de cost.

Aceeaşi sursă mai sus citată arată că „impunerea unor standarde de cost pentru proiectele de infrastructură locală poate face ca preţurile la care să se încheie contractele să fie maximale. Sursa atrage atenţia că, în calcul pentru stabilirea costului, nu intră realizarea <<celorlalte cheltuieli aferente categoriilor de lucrări care intră în componenţa unui drum, dar nu sunt continue pe fiecare kilometru, respectiv: podeţe, poduri, ziduri de sprijin, viaductele, pasajele denivelate, zonele de sub pasajele rutiere, tunelurile şi alte lucrări de artă>>. Şi atunci,

Ce autostrăzi se inaugurează în 2022

- Autostrada Sibiu - Boița (lot 1) are o lungime de 13 km. Stadiul lucrărilor: 60%.
- Drumul Expres Craiova - Pitești, tronsonul 2 (40 km). Stadiu: 95%.
- Centura Satu Mare (16 km). Stadiu: 85%.
- Lotul 2 de pe Autostrada de Centură București, între Vidra și Bragadiru: 13 kilometri. Stadiu: 40%.
- Se vor deschide și 3 pasaje de pe Centura București: Domnești, Berceni, Oltenița.
- Șanse mici sunt pentru inaugurarea Drumului Expres Craiova - Pitești, tronsonul 3 (32 km).

ce plătești de fapt la sume de milioane de euro pentru un kilometru de drum?".

Un standard de cost înalt

Standardele de cost pentru investițiile prin Programul „Anghel Saligny" sunt: „centură ocolitoare tip autostradă (4 benzi) - 6,3 milioane euro, centură ocolitoare tip drum național (4 benzi) - 4,05 milioane, drum județean - 560 mii euro și drum comunal prin interiorul localităților - 330 mii euro. Prețurile sunt fără TVA".

Ministerul Dezvoltării ne-a comunicat că are nevoie de minim 30 de zile pentru a explica pe ce criterii a calculat aceste standarde.

Realizarea drumului județean 208 H Vorona – Oneaga – Pădureni a ajuns să coste 470.000 de euro/km. Prețul a fost considerat foarte mare de experți, dar el este mult sub standardul de cost agreat prin „Anghel Saligny".

Presa locală a scris că pentru 56,5 kilometri de drumuri județene asfaltate la acest moment, Consiliul Județean Ialomița se pregătește să plătească echivalentul a 506.000 euro pe kilometru. Specialiștii au spus că este vorba de o sumă imensă. Dar, din nou sub standardul de cost impus prin „Anghel Saligny". Reamintim, proiectele prin Programul „Anghel Saligny" sunt finanțate de la buget.

La ce bun dubla măsură?

Chiar dacă două ministere și Guvernul României nu au trimis clarificările cerute de *Newsweek România*, dubla măsură ridică semne de întrebare. Autostrăzile și drumurile expres se construiesc, din bani europeni, fără prețuri maximale. Drumurile județe și proiectele locale de infrastructură din bani publici au standarde de cost foarte înalte care, desigur, încurajează ofertele foarte scumpe.

Construcția variantei ocolitoare a orașului Sfântu Gheorghe (bani europeni) costă, la cheie, 5,5 milioane euro. O șosea de centură „cheală" (fără podețe, ziduri, pasaje) este estimată, prin Programul „Anghel Saligny", la aproape de 6 milioane euro (bani publici).

EDITORIAL

Patriotismul nu-i de AUR, ci de tinichea!

SABIN ORCAN, director al *Newsweek România*

Între multele ziceri pe care ni le-a lăsat, scriitorul american Mark Twain are una cum nu se poate mai potrivită pentru politicienii români ai zilelor noastre: „Patriotul este cel care poate să țipe cel mai tare fără să știe de ce țipă".

Cine a urmărit cu atenție scandalurile provocate în numele „iubirii de țară" de liderii partidului numit, culmea ironiei, Alianța pentru Unirea Românilor înțelege de ce. N-are a face dacă ei cred sincer în ce clamează, deși în unele privințe aș avea oarecșce rezerve.

Presupunând că reprezentanții AUR vorbesc serios atunci când vântură o idee periculoasă precum ieșirea României din Uniunea Europeană, trebuie să ne întrebăm cine are de câștigat din asta. Mai ales în contextul internațional al amenințării rusești care bate la poartă.

Să ignori ce se întâmplă în lumea din jur și să ridici, chiar și de dragul discuției, problema unui Ro-Exit mi se pare că denotă o inconștiență crasă. Iar cea mai bună dovadă că e o chestie potrivnică intereselor noastre naționale vine de la organul oficial de propagandă al Kremlinului. Când Sputnik nu mai încetează să laude acțiunile celor de la AUR, atunci știm sigur că „patriotismul" lor nu e decât acoperirea sub care se ascund niște „idioți utili".

Iar când președintele de onoare al partidului e un ins propus premier de o asociație care a felicitat Rusia pentru anexarea Crimeei, care invocă modelul „înțelepciunii rusești" și pe care propagandiștii lui Putin îl numesc „o gură de aer curat", orice îndoieli sunt de prisos.

În sens invers, AUR e cutia de rezonanță care preia și rostogolește în largul Internetului diverse scenarii și conspirații clocite în laboratoarele propagandei de la Moscova. O spune răspicat expertul Nicolae Țibrigan din cadrul Laboratorului pentru Analiza Războiului Informațional și Comunicare Strategică al Academiei Române.

Despre celelalte aberații scoase pe gură de „patrioții" de serviciu ai nației nici n-are rost să ne mai batem capul. Naționalizarea companiilor energetice, de pildă, e pură demagogie. Una de inspirație stângistă, chiar dacă exponenții săi se revendică de la extrema dreaptă. Din simplul motiv că marii producători – Hidroelectrica, Romgaz, Nuclearelectrica, chiar și Petrom – sunt și în prezent, ca dintotdeauna, în portofoliul statului român.

Însă AUR-iștii nu se încurcă în detalii. Ce-i preocupă în fapt pe alde Simion, Târziu, Lavric, Georgescu e altceva. Să le arate alegătorilor – inclusiv celor care n-au citit în viața lor o carte de istorie – că dânșii luptă din răsputeri ca să apere neamul, familia, biserica, limba, râul, ramul.

Cum luptă? Mai cu o strigare, mai cu o filmare, mai cu o listă neagră, mai cu o palmă peste ceafă. Adică nimic din ceea ce ar fi chemat să facă un partid parlamentar într-o democrație cât de cât așezată.

Să nu ne mai mirăm însă câtă vreme liderii AUR nu se sfiesc să facă apologia legionarilor, a lui Zelea Codreanu sau a Mareșalului Antonescu.

Adică adversarii neîmpăcați ai democrației, promotorii urii de rasă și ai Holocaustului pe care urmașii lor îl socotesc azi o „temă minoră". De bună seamă, „patrioți" se credeau și ei, cum „patrioți" s-or fi crezut și Hitler sau Mussolini.

Nu degeaba scria odată Samuel Johnson că „patriotismul e ultimul refugiu al ticăloșilor".

E un aforism care mi-a dat ceva de gândit. Într-un pamflet intitulat chiar „The Patriot", faimosul moralist englez făcea distincția între adevăratul și falsul patriotism. Cel din urmă poate fi identificat dacă reușim să trecem de aparențe. Falsul patriot e, în opinia doctorului Johnson, ca „o monedă contrafăcută" care are strălucire, dar nu și greutatea originală.

Carevasăzică, patriotismul nu-i de AUR, ci de tinichea!

Trăiască imunizarea prin boală! Scapă cine are zile...

FLAVIA DRĂGAN, editor al *Newsweek România*

Nu cred că trec două zile consecutive fără ca ministrul PSD al Sănătății, Alexandru Rafila, să nu ne anunțe că în martie se vor ridica restricțiile și că nu avem motive de îngrijorare în acest val al pandemiei.

Certificatul verde, ne-am lămurit, nu mai e nicio urgență. Oricum, românii sunt mai speciali: certificatul nostru verde cu două doze e suficient în România, asta unde se mai sinchisește cineva să-l ceară. Nici vaccinarea nu pare să fie vreo prioritate pentru ministrul Rafila, de vreme ce, în ultima săptămână, am depășit doar într-o singură zi 3.000 de vaccinări cu prima doză și n-am auzit exprimată vreo îngrijorare în această privință.

Dincolo de declarații, datele sunt clare: săptămâna aceasta, România a depășit pragul de 30.000 de cazuri de infectare cu coronavirus pe zi, cu vârful de peste 40.000 de infectări, iar, de trei zile, se înregistrează circa 100 de decese pe zi. Astăzi, la terapie intensivă, numărul pacienților internați a depășit 1.000, iar numărul pacienților cu COVID-19 spitalizați se apropie de 11.000.

Sunt 850 de copii internați cu COVID-19.

Rata de ocupare a paturilor la ATI a crescut de la 34,05 la sută, săptămâna trecută, la 45,19% săptămâna aceasta, anunța ieri secretarul de stat în Ministerul Sănătății, Andrei Baciu.

Este destul de evident că actualul Guvern a decis să meargă pe varianta „să învățăm să trăim cu virusul", așa cum fac și alte țări europene. Diferența dintre noi și ele este că rata noastră de vaccinare cu două doze este de doar 41 la sută, la populația de peste 18 ani (conform datelor ECDC). Cu trei doze sunt vaccinați mai puțin de 2,5 milioane de români.

Revista *Nature* explica, într-un articol recent, că, pentru a ajunge la endemie, trebuie ca țările să-și asume un număr de decese ale populației vulnerabile.

La noi, mor acum cam 100 de oameni pe zi, cu restricțiile care sunt respectate măcar din când în când.

La ce să ne așteptăm când vor fi ridicate complet restricțiile? Câți morți de COVID-19 e acceptabil să ai pe zi, că s-a săturat lumea de pandemie?

Sau ca să continui să te bucuri de cea mai mare cotă de încredere în ochii populației? În ochii aceleiași populații care crede, în proporție de două treimi, că pandemia a fost provocată de elitele globale pentru a impune controlul asupra oamenilor și, în proporție de aproape 30 la sută, că există un plan global pentru implantarea de cipuri prin vaccinare?

Ironia cea mai mare este că medicul Alexandru Rafila înțelege ce înseamnă pandemia asta și de ce restricțiile sunt necesare. Politicianul PSD Rafila, cel care albește imaginea formațiunii, nu.

PE PICIOR DE R

de **OVIDIU NAHOI**

O știre făcea înconjurul lumii în seara de vineri, 11 februarie. Președintele SUA, Joe Biden, le-ar fi spus liderilor NATO și UE că SUA dețin informații potrivit cărora Vladimir Putin s-a decis să invadeze Ucraina. Atacul s-ar putea întâmpla în câteva zile, iar mai multe surse media au indicat data de 16 februarie.

„NU PUTEM PREZICE CU EXACTITATE ZIUA dar spunem de ceva timp că ne aflăm într-o fereastră și că ar putea începe o invazie - ar putea începe o acțiune militară majoră - din partea Rusiei în Ucraina în orice zi. Inclusiv săptămâna aceasta, înainte de încheierea Jocurilor Olimpice", a declarat Jake Sullivan, consilierul pe probleme de securitate națională al Casei Albe, duminică, 13 februarie, la emisiunea „State of the Union" de la CNN, citat de Agerpres. Potrivit rapoartelor de presă, americanii ar avea informații că agenți ruși infiltrați în Ucraina ar pregăti o operațiune sub „stindard fals" , ca pretext pentru declanșarea unei invazii la scară largă, ce ar putea viza inclusiv capturarea capitalei Kiev și instalarea acolo a unui guvern obedient.

Joe Biden a avut vineri seară o discuție telefonică cu liderii transatlantici despre criza ucraineană. La discuție ar fi participat liderii Canadei, Franței, Germaniei, Italiei, Poloniei, României, Marii Britanii, precum și secretarul general al NATO și președinta Comisiei Europene, precizează anunțul Casei Albe, conform Reuters. France Presse menționa și participarea președintelui Consiliului European

Mai multe țări și-au îndemnat cetățenii să părăsească imediat Ucraina, pe fondul avertismentelor tot mai mari despre o invazie rusă. Televiziunile de știri de pe întreaga planetă au reluat în buclă imaginile convoaielor auto care îi evacuau pe occidentalii din cadrul misiunii OSCE din Ucraina.

ĂZBOI

TANCHIȘTI RUȘI LA UN EXERCIȚIU MILITAR ÎN REGIUNEA ROSTOV, LA CÂȚIVA KILOMETRI DE GRANIȚA UCRAINEI

De partea sa, și Rusia și-a retras personalul neesențial din cadrul misiunilor sale diplomatice în Ucraina invocând iminența unei provocări din partea Occidentului.

Moscova neagă că ar avea vreun plan să invadeze Ucraina. Conform rapoartelor media, Rusia a adunat circa 130.000 de soldați la granițele Ucrainei și desfășoară exerciții navale în Marea Neagră și exerciții militare în Belarus, în apropierea graniței de nord a Ucrainei. Există temeri că ofensiva pe direcția Kiev ar urma să vină dinspre Belarus, țară al cărei dictator și-a înăsprit tonul belicos în ultimele săptămâni.

La atmosfera tensionată s-a adăugat afirmația Rusiei potrivit căreia ar fi îndepărtat un submarin american care traversa apele sale teritoriale din nordul Oceanului Pacific. SUA au negat afirmațiile Moscovei.

Consultări Biden-Putin fără rezultat

Sâmbătă, președintele american Joe Biden l-a avertizat din nou, într-o convorbire telefonică, pe omologul său rus Vladimir Putin, că Occidentul va impune un preț greu Rusiei dacă va ataca Ucraina.

„Președintele Biden a reiterat că o nouă invazie rusă în Ucraina ar provoca suferințe umane pe scară largă și ar diminua poziția Rusiei. Președintele Biden i-a transmis clar președintelui Putin că, în timp ce Statele Unite sunt pregătite să se angajeze în diplomație, în deplină coordonare cu aliații și partenerii noștri, suntem la fel de pregătiți și pentru alte scenarii", a afirmat un comunicat al Casei Albe. În timp ce un purtător de cuvânt al administrației americane a admis că nu s-au înregistrat progrese semnificative în cursul acestei convorbiri.

„Iertați-mă pentru expresie, dar ne doare în cot de toate sancțiunile lor", a venit replica indirectă din partea ambasadorului rus în Suedia, Viktor Tatarintsev, într-un interviu pentru cotidianul suedez *Aftonbladet*.

În timp ce, într-un interviu pentru *The Sunday Times*, secretarul britanic al Apărării, Ben Wallace, a spus că „se simte în aer un iz de München", o referire la acordul din 1938 cu Germania nazistă, care nu a putut preveni Al Doilea Război Mondial. Rusia poate „lansa o ofensivă în orice moment", a avertizat oficialul britanic.

Nu toată lumea este însă convinsă de iminența războiului.

Iar vocea care se detașează este cea a președintelui ucrainean Volodymir Zelensky. Acesta le-a spus jurnaliștilor sâmbătă că a fost surprins de ultimele avertismente din partea occidentalilor, ca și de evacuările de personal. Panica servește doar dușmanilor Ucrainei, a spus Zelensky.

Cât de probabil este un război

Adevărul este că nimeni nu poate spune cu certitudine ce va urma. Orice analiză rațională ar duce la concluzia că invadarea Ucrainei ar aduce Rusiei mai multe pierderi decât câștiguri – de la sancțiunile economice la izolarea diplomatică și până la pierderile propriu-zise, în fața unei națiuni motivate în a rezista și a-i provoca inamicului cât mai multe daune.

Dar cât de rațională este gândirea lui Vladimir Putin și a apropiaților săi în momentul de față?

Problema este că Rusia a mers deja prea departe în escaladarea situației pentru a putea părăsi pur și simplu terenul cu mâna goală. Dar pretențiile ei maximale – garanții scrise că Ucraina nu va adera vreodată la NATO și retragerea Alianței Atlantice la frontierele de până în 1997 – au fost respinse cu fermitate de occidentali.

Cu o populație tot mai nemulțumită de creșterile de prețuri și anii de suferințe economice cauzate de sancțiunile economice de după anexarea ilegală a Crimeei, Vladimir Putin are nevoie de o lovitură de imagine majoră pentru a-i seduce din nou pe ruși.

Iar un alt argument în favoarea unei intervenții militare – fie ea una limitată sau de amploare – este acela că Rusia a mai făcut-o în ultimii ani. Și nu o singură dată.

Este de remarcat faptul că în 2014, atunci când a anexat ilegal Peninsula Crimeea, printr-o operațiune cu militari fără însemne și a alimentat separatismul din Donbas, Rusia a pedepsit Ucraina pentru opțiunea sa democratică.

Un „jandarm" al autoritarismului

Manifestațiile de la Kiev (Euromaidanul) împotriva fostului președinte Viktor Ianukovici, au izbucnit în urma refuzului de ultim moment al acestuia de a semna Acordul de asociere și liber schimb cu Uniunea Europeană. Un refuz la presiunile Moscovei.

Nicio amenințare de securitate pentru Rusia, prin acest acord – UE nu are nici acum o dimensiune militară demnă de acest nume și cu atât mai puțin acum opt ani.

Putin a văzut o amenințare în opțiunea pro-occidentală a Ucrainei, tradusă prin acorduri comerciale, import de bune practici în guvernare, călătorii fără vize în Europa.

Problema lui Vladimir Putin este faptul că „pedeapsa" nu a funcționat.

Liderul de la Kremlin știe bine că, menținând conflictul înghețat din Donbas și stăpânind Crimeea, pune Ucraina în imposibilitatea de a fi admisă în NATO.

Intervențiile recente în Belarus și Kazahstan, ca și cele mai vechi în Armenia și Georgia arată că adevăratul război al Rusiei este cu democrația

FOTO: GULLIVER / GETTY IMAGES

LIDERUL DE LA KREMLIN VLADIMIR PUTIN NU A DAT ÎNAPOI NICI DUPĂ VIZITA PREȘEDINTELUI RANCEZ EMMANUEL MACRON A MOSCOVA (SUS) ȘI NICI DUPĂ CONVORBIREA CU PREȘEDINTELE AMERICAN JOE BIDEN

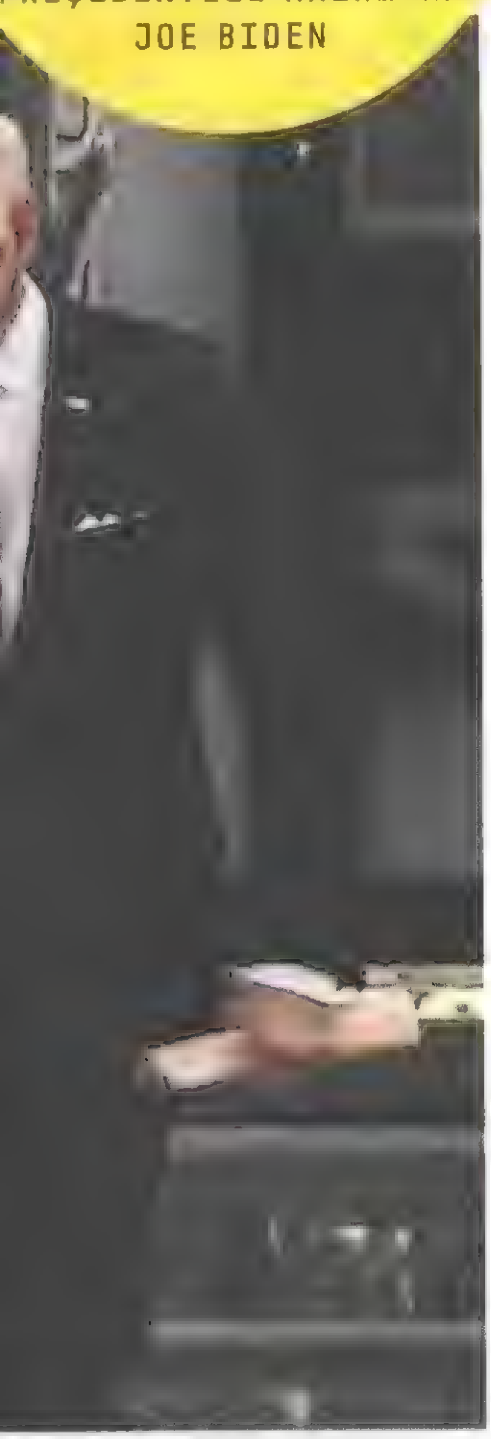

O țară care nu-și controlează teritoriul în întregime și are dispute teritoriale nu poate primi girul aliaților.

Dar Putin vede la fel de bine că acțiunile sale din 2014 nu au putut opri „occidentalizarea" Ucrainei. Uniunea Europeană a devenit principalul partener comercial al țării. Ucraina a trecut printr-o schimbare pașnică de putere, este o democrație, chiar dacă una cu mari probleme legate de oligarhizare și corupție. Însă ucrainienii arată că o preferă „verticalei puterii" moscovite. Mai mult, agresivitatea Rusiei nu a făcut decât să forjeze spiritul național al ucrainenilor și să-i întoarcă și mai mult cu fața către Vest.

Când s-a întâlnit cu liderul chinez Xi Jinping, în deschiderea Olimpiadei de Iarnă de la Beijing, Putin a primit sprijinul moral așteptat în lupta sa cu Occidentul. Mulți comentatori au vorbit despre o „axă" ruso-chineză îndreptată împotriva liberalismului, democrației și drepturilor omului.

Rusia se transformă într-un „jandarm" al autoritarismului în regiunile învecinate. Și-a vasalizat Belarusul vecin, transformându-l pe ridicolul Lukașenko într-un funcționar obedient. A intervenit de urgență pentru a înăbuși o revoltă în Kazahstan. A avut grijă ca nu cumva guvernul de la Erevan să o ia pe calea reformelor democratice, lăsând Armenia să piardă dureros războiul din Nagorno Karabakh. Mai devreme, în 2008, a torpilat avântul reformator al Georgiei, printr-o intervenție prefațând Donbasul și Crimeea de mai târziu.

Iar Vladimir Putin speră ca acum să oprească democratizarea Ucrainei și să pună acest popor cu botul pe labe. Nimeni nu știe dacă în acest început de primăvară va fi sau nu război. Dar Rusia duce de mult timp un război pe multiple fronturi împotriva democrației. Iar asta nu se va schimba prea curând.

Precedentul georgian: „Șahul etern"

Rădăcinile războiului ruso-georgian din 2008 ar putea fi ușor găsite în disputele teritoriale privind Oseția de Sud și Abhazia, teritorii separatiste, aflate sub tutelă rusă dar aparținând, teoretic, Georgiei. După un șir de conflicte sângeroase, la începutul anilor 1990, cele două regiuni separatiste, sprijinite militar și politic de Moscova, au negociat cu Tbilisi acorduri de „pace" care au transformat, de fapt, regiunea într-una de conflict înghețat.

În august 2008, pe fondul degradării situației militare dar și a temerilor guvernului de la Tbilisi că agenții ruși din Oseția ar putea afecta securitatea țării, guvernul georgian a preluat controlul asupra capitalei osetine Tsinvali. Ceea ce a determinat reacția dură a Rusiei, într-o operațiune militară de o amploare nemaivăzută de la sfârșitul Războiului Rece. Dar chestiunea este un pic mai complicată decât niște simple (în realitate, deloc simple) neînțelegeri teritoriale. În Georgia se mai întâmplaseră, între timp, lucruri remarcabile.

În 2003, președintele Eduard Șevarnadze, fost ministru de Externe al URSS și artizan al acordurilor „de pace" de la începutul anilor 1990, a fost răsturnat de la putere de un val popular cunoscut drept „Revoluția trandafirilor". Sub conducerea noului președinte, Mikhail Saakașvili, Georgia a traversat o perioadă de reforme liberale susținute. Au fost modernizate Poliția și Armata, a fost liberalizată economia, au fost emise legi pentru atragerea investițiilor. Și, foarte important, țara s-a deschis către Statele Unite, inclusiv ca prezență militară.

În 2006, guvernul de la Tbilisi a ieșit din Comunitatea Statelor Independente și a depus cerere de aderare la NATO. La summitul de la București, din primăvara anului 2008, Georgia, la fel ca Ucraina, nu a primit unda verde așteptată pentru începerea procesului de aderare (Membership Action Plan), dar NATO și-a reafirmat voința de a menține ușa deschisă pentru cele două republici ex-sovietice.

Intervenția rusă din 2008 a vizat, în cele din urmă, nu o simplă dispută teritorială, cât orientarea generală a Georgiei.

Armata lui Vladimir Putin s-a apropiat, amenințător, la câteva zeci de kilometri de capitala Tbilisi. În cele din urmă, părțile au acceptat un acord de pace propus de președintele francez Nicolas Sarkozy. Părțile au promis să nu mai escaladeze tensiunile și să facă schimb de prizonieri și să permită neîngrădit ajutorul umanitar. „Forțele de pace ruse" au primit permisiunea de a aplica măsuri de securitate „în apropierea" Oseției de Sud, pe teritoriu georgian. Cu două teritorii pe care nu le controlează, Georgia este ținută de Rusia într-un „șah etern". Aderarea la structurile euroatlantice este imposibilă în această situație. Iar Moscova știe asta.

UN REGIMENT AL ARMATEI SUA LA PLECAREA DIN GERMANIA SPRE ROMÂNIA, PENTRU A ÎNTĂRI FLANCUL ESTIC AL NATO ÎN URMA AMENINȚĂRII RUSEȘTI

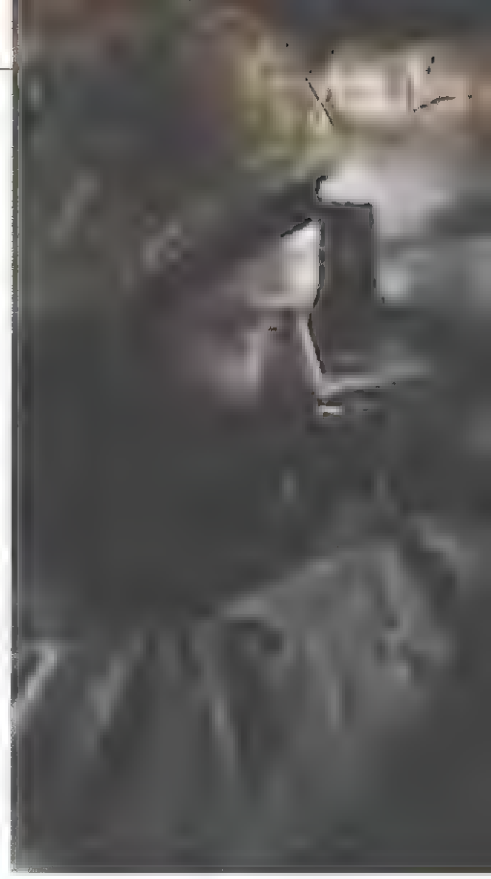

FOTO: GULLIVER / GETTY IMAGES

Șapte minciuni rusești despre Ucraina

Potrivit Comisiei Europene, de la anexarea ilegală a Crimeei în 2014, Rusia desfăşoară o campanie de dezinformare susţinută şi coordonată, controlată de stat.

Campania vizează populația rusă, țările vecine Rusiei, Uniunea Europeană și nu numai, cu scopul de a influența opinia publică. EUvsDisinfo, organismul Comisiei Europene împotriva dezinformării, a realizat recent o analiză privind șapte mituri pe care Rusia le circulă în legătură cu Ucraina.

Mitul 1: ***„Tensiunile actuale sunt rezultatul unui comportament agresiv persistent al Ucrainei şi al aliaţilor săi din Occident. Rusia nu face altceva decât să îşi apere interesele legitime şi nu poartă responsabilitatea pentru acest conflict“.***

Adevărul este că Rusia continuă să încalce dreptul internațional, precum și alte acorduri pe care s-a angajat să le respecte. Prin anexarea ilegală a peninsulei Crimeea și prin comiterea de acte de agresiune armată împotriva Ucrainei, Rusia, care se numără printre membrii permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU, a încălcat cel puțin 12 tratate internaționale și bilaterale. Cu alte cuvinte, tocmai acțiunile Rusiei, în special în Donbas, sunt ilegale și pun în pericol ordinea internațională bazată pe reguli.

Prin anexarea Crimeei și agresiunile armate împotriva Ucrainei, Rusia a încălcat nu mai puțin de 12 tratate internaționale și bilaterale

Mitul 2: ***„Situaţia din Ucraina a declanşat acest conflict. Există dovezi că Ucraina comite atrocităţi împotriva populaţiei vorbitoare de limbă rusă din estul ţării. Rusia trebuie să intervină, nu în ultimul rând pentru că Ucraina şi Rusia formează «o singură naţiune». Ucraina aparţine pur şi simplu «sferei de influenţă privilegiate» a Rusiei“.***

Fals. Mass-media controlată de statul rus a căutat neobosit să denigreze Ucraina, acuzând-o de pretinsul genocid din estul Ucrainei, făcând paralele nefondate cu nazismul și cu Al Doilea Război Mondial. Dar poveștile menite să atingă o coardă emoțională negativă în rândul publicului s-au dovedit în cele din urmă a fi fabricate. Există o afirmație des folosită că Ucraina și Rusia ar fi „o singură națiune“. Este unul dintre cele mai vechi și mai adânc înrădăcinate mituri folosite împotriva Ucrainei. Chiar și dintr-o perspectivă istorică pe termen lung, acest argument nu este valabil. Da, există niște rădăcini comune care datează din Rusia Kieveană, care a existat din secolul al IX-lea până la mijlocul secolului al XIII-lea. Dar acest fapt istoric nu justifică să susținem, 800 de ani mai târziu, că ucrainenii și rușii aparțin aceleiași națiuni. În ciuda unor perioade lungi de dominație străină, Ucraina are o cultură și o identitate națională puternică și este o țară suverană. Noțiunea de „națiune rusească“ fără frontiere politice este o construcție ideolo-

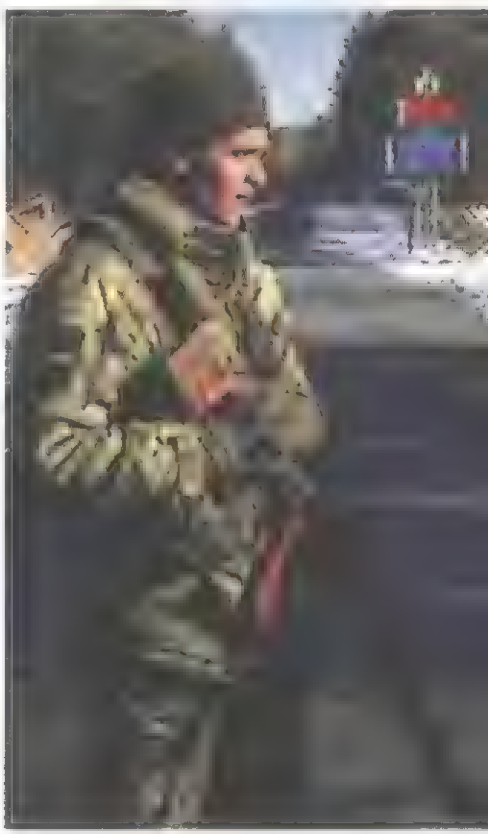

MILITARII UCRAINENI SE AFLĂ DEJA ÎN TRANŞEE, PREGĂTIŢI SĂ ÎŞI APERE ŢARA DE O INVAZIE RUSEASCĂ. ÎN ACEST TIMP, CIVILII DIN KIEV, INCLUSIV COPIII, ÎNVAŢĂ SĂ TRAGĂ CU ARMA. PE 12 FEBRUARIE, MII DE OAMENI AU PARTICIPAT LA UN MARŞ AL UNITĂŢII ÎN CAPITALA UCRAINEI, ÎN CONTEXTUL ESCALADĂRII TENSIUNILOR CU RUSIA. GRĂNICERII UCRAINENI STAU DE VEGHE LA FRONTIERA CU BELARUS, CARE PARE PUSTIE.

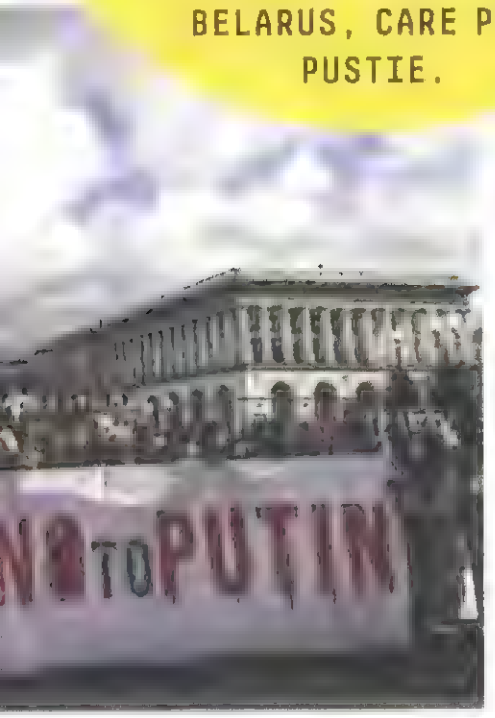

gică care datează din epoca imperială. Din 2014, guvernul rus cultivă acest mit cu o vigoare reînnoită, în încercarea de a-şi justifica agresiunea militară împotriva Ucrainei.

Mitul 3: *„În orice caz, Ucraina ar trebui să se îndrepte spre Rusia, deoarece UE şi Occidentul nu sunt interesate de această ţară şi au abandonat-o“.*

De fapt, Ucraina a devenit unul dintre cei mai apropiaţi parteneri ai UE, prin Acordul de asociere şi liber schimb. În prezent, UE este cel mai mare partener comercial al Ucrainei, reprezentând peste 40% din schimburile comerciale ale acesteia. Din 2014, UE a acordat Ucrainei 17 miliarde EUR sub formă de împrumuturi şi granturi.

Mitul 4: *„Criza actuală este din vina NATO şi a Occidentului. Dacă şi-ar fi respectat promisiunea de a nu extinde alianţa, Rusia nu s-ar fi simţit ameninţată“.*

Fals. NATO nu a făcut niciodată o astfel de promisiune şi nici nu i s-a cerut niciodată să o facă. Presa rusă controlată de stat a afirmat adesea că liderului sovietic Mihail Gorbaciov i s-a promis „verbal“ că NATO nu se va extinde dincolo de Germania reunificată. De fapt, Gorbaciov însuşi a negat această afirmaţie într-un interviu din 2014, spunând că „subiectul «expansiunii NATO» nu a fost dezbătut deloc şi nu a fost menţionat în acei ani“.

Mitul 5: *„Din cauza expansiunii agresive a NATO, Rusia este acum «încercuită de duşmani» şi trebuie să se apere singură“.*

Fals. Nicio ţară sau alianţă nu plănuieşte să invadeze Rusia. Să ne amintim că Rusia este cea mai întinsă ţară din lume, cu o populaţie de peste 140 de milioane de locuitori şi una dintre cele mai mari forţe armate din lume, cu cel mai mare număr de arme nucleare. Este absurd să prezentăm Rusia ca pe o ţară aflată sub o ameninţare acută. Din punct de vedere geografic, mai puţin de o şaisprezecime din frontiera terestră a Rusiei se află în vecinătatea membrilor NATO. Dintre cele 14 ţări cu care se învecinează Rusia, doar cinci sunt membre ale NATO.

Mitul 6: *„Rusia nu este responsabilă pentru tensiunile actuale din Ucraina. Ucraina a încălcat în mod deliberat acordurile de la Minsk, iar Occidentul continuă să înarmeze Ucraina. Rusia trebuie să reacţioneze rapid, apărându-şi graniţele. Provocarea vine dinspre Occident“.*

De fapt, Rusia este cea care a adunat 140.000 de soldaţi şi echipamente militare la graniţele Ucrainei, inclusiv în peninsula Crimeea, anexată ilegal. Rusia este parte la acordurile de la Minsk, iar acestea sunt cele mai recente documente oficiale în care Rusia a afirmat suveranitatea şi integritatea teritorială a Ucrainei. Cu toate acestea, Rusia nu şi-a respectat partea sa de punere în aplicare a acordurilor de la Minsk. Misiunea de monitorizare OSCE (oricum foarte limitată) a fost întreruptă din cauza unui veto rusesc în vara anului 2021.

Mitul 7: *„UE este slabă şi irelevantă. De ce să ne mai obosim să vorbim cu UE?“.*

Rusia a depus eforturi susţinute pentru a convinge lumea că UE este slabă şi nu are niciun interes în promovarea păcii şi a securităţii internaţionale. Dar însuşi faptul că Europa s-a bucurat de pace de la sfârşitul celui de Al Doilea Război Mondial este o dovadă suficientă pentru a respinge această afirmaţie. UE este, de asemenea, cea mai mare zonă economică integrată din lume.

Vulnerabilitățile Armatei Române: nave învechite, rezerviști puțini

Interviu cu **GEN. (R) DR. VIRGIL BĂLĂCEANU**
de **Mihai Duță**

Fost reprezentant al României la Comandamentul NATO de la Bruxelles și fost șef al Brigăzii Multinaționale din Sud-Estul Europei, generalul a explicat pentru *Newsweek România* care sunt vulnerabilitățile României și ce este de făcut, în contextul conflictului Rusia-NATO.

***Newsweek România:* Care sunt vulnerabilitățile României în contextul unui conflict NATO-Rusia?**

Gen. (r) dr. Virgil Bălăceanu: Eu m-aș opri asupra unui spațiu geografic care poate să fie o vulnerabilitate destul de serioasă la adresa României. Mă refer la spațiul Dobrogei, ca deschidere a României la Marea Neagră.

O vulnerabilitate este descrisă prin nerealizarea unei capacități de apărare absolut necesare. E vorba de mult cunoscutul program al corvetelor multifuncționale. La ora actuală, legat de spațiul maritim în apele teritoriale în zona economică exclusivă, trebuie să ne gândim la resursele energetice, mai ales în condițiile unei crize atât de acute ca cea de astăzi. Trebuie să ne gândim la faptul că Marea Neagră reprezintă acum, dar mai ales în viitor, un furnizor de energie pentru România.

O zonă pe care trebuie să o avem sub control maritim, potrivit dreptului internațional, dar trebuie să avem și forța militară care să ne permită un asemenea lucru.

La ora actuală, nu avem această forță, pentru că cele două fregate (Regina Maria și Regele Ferdinand n.r.) nu sunt armate, pentru că nu putem să vorbim despre o capacitate a lor de reacție în condițiile în care au ca mijloc de luptă un singur tun de 76 de mm.

În momentul de față, ne bazăm doar pe ceea ce a realizat industria românească înainte de 1989. E vorba despre fregata Mărășești și cele patru corvete vechi care sunt realizate tot în șantierul naval de la Mangalia. Trebuie să ținem seama că sunt înarmate cu rachete și cu torpile, iar sistemul de comunicații și mai ales sistemul de cercetare/supraveghere provin din Federația Rusă, ceea ce reprezintă o altă vulnerabilitate.

Aș face o paralelă, vizavi de bunăvoința președintelui francez, care a anunțat că Franța este gata să dizloce trupe pe teritoriul României, ceea ce este un lucru extrem de binevenit.

Pe de altă parte, tot legat de Franța, să sperăm că se va încheia în mod fericit semnarea contractului pentru realizarea celor patru corvete multifuncționale și modernizarea celor două fregate, o capacitate absolut necesară pentru controlul spațiului maritim și pentru apărarea costieră în zona Dobrogei.

Americanii au prevăzut ce se va întâmpla încă din 2006

Ce trebuie făcut pentru ca România să nu mai fie vulnerabilă la Marea Neagră?

Am să reiau ceea ce s-a întâmplat în perioada când eram comandant de brigadă în Dobrogea, după invazia Irakului între 2003 și 2006.

Echipe americane de militari apoi chiar congresmeni americani au fost prezenți inclusiv în poligonul Babadag. S-a dat acordul politic al Congresului pentru prezența americană pe teritoriul României, în Dobrogea, apoi sigur că, la solicitarea Statelor Unite, și România a dat o asemenea aprobare.

Interesant este că, din analiza generalilor americani, s-a propus pentru aprobare politică, la nivel de Congres și la nivelul președintelui SUA, prin rotație, o forță militară la nivelul așa numitei Brigade Combat Team, care este modelul de brigadă americană modernă, modelul de brigadă care a rezultat în urma reformei americane. Este cel mai nou model și cel mai eficient model de structură organizatorică și de echipare pentru luptă a unei brigăzi, fie că e vorba de o brigadă mecanizată, fie că e vorba de o brigadă blindată.

Acest Task Force East trebuia să reprezinte un element de descurajare și un asemenea lucru s-a propus spre aprobare în 2006.

Au intuit foarte bine generalii americani ceea ce s-ar putea întâmpla, n-au intuit foarte bine politicienii americani care nu au fost de acord să fie dizlocată o asemenea forță.

Drept urmare, nici după 2008 nu s-a acționat oportun, deși reacția trebuia să fie cu totul alta. Este vorba despre invazia Georgiei din 2008. Abia după 2014

GEN (R) DR. VIRGIL BĂLĂCEANU

FOTO: MAPN.RO

De ce avem nevoie de sprijin american

lucrurile au însemnat un anumit tip de reacţie de luat în seamă, dar şi aici e de discutat.

Acum, NATO, respectiv Statele Unite, sunt mult mai prezente în flancul de nord-est al Europei. Acolo NATO are o prezenţă înaintată consolidată, pe când la noi, în flancul de sud-est, NATO are o prezenţă înaintată adaptată, care sună bine, dar nu reprezintă prea mult.

Ar trebui, şi ţinând seama de ceea ce se întâmplă la ora actuală în Ucraina, ca şi în flancul de sud-est NATO să aibă o prezenţă înaintată consolidată. De aceea, o analiză pe care au făcut-o generalii americani în 2006, Task Force East, ar trebui să fie reconsiderată.

România ar putea să ceară Statelor Unite ca acea analiză să fie reconsiderată în această etapă, pentru că nu este o analiză pe care o fac românii, nu este nici măcar o analiză făcută la nivel NATO. Este o analiză făcută la nivelul unei echipe extrem de profesioniste de generali americani care au ajuns, în 2006, înainte de Georgia, înainte de Crimeea, la concluzia necesităţii existenţei în spaţiul dobrogean comun, comun însemnând România şi Bulgaria, a unei brigăzi americane.

Cum stăm cu rezerviştii?

O bună perioadă de timp problematica rezervei armatei României a fost lăsată de-o parte în totalitate.

Îmi amintesc că am constatat, la un moment dat, la nivelul Comisiei de Apărare din Senatul României, că Legea Rezervistului Voluntar fusese blocată dintr-o decizie a unui fost ministru, la vremea respectivă preşedinte al Comisiei de Apărare din Senat. Şi cei care instrumentau problematica intrării pe ordinea de zi a Comisiei de Apărare mi-au spus că legea respectivă nu cred ei că va mai face obiectul discutării.

Atunci am spus ca nu se poate aşa ceva şi am insistat. Bineînţeles că au mai fost şi alţi factori, astfel încât s-a reluat la nivelul Parlamentului procedura aprobării Legii Rezervistului Voluntar.

Sigur că diferenţele sunt majore la ora aceasta între noi şi Polonia, de exemplu, care a suspendat serviciul militar obligatoriu în 2009, a adoptat Legea Rezervistului Voluntar tot în 2009.

România a suspendat serviciul militar obligatoriu în 2007, a adoptat legea în 2015, cu intrare în funcţiune în 2017, şi, mai mult, ministrul Apărării la vremea respectivă a amputat legea din punct de vedere al motivaţiei. A spus că indemnizaţia lunară de 30% (din suma reprezentând solda de funcţie în care sunt încadraţi, conform contractului încheiat, la care se adaugă solda gradului deţinut n.r.) este prea mare şi a redus-o la 10%.

Ca atare, aplicând legea fără o motivaţie puternică, aşa cum ea fusese croită de către specialiştii de la Direcţia Personal-Mobilizare, s-a ajuns ca în sistemul de recurtare şi selecţie a rezerviştilor voluntari în 2017, 2018, 2019, 2020 să se înregistreze un eşec.

Pentru că cifrele planificate şi bugetate trebuiau să ajungă undeva la vreo 7.000 de rezervişti voluntari, ori, în realitate au fost câteva sute de rezervişti voluntari.

Bine că până la urmă a fost amendată această lege şi acum oferă o motivaţie mult mai bună.

În definitiv, poziția de rezervist voluntar înseamnă şi un job part-time. În 2021, când pentru prima dată s-a aplicat Legea Rezervistului Voluntar amendată, numărul de rezervişti, de candidaţi mai bine spus, a fost la nivelul locurilor alocate.

Selecţia însă a făcut ca doar aproape jumătate din aceştia să poată să se încadreze în funcţiile disponibilie, iar Ministerul Apărării a luat decizia înţeleaptă de a relua procesul de recrutare şi selecţie pentru locurile rămase libere din 2021.

Care sunt avantajele pentru un rezervist voluntar?

Rezerviştii voluntari nu trebuie să fie neapărat tineri, sunt cetăţeni ai României, bărbaţi şi femei, între 18 şi 50 de ani pentru cei care se decid pentru corpul rezerviştilor voluntari soldaţi, gradaţi; între 18 şi 55 de ani pentru maiştrii militari, subofiţeri şi ofiţeri rezervişti voluntari. Aşadar, vârsta nu reprezintă un impediment. Nu reprezintă un impediment nici faptul că ai sau nu pregătire militară anterioară.

Sigur că sunt diferenţe. Cei care au o pregătire militară anterioară fac un număr mai mic de săptămâni de pregătire militară iniţială pentru funcţia pe care urmează să se încadreze.

De regulă, recrutarea se face la unităţile din zona în care îşi are domiciliul rezervistul voluntar. Atunci când el va face pregătire, nu va fi la distanţă mare de casă. Există şi drepturi materiale pe care trebuie să le luăm în seamă. În definitiv, 11 luni şi jumătate se primeşte o indemnizaţie fără să se participe la pregătire şi doar este pregătit să reacţioneze dacă unitatea militară îl convoacă pentru o misiune la pace sau pentru situaţiile mai complexe ale stărilor excepţionale. Deci 11 luni şi jumătate primeşte această indemnizaţie care la ora actuală nu este foarte mare, dar poate deveni tentantă. Adică luăm în calcul o sumă netă cam de 600 de lei în cazul unui soldat, gradat voluntar; 800 de lei în cazul unui maistru militar, subofiţer; 1.000 de lei în cazul unui ofiţer.

Iar pe perioada celor 15 zile de pregătire în unităţile militare unde sunt încadraţi, rezerviştii voluntari sunt plătiţi pentru o jumătate de lună, similar militarilor în activitate potrivit funcţiilor pe care le ocupă.

Pot deveni rezervişti voluntari şi cei care nu au făcut armata

Şi mai este un avantaj de care trebuie să ţinem seamă. Asociaţia Ofiţerilor în Rezervă din România are aproape 400 de rezervişti voluntari din toate categoriile de personal. O modificare a statutului ne-a permis un asemenea lucru pentru că vrem să cunoaştem problematica pe corpuri, nu numai la nivelul ofiţerilor.

Pe corpuri înseamnă soldaţii/gradaţi voluntari, maiştrii militari, subofiţerii şi ofiţerii rezervişti voluntari.

Trebuie să avem în vedere două lucruri. E şi o motivaţie financiară, mai ales în privinţa celor tineri, în privinţa celor care nu şi-au găsit un job permanent, dar mai este un lucru. Eu cred că vom ajunge şi la acea etapă în care civiliul american spune cu mândrie „sunt căpitan sau maior în rezervă". Ei spun lucrul acesta şi sunt convins că vom ajunge şi în România în asemenea postură.

Eu sper că, într-o bună zi, vom avea şi politicieni, mai ales dintre cei care decid în privinţa apărării şi securităţii, care să-şi prezinte CV-ul şi din punctul de vedere al posturii de rezervist voluntar pentru că, iată, vârsta este extrem de permisibilă din acest punct de vedere.

Cât ar fi de eficienţi rezerviştii pe care îi avem la ora actuală în cazul unui conflict militar?

Rezerva voluntară reprezintă o direcţie de dezvoltare în privinţa rezervei operaţionale.

Marea problemă pe care o are Armata României este rezerva operaţională care înseamnă rezerva din planurile de mobilizare.

Rezerva din planurile unităţilor este alcătuită din cei care au făcut pregătire militară până în 2007.

TRANSPORTORUL PIRANHA V

Dar timpul acționează împotriva noastră.

O altă problemă serioasă este aceea că, din 2007, de când au terminat armata, nu au mai participat la nicio perioadă de pregătire. Ori, dacă un rezervist din planul de mobilizare și completare al unei unități, care la ora actuală se dotează cu un compex de luptă pe care îl putem defini prin transportorul de trupe Piranha V, pentru acela Piranha V va fi o necunoscută, chiar dacă noi, într-o situație excepțională, pornind de la starea de asediu, îl chemăm să completeze unitățile militare.

Ce este de făcut pentru a nu se ajunge iar la serviciul militar obligatoriu?

Trebuie să existe o accelerare a deciziilor politice, astfel încât Legea de pregătire a populației pentru apărare, care întârzie nepermis de mult, să fie adoptată. De aproape doi ani de zile circulă între ministere pentru avizare. Nu a ajuns nici la această dată în Parlament, pentru că aduce elemente noi prin care se poate reface rezerva Armatei Române.

Pe lângă rezerva voluntară despre care am discutat, această lege mai aduce următorul element: pregătirea la pace a rezerviștilor din planul de mobilizare.

Aceștia vor fi convocați la pregătire, până la 15 zile, astfel încât și ei să cunoască tehnica nouă care a intrat în dotarea unității, să cunoască noile modalități de desfășurare a unei acțiuni militare ș.a.m.d.

De aceea e nevoie de amendarea Legii pregătirii populației pentru apărare.

Aceasta mai introduce și un alt element important și anume serviciul militar voluntar în termen. Timp de 4 luni, dacă rămâne această prevedere în lege, serviciul militar voluntar va permite refacerea bazei rezerviștilor.

Cele trei căi pe care le-am identificat și care ne sunt la îndemână ne dau o șansă să refacem rezerva pe baze voluntare. Dacă nu reușim să refacem rezerva pe baze voluntare, și asta înseamnă o preocupare la nivel național, inclusiv media, atunci, mai ales într-o agravare a stării de securitate vom fi obligați să recurgem la reluarea serviciului militar obligatoriu.

ROMÂNIA FOLOSEȘTE ÎNCĂ TEHNICĂ ÎNVECHITĂ PRECUM PISTOALELE MITRALIERĂ KALAȘNIKOV (SUS) SAU FREGATA ȘI CORVETELE FABRICATE ÎNAINTE DE 1989 (JOS)

FOTO: MAPN RO, NAVY RO

România, veriga lipsă din autostrada Via Carpatia din flancul estic al NATO

de **Petre Bădică**

VIA CARPATIA cuprinde rețele de infrastructură rutieră din șapte state: proiectul pleacă din Lituania, ajunge în Polonia, trece prin Slovacia, Ungaria, România, Bulgaria și Grecia, cu punct final la Salonic.

VIA CARPATIA ESTE UN PLAN transnațional de construcție de autostrăzi. La el au aderat Lituania, Polonia, Slovacia și Ungaria în 2006. România, Bulgaria și Grecia s-au alăturat inițiativei în 2010. În unele țări sunt incluse și autostrăzi secundare cu ieșire la porturi. Traseul din România se ramifică până la Constanța. În contextul noilor amenințări rusești, o autostradă care să unească multe din statele fostului bloc comunist ar accelera mobilitatea și ar ridica o baricadă împotriva tendințelor expansioniste ale Moscovei. Este proiectul prin care șapte țări europene își doresc ca trei mări: Baltică, Egee și Neagră să fie unite printr-o autostradă, numită Via Carpatia. Via Carpatia ar trebui terminată în 2026, dar România nu își va respecta angajamentele. Este imposibil de finalizat autostrada Lugoj - Craiova - Calafat (260 km) și cel puțin 60 de kilometri din Autostrada Sibiu – Pitești (loturile 2, 3 și 4). Nici Polonia nu stă strălucit. Via Carpatia poloneză măsoară 718 km, din care numai 78 sunt terminați, 289 sunt în execuție și restul în pregătire.

Ungaria, cea mai pregătită

În schimb, Ungaria a anunțat că este aproape să finalizeze partea ei de autostradă din Via Carpatia. Odată cu finalizarea, în toamnă, a autostrăzii M30, care face legătura între autostrada M3 și granița cu Slovacia, a luat naștere și ultimul element maghiar al coridorului.

În urma secțiunii nou construite între Miskolc și Tornyosnémeti, de la Budapesta se poate ajunge pe autostradă până la Kosice (Slovacia). Ungaria s-a achitat de toate sarcinile asumate cu cinci ani mai devreme decât termenul-limită al construcției întregii Via Carpatia, care este anul 2026.

România nu are nicio șansă să termine Via Carpatia în 2026

În schimb, România este datoare, realizând, până acum, doar jumătate din kilometrii de autostradă asumați prin Via Carpatia.

589 de kilometri de autostradă a realizat România din Via Carpatia:

- **Arad - Timișoara - Lugoj.** Este vorba de 67 kilometri de autostradă.
- **Lugoj – Deva.** Se circulă pe 90 de kilometri. Există o porțiune din lotul doi, de 9 kilometri, care nu a fost finalizată. Este vorba de celebrul tunel pentru urși.
- **Deva – Sibiu.** Sunt 120 km de autostradă finalizați.
- **Pitești – București – Constanța.** Tronsonul Pitești – București, parte din Autostrada A1, a fost construit înainte de 1989, în lungime de 110 km.
- **Autostrada București - Constanța A2**, în lungime de 202 km, a fost finalizată în anul 2012.

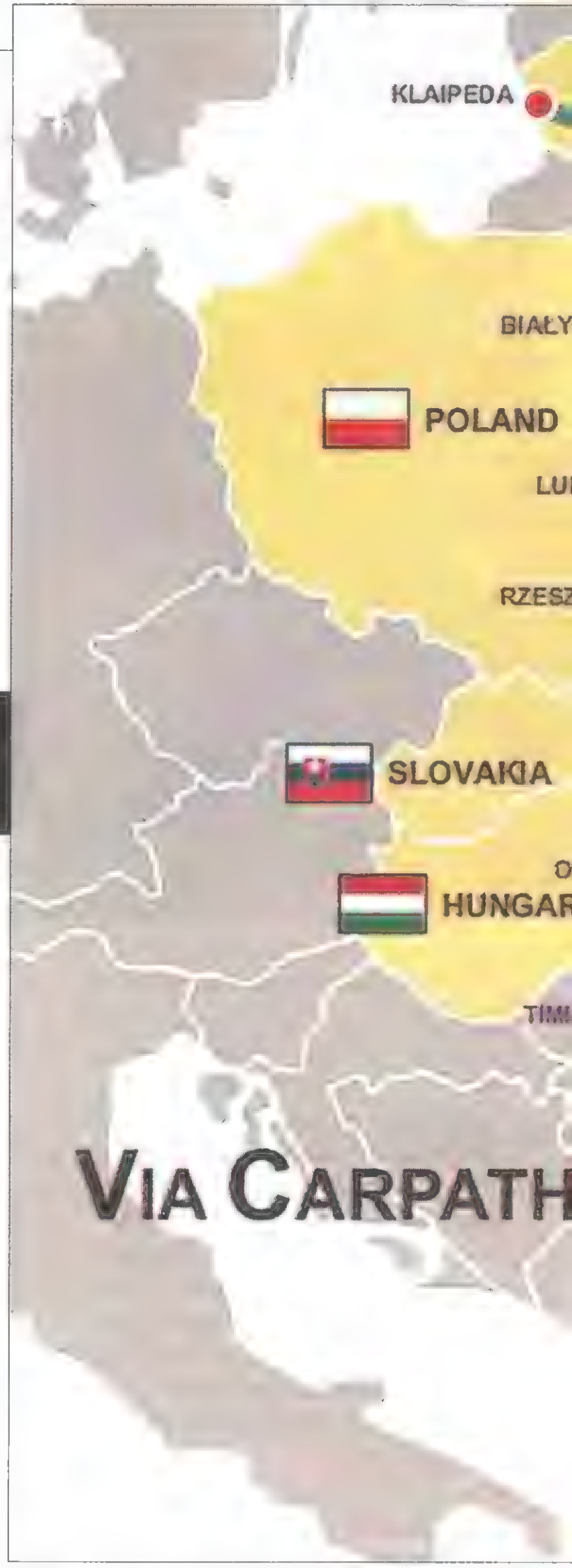

600 km din Via Carpatia lipsesc

➤ **Oradea – Arad.** Singura porțiune deschisă circulației este reprezentată de 3,5 km dinspre Arad spre DN7. Se mai lucrează la 18 km. Pe restul de 110 kilometri nu se lucrează. Termenul de inaugurare – 2023 - nu este realist. Ar exista șanse ca autostrada să fie, totuși, terminată în 2026.

➤ **Sibiu – Pitești.** Nu se circulă pe cei 110 km din autostradă. Cel mai devreme s-ar putea deschide traficul pe 13 km între Sibiu și Boița anul viitor sau în această toamnă. Înainte de 2026, s-ar mai putea deschide doar lotul 5 unde lucrările au început de curând.

➤ **Lugoj - Severin - Craiova - Calafat.** Din cei 260 de km ai tronsonului se circulă doar pe 10,5 km, care fac legătura între șoseaua de centură a Lugojului cu A1. Ea există în planuri din anul 2004, dar viitoarea autostradă nu are niciun constructor desemnat pe nicio porțiune. Nu are termen de finalizare. Costurile estimate pentru realizarea acestui proiect depășesc 1,3 miliarde de euro. Este eligibil pentru a fi finanțat din fonduri europene. Nicio șansă să fie terminat până în 2026.

➤ **Autostrada de Centură București.** Lucrările au început în partea de sud. Pe cele mai avansate tronsoane (de sub 20 de kilometri) s-a ajuns la un stadiu maxim de 30%. Lucrările au început, timid, și în nord. Autostrada de Centură București este un proiect complet nou, are 120 km și ar trebui terminat în 2024.

Potrivit datelor oficiale de pe site-ul proiectului, România are nevoie de 11 miliarde de euro pentru terminarea sectoarelor lipsă.

Newsweek România a solicitat explicații oficiale guvernului și Ministerului Transporturilor în legătură cu întârzierile din „Via Carpatia". Nu am primit răspuns.

Ce a realizat Ungaria

„Ungaria a reușit să își dezvolte singură infrastructura proprie de transport – datorită muncii depuse de cetățenii săi, bazându-se pe creșterea economică. În 2010, lungimea totală a rețelei interne de autostrăzi a fost de sub 1.300 de kilometri; acum, ea se apropie de 2.000 de kilometri", a subliniat Tamás Schanda, secretar de stat în Ministerul Inovației și Tehnologiei. România are, în acest moment, aproximativ 950 de kilometri de autostradă. În 2021 s-au deschis traficului 52 de kilometri noi de drum rapid. Tot în 2021 s-au deschis șantiere pe aproape 180 de kilometri de autostrăzi sau drumuri expres noi.

Pe unde și-a mai vârât coada armata rusă

de **Adina Mutăr**

În conformitate cu viziunea geostrategică a Rusiei de a-și extinde influența în lume, Moscova folosește două căi: A extins utilizarea în străinătate a PMC-urilor (companii paramilitare private) și insistă să-și impună forțele „de menținere a păcii", trimițându-le în țări cu regimuri totalitare, pentru a menține la putere dictatori aserviți Rusiei sau pentru a menține conflicte separatiste

VLADIMIR PUTIN

FOLOSIREA MERCENARILOR ÎN contextul Rusiei lui Vladimir Putin este o parte a unui „pachet" legat de politica externă a Rusiei, un „pachet de servicii de securitate" în schimbul căruia obține acces la resursele naturale ale țărilor unde livrează „serviciile".

Companiile private, înființate de oamenii lui Putin

Mercenarii sunt mai puțin costisitori decât o armată permanentă, iar acțiunile lor - important pentru guvernele dornice să evite confruntările directe și victimele militare sub steaguri naționale - ușor de negat. Ceea ce Kremlinul și face în privința Grupului Wagner, companie de mercenari înființată de „bucătarul lui Putin" Evgheni Prigozin și care a împânzit țări arabe și africane, după ce și-au făcut „ucenicia" în Ucraina.

Operativii Wagner construiesc rețele de informații în teatre-cheie pentru a colecta informații pentru factorii de decizie de la Kremlin și pentru a conduce operațiuni de informații, inclusiv influență politică, acțiuni sub acoperire și alte activități clandestine, când nu acționează direct militar.

În prezent, în timp ce atenția lumii e îndreptată spre situația tensionată din Ucraina, Moscova acționează aproape nebăgată în seamă în Africa, unde mercenarii Wagner cuceresc zonă după zonă, împingând afară forțele coordonate de Franța ce luptă împotriva terorismului în fâșia Sahel.

Grupul Wagner se află acum în Sudan, Republica Centrafricană, Libia, Zimbabwe, Angola, Madagascar, Guineea, Guineea Bissau, Mali, Mozambic și în Burkina Faso.

Trei țări din Africa de Vest – Mali, Guineea Bissau și Burkina Faso – au avut lovituri de stat militare în ultimele 18 luni.

Acestea acordă o prioritate mai mare pentru prezența mercenarilor ruși Wagner, cu care autoritățile locale se înțeleg perfect în a jefui resursele naturale sau a gestiona traficul de droguri.

În Republica Centrafricană, sute de soldați ruși și peste 450 de mercenari Wagner au desfășurat activități în țară încă din 2018. Acum, există peste 1.000 de „instructori militari" furnizați de Wagner, care au primit concesii de minereuri din partea guvernului în schimbul sprijinului militar.

Grupul este, de asemenea, implicat în contrabanda cu diamante și, la un moment dat, chiar a condus vama țării, luând jumătate din venituri.

În Sudan, Wagner „protejează" resursele de aur din 2017 prin intermediul companiilor „Meroe Gold" și „M Invest".

Wagner a antrenat, de asemenea, forțele de sprijin rapid din regiunea Darfur și personalul militar al armatei sudaneze.

Mercenarii operează în diverse orașe sudaneze, inclusiv Port Sudan, Khartoum și Darfur și se ocupă și transport de arme și personal din Sudan în Republica Centrafricană, motiv pentru care administrația americană a inclus „M Invest" pe lista de sancțiuni, la 15 iulie 2020.

Wagner operează, de asemenea, în provincia Cabo Delgado, Mozambic, bogată în zăcăminte de gaze naturale. Rușii au fost prezenți în țară din 2019 și dispun de UAV-uri și echipamente de analiză a datelor militare de înaltă tehnologie.

cută şi ca centrul Operaţiunii Barkhane. Mii de protestatari în capitala Bamako au cerut retragerea forţelor Operaţiunii Barkhane.

Serviciile secrete occidentale consideră că aceste mişcări sunt alimentate de mercenarii ruşi, care sunt specializaţi în astfel de misiuni, pentru a justifica prezenţa trupelor ruse chemate în ajutor de pucişti.

Secretarul american de stat, Antony Blinken, a avertizat luna trecută că ţă-

Grupul Wagner a împânzit ţări arabe şi africane, după ce şi-a făcut „ucenicia" în Ucraina

Mercenarii sunt dislocaţi în portul Mocimboa da Praia din provincia Cabo Delgado, în regiunile Nacala şi Namialo, unde firmele internaţionale au investit 60 de miliarde de dolari pentru a exploata zăcămintele de gaze.

Liderul Partidului Rezistenţei Naţionale Mozambicane (RENAMO), Ossufo Momade, a acuzat Moscova că a răspândit „mercenarii ruşi care au lansat acte de sabotaj asupra domeniului petrolier şi de gaze". Bineînţeles, Rusia neagă aceste acuzaţii.

Franţa reevaluează operaţiunile din Sahel

Franţa îşi va reevalua prezenţa militară în Mali pe fondul deteriorării legăturilor dintre Bamako şi Paris. Junta din Mali l-a expulzat în februarie pe ambasadorul francez, după „remarcile ostile" de la Paris cu privire la „guvernul de tranziţie", care ar fi angajat mercenari ruşi pentru a rămâne la putere, nu pentru a organiza alegeri libere. Va fi evaluat şi angajamentul Franţei în Grupul operativ militar Takuba, angrenat în lupte împotriva mişcărilor jihadiste din zonă, misiune la care s-a angajat şi România.

Parisul a anunţat deja că îşi va încheia campania împotriva terorismului - Operaţiunea Barkhane - şi va închide bazele militare din ţara nord-africană.

Franţa a desfăşurat peste 5.000 de militari în ţările din regiunea Sahel, în Burkina Faso, Ciad, Mali, Mauritania şi Niger în cadrul Operaţiunii Barkhane pentru a lupta împotriva grupărilor jihadiste, din 2014, şi a pierdut peste 50 de soldaţi în atacurile asupra bazelor sale.

Cel mai recent a avut loc la 23 ianuarie, când un ofiţer superior a fost ucis şi nouă soldaţi au fost răniţi de un atac într-o tabără din Gao, în nordul Mali. Gao, unde se află principala bază militară a Franţei în Mali, este cunoscut şi ca centrul Operaţiunii Barkhane.

rile care se confruntă cu desfăşurarea grupului Wagner în interiorul graniţelor „se vor găsi în curând mai sărace, mai slabe şi mai puţin sigure".

„Cazurile din Libia, RCA, Ucraina şi Siria sunt exemple ale impactului negativ al desfăşurărilor Grupului Wagner", a spus acesta.

Şi UE a sancţionat grupul Wagner şi 11 dintre asociaţii săi pentru „activităţile sale destabilizatoare" din Ucraina, Libia, Republica Centrafricană şi Siria.

„Grupul Wagner a recrutat, instruit şi trimis agenţi militari privaţi în zonele de conflict din întreaga lume pentru a alimenta violenţa, a jefui resursele naturale şi a intimida civilii, încălcând dreptul internaţional, inclusiv drepturilor omului", a declarat Consiliul UE într-un comunicat.

Cele opt persoane aflate pe lista neagră sunt „implicate în abuzuri grave ale drepturilor omului, inclusiv în tortură, execuţii şi crime extrajudiciare, sumare sau arbitrare, sau în activităţi destabilizatoare", se arată în document.

FOTO: GULLIVER / GETTY IMAGES

ÎN ULTIMII ANI, FORȚELE ARMATE RUSE AU INTERVENIT ÎN CONFLICTELE INTERNE ȘI INTERETNICE CU PREDILECȚIE PE TERITORIILE FOSTELOR REPUBLICI URSS

Conform deciziei, un comandant al Grupului Wagner a fost sancționat pentru implicarea sa în conflictul libian, iar altul pentru lupte în Republica Centrafricană.

Alți trei militari de rang înalt au fost incluși pe lista neagră pentru planificarea și desfășurarea de operațiuni în Ucraina, subminând integritatea teritorială și suveranitatea țării.

Unul dintre ei, Dimitri Valerievici Utkin, a fost condamnat împreună cu Stanislav Evghenievici Diciko pentru abuzuri grave ale drepturilor omului comise în Siria, inclusiv torturarea până la moarte a dezertorilor din armata lui Bashar al-Assad.

În plus, doi comandanți au fost vizați pentru crime comise în timp ce luptau alături de armata siriană și sprijineau regimul lui Bashar al-Assad.

Măsurile implică, de asemenea, trei companii rusești care sunt active în industria minieră, petrol și gaze din Siria.

Conform noilor măsuri, operatorilor din UE le este interzis să pună la dispoziție fonduri comandanților, Grupului Wagner și celor trei firme energetice, în timp ce persoanelor fizice le este interzisă intrarea pe teritoriul blocului.

Trupele de „menținere a păcii", strict în interesul Moscovei

Operațiunile de menținere a păcii ale Națiunilor Unite sunt desfășurate în scopul prevenirii sau eliminării amenințărilor la adresa păcii și securității prin acțiuni comune de aplicare a legii atunci când măsurile de natură economică și politică sunt inadecvate și ineficiente.

Federația Rusă, în calitate de membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU, este responsabilă de menținerea păcii și securității în întreaga lume. Numai că Rusia acționează strict în propriul interes, menținând la putere lideri corupți și sprijinind mișcări separatiste.

În ultimii ani, Forțele Armate Ruse au intervenit în conflictele interne și interetnice cu predilecție pe teritoriile fostelor republici URSS: Osetia de Sud, Abhazia, Transnistria, Tadjikistan, Bosnia și Herțegovina, Kosovo și Metohija, Ucraina, Belarus, Kazahstan.

Seria de intervenții rusești începute la începutul anilor 1990 a facilitat continuitatea tactică din epoca sovietică.

În urma armistițiului negociat de ruși, semnat între Armenia și

Trupele ruse de menținere a păcii sunt dislocate des în fostul spațiu sovietic

Azerbaidjan în noiembrie 2021, Moscova a trimis trupe pentru a monitoriza pacea. Nu era prima dată când trupele ruse de menținere a păcii sunt dislocate în fostul spațiu sovietic, cu rezultate adesea foarte diferite.

În 1992, trupele ruse au fost desfășurate pentru a menține pacea în regiunile separatiste din Georgia (Osetia de Sud) și Moldova (Transnistria) în acorduri ad-hoc de oprire a luptei.

În 1994, rușii au trimis alte forțe de menținere a păcii în regiunea separatistă Abhazia a Georgiei, pentru a opri luptele și „epurarea etnică".

La 26 august 2008, Rusia a recunoscut Osetia de Sud și Abhazia ca state independente și a menținut trupe în ambele regiuni, care au fost recunoscute ca independente doar de câțiva dictatori dependenți de trupele ruse, ca de exemplu Bashar al-Assad al Siriei, care a recunoscut independența acestor „state" în 2018.

De asemenea, Rusia a refuzat cererile repetate ale Guvernului Republicii Moldova de a facilita înlocuirea trupelor ruse cu trupe de menținere a păcii recunoscute la nivel internațional.

Prin urmare, trupele ruse sunt încă staționate în toate aceste regiuni separatiste în 2022.

Maskirovka, strategia lui Putin de a se impune global

În enciclopedia militară rusă, maskirovka este definită ca „o complexitate de măsuri, îndreptate spre a induce în eroare inamicul în ceea ce privește prezența forțelor, obiectivele militare și economice, pregătirea pentru luptă și operațiunile".

Principala carte pe care o joacă Putin pentru a trimite „forțe de menținere a păcii" este teama elitelor conducătoare față de protestele publice, care le-ar putea înlătura de la putere. La aceasta se adaugă incapacitatea forțelor armate locale de a face față în mod eficient acestor provocări.

Capacitatea Rusiei de a exploata acești factori îi asigură un rol crucial în competiția sa cu alți actori globali, plus bogatele resurse naturale ale țărilor care îi cer „asistența".

Pentru a justifica menținerea la putere a unor dictatori și lideri corupți, Kremlinul elimină „elementul național", poporul, revolta justificată împotriva elitelor, generalizând conceptul de luptă împotriva teroriștilor. Iar acolo unde aceștia nu există, există neonaziști și „revoluții colorate" alimentate de Occident.

Elementul forte ce ar justifica prezența trupelor ruse ca forțe de menținere a păcii este „invitația statelor" aflate în dificultate, deși este vorba doar de invitația unor lideri corupți ce vor să înăbușe revoltele împotriva regimurilor, cum s-a întâmplat în Siria, Belarus și Kazahstan.

Pentru a realiza acest obiectiv, Putin și-a format „micul NATO", adică Organizația Tratatului de Securitate Colectivă (CSTO) - un grup de țări care cuprinde Rusia, Kazahstan, Belarus, Tadjikistan, Kârgâzstan și Armenia, care a fost înființată după prăbușirea Uniunii Sovietice. Sub autoritatea acestei alianțe, condusă de Rusia, Kremlinul transformă obiectivele sale pur hegemonice în „acțiuni democratice și de luptă împotriva terorismului".

Jurnalistul britanic de origine ucraineană Peter Pomerantțev descrie această lume virtuală rusă ca fiind una în care „viața este doar o mascaradă, în care fiecare rol și orice poziție sau credință sunt mutabile" și în care ficțiunea și realitatea sunt interschimbabile.

Și aceasta este Administrația Putin.

FOTO: SHUTTERSTOCK

PUBLICITATE

Ziariștii-conservă

Cine sunt corespondenții oficiali de presă ai Rusiei și Chinei la București, uitați în România de pe vremea lui Ceaușescu. – *Edi Neagu*

ÎNAINTE DE REVOLUȚIE, APROAPE toți jurnaliștii străini acreditați permanent pe lângă autoritățile de la București proveneau din „țările prietene", adică din state comuniste. Unii dintre aceștia relatau despre succesul pe calea „propășirii socialismului", dar întocmeau și rapoarte detaliate despre viața politică, socială sau economică a României.

Cei mai numeroși au fost reprezentanții presei sovietice. La finele anilor '80, URSS avea la București corespondenți ai agenției oficiale de presă, reporteri ai marilor ziare, gen *Pravda* sau *Izvestia*, dar și de la publicații mai mici.

Rusul aterizat la București în toamna lui '89

Cel mai reprezentativ este Nikolai Morozov, trimisul agenției informaționale a Kremlinului, TASS, încă din ultimul an al regimului comunist. Interesant este că el se află la post și astăzi, după mai bine de trei decenii.

Morozov a ajuns la București chiar în ajunul Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, la care Nicolae Ceaușescu era reales ca secretar general. Jurnalistul rus și-a construit apoi o aură eroică, povestind episoade din timpul revoluției într-o carte de memorii, publicată în 2002 la editura Fundației Culturale Române. Autorul descrie drumurile sale prin Capitală, pe strada General Praporgescu, de la sediul agenției TASS, spre zona Universității, unde locuia. Drumuri care treceau fix pe lângă ambasada Statelor Unite ale Americii, aflată pe atunci pe strada Batiștei.

Cea mai mare realizare a lui Morozov ca reporter a fost prezența sa în mijlocul evenimentelor din decembrie '89, în urma cărora puterea a fost preluată de oameni apropiați Moscovei, ca viitorul președinte Ion Iliescu.

Jurnalistul rus a fost pe străzi în timpul manifestațiilor anticomuniste, la Televiziunea Română și în sediul Comitetului Central al PCR, imediat după căderea dictaturii. A vorbit cu participanți și cu lideri ai vremii. Era și a rămas prieten cu poetul disident Mircea Dinescu, aflat în prima linie a revoluționarilor.

Morozov a apărut chiar pe prima pagină a ziarelor, într-o fotografie alături de ministrul de Externe al URSS, Eduard Șevardnadze, venit în vizită la București în ianuarie 1990. La TASS făcea echipă cu Dumitru Diacov, un jurnalist originar din Basarabia, fost propagandist al Komsomolului, organizația tineretului comunist sovietic, devenit ulterior politician în Republica Moldova.

Morozov a rămas la București în anii '90 după care s-a mutat pe alte meleaguri, în vremurile în care România se înscria pe orbita NATO și a Uniunii Europene. Dar a revenit surprinzător în 2017, când PSD era din nou la putere.

Familia chineză de la cârma Xinhua

Presa de la Beijing are la rândul său o prezență continuă la București de pe vremea lui Ceaușescu, prin soții Chen Jin și Lin Huifen, angajați la agenția de presă Xinhua – în traducere, „China nouă".

Cei doi au aterizat în România la mijlocul anilor '80, ca tineri absolvenți ai Facultății de Jurnalism și, totodată, membri de nădejde ai Partidului Comunist Chinez. În București tocmai se construise un sediu nou al ambasadei Chinei, într-o clădire somptuoasă de lângă parcul Herăstrău, în care își avea sediu și agenția.

În primii lor ani aici, nu au prea ieșit în evidență, pentru că trebuia doar să acumuleze experiență. Prima lor sarcină s-a consumat în 1991, după ce au

ENERGIE
A doua revoluție nucleară » P.36

CHEN JIN (stânga) și NIKOLAI MOROZOV (dreapta)

revenit dintr-un stagiu de îndoctrinare la Beijing. Au avut un mandat de patru ani, presărat cu evenimente interesante precum Mineriadele.

Cei doi au plecat din România în 1995 şi au revenit la post în 1997. Bucureştiul era încă interesant pentru Beijing, chiar dacă la putere nu mai era PSD. Au avut şansa să relateze totuşi despre victoria lui Ion Iliescu în alegerile prezidenţiale din 2000 şi despre înscăunarea lui Adrian Năstase ca premier. Amândoi, admiratori declaraţi ai Chinei comuniste.

Cel din urmă a avut parte însă şi de neplăceri din această cauză. Năstase a fost trimis în judecată şi în cele din urmă a fost condamnat la închisoare în dosarul Zambaccian I, în care a fost acuzat între altele că a primit diverse bunuri din China, prin intermediul consulului român la Shanghai. Chen Jin şi Lin Huifen au încheiat un nou mandat de relatări pe placul Beijingului în 2001 şi s-au retras în centrală. Au revenit la post în 2006, într-o Românie care era deja membră NATO şi se pregătea de aderarea la Uniunea Europeană. Două linii groase de despărţire a intereselor celor două ţări.

Al treilea mandat al celor doi soţi corespondenţi a fost atât de apreciat încât ei au rămas la post chiar şi după cei 4 ani regulamentari. Regimul de la Beijing s-a arătat în continuare interesat de România pe plan economic, mai ales în timpul premierului Victor Ponta, un alt admirator al Chinei comuniste. Între timp, relaţiile dintre cele două ţări s-au răcit, dar Chen Jin şi Lin Huifen continuă să reprezinte presa controlată la sânge de partidul comunist.

CONTROVERSĂ ISTORICĂ

EVREII MASACRAȚI LA ODESSA, SIMPLI „CETĂȚENI SOVIETICI"

Un album foto despre Armata Română pe Frontul de Est în cel de-Al Doilea Război Mondial, editat la Cluj, eludează identitatea celor 25.000 de evrei care au căzut victime în masacrul de la Odessa.

EVREII OMORÂȚI ÎN MASACRU, din ordinul mareșalului Antonescu, devin, în descrierile fotografiilor publicate în album, simpli „cetățeni sovietici".

Etnia victimelor masacrului de la Odessa este importantă în contextul istoric, pentru că ordinul mareșalului Ion Antonescu a vizat direct evreii. Albumul de peste 600 de pagini menționează doar în introducere că prezintă „măsurile represive ordonate de autoritățile române ce au vizat în special populația evreiască din Odessa".

Editorii albumului „Armata Română pe Frontul de Est în imagini (1941-1944)" au transmis, la solicitarea *Newsweek România*, că propoziția din introducere este suficientă: „În introducere se specifică destul de clar faptul că în acele imagini este vorba despre populația evreiască".

Aproape toate fotografiile din album sunt prezentate cu explicațiile din anii '40, fără a fi contextualizate, și prezintă și portrete ale lui Ion Antonescu, inclusiv în întâlniri cu politicieni naziști de rang înalt, fără să fie menționat vreo clipă termenul „nazist", precum și ale guvernatorului Transnistriei, ale generalului Macici, dar și ale ministrului de Externe Mihai Antonescu, implicați în masacrul de la Odessa. Toți patru au fost judecați și condamnați pentru crime de război, fiind executați, în afara generalului Macici, a cărui pedeapsă a fost comutată în închisoare pe viață, murind în anii '50 la Aiud.

În album nu există nicio mențiune despre acest lucru, iar, în opinia editorilor, „nu este de datoria noastră să emitem verdicte cu privire la calitatea de criminal de război a unui ofițer sau soldat, această atribuție revenind justiției și nu istoricilor".

Problema cu prezentarea victimelor masacrului ca simpli cetățeni sovietici este că „cineva care nu știe ce s-a întâmplat atunci si cine erau acei cetățeni sovietici rămâne cu impresia că Armata Română, care a cucerit orașul Odessa, a trecut și la niște represalii, pentru că a avut loc explozia la Statul Major. Din ordinul lui Antonescu, or fi omorât niște comuniști, ca un fel de răzbunare. Nu vorbesc că și o astfel de reacție este condamnabilă juridic, orice represalii asupra populației civile în dreptul internațional se pedepsește, dar aici ordinele au fost să fie asasinați evrei. Chestiunea ca atare nu apare în album, iar o fotografie vorbește mai mult decât o frază din introducere și impresionează mai mult. Pe de altă parte, eu nu cred că toată lumea care cumpără o carte citește neapărat introducerea, ci este preocupată mai mult de conținutul cărții", a explicat istoricul Alexandru Florian, directorul Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România (INSHR) „Elie Wiesel", într-un interviu pentru *Newsweek România*.

FOTO: ALBUMUL „ARMATA ROMÂNĂ PE FRONTUL DE EST ÎN IMAGINI (1941-1944)". CLUJ-NAPOCA, 2021. EDITURA ARGONAUT. INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

Alexandru Florian a subliniat că i se pare „impardonabil ca azi să existe în librării cărți care să prezinte de o manieră eroizantă criminali de război, pentru simplul motiv că așa erau fotografiile în epocă și noi nu am vrut decât să le punem ca atare pe masă. Cui folosește un asemenea volum? O a doua ediție critică ar fi oricând binevenită".

Părerea sa este împărtășită și de istoricul Dennis Deletant, care apare ca referent științific al volumului. Cu toate acestea, contactat de *Newsweek România*, Dennis Deletant, profe-

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

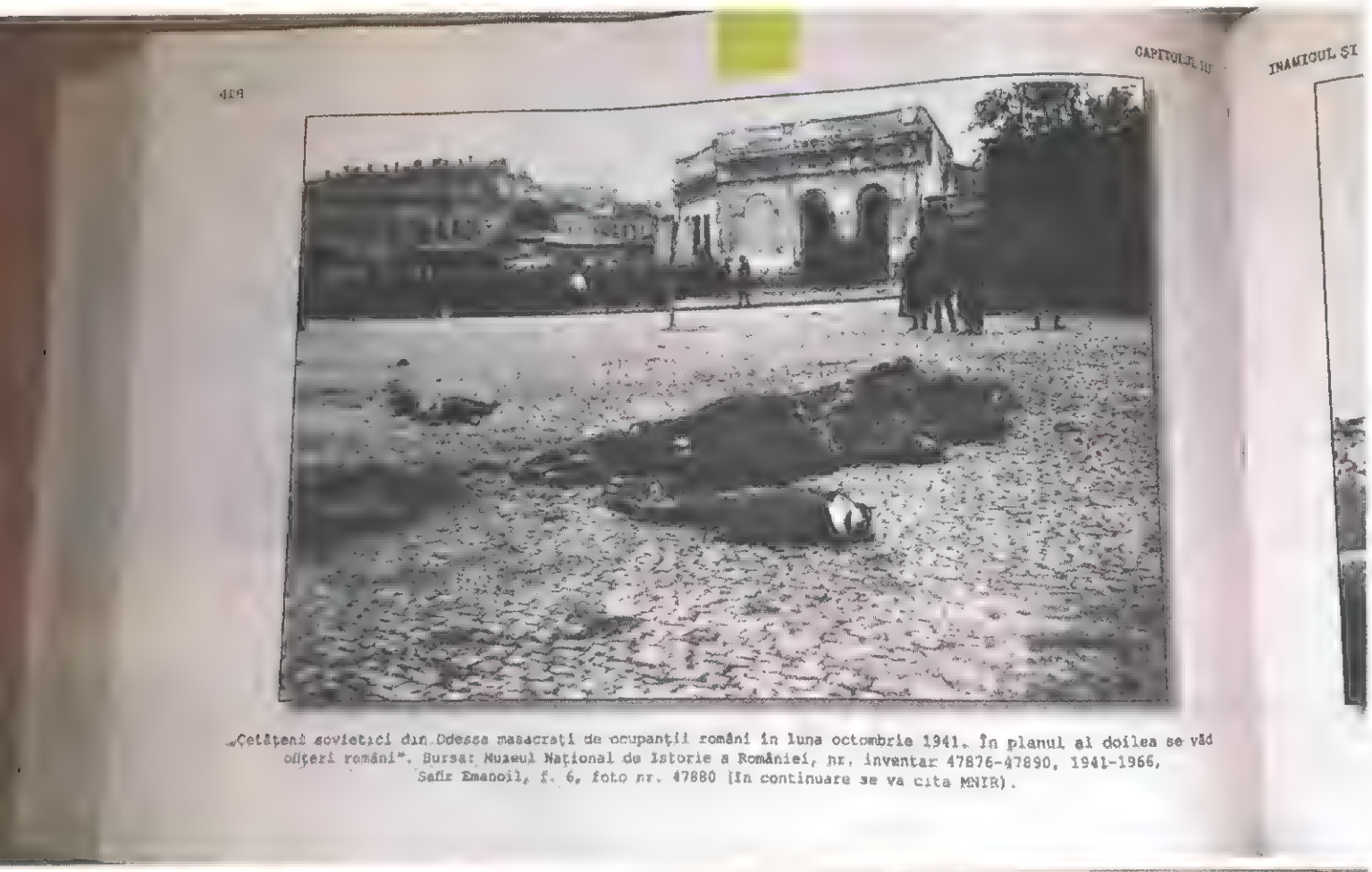

„Cetățeni sovietici din Odessa masacrați de ocupanții români în luna octombrie 1941. În planul al doilea se văd ofițeri români". Bursa: Muzeul Național de Istorie a României, nr. inventar 47876-47890, 1941-1966, Safir Emanoil, f. 6, foto nr. 47880 (În continuare se va cita MNIR).

sor emerit în cadrul Școlii de Studii Slavone și Est-Europene la University College London, a explicat că singura sa contribuție în cadrul albumului a fost verificarea traducerii pentru introducerea în limba engleză.

„Totuși, nu am avut oportunitatea să comentez asupra conținutului albumului și nici nu mi s-a cerut acest lucru. Sunt de acord cu dvs. asupra contextului acțiunilor lui Antonescu în Transnistria și, în special în Odessa, că evreii au fost cei masacrați în aceste teritorii și acest lucru ar fi trebuit prezentat. Punctul meu de vedere despre Antonescu – criminal de război și antisemit înverșunat – mi l-am exprimat în numeroase studii, publicate în Marea Britanie și în Statele Unite, cel mai notabil fiind «Aliatul uitat al lui Hitler. Ion Antonescu și regimul său»", a comentat Dennis Deletant, pentru *Newsweek România.*

Omisiunile din albumul publicat în 2021 readuc în spațiul public discuția despre responsabilitatea României în Holocaust, în condițiile în care doar 32 la sută dintre români consideră că Holocaustul a avut loc și în România, iar peste jumătate dintre aceștia consideră că de vină pentru omorârea evreilor este Germania nazistă. Mai mult, 59 la sută dintre români cred, în continuare, că Ion Antonescu a fost „un mare patriot", iar 56 la sută îl consideră un „salvator al evreilor", potrivit celui mai recent sondaj de opinie publicat de Institutul „Elie Wiesel", în decembrie 2021. Recent, formațiunea Alianța pentru Unirea Românilor (AUR) a apreciat, într-un comunicat de presă, că Holocaustul reprezintă „o temă minoră", iar Călin Georgescu, propus președinte de onoare al AUR, a apreciat că istoria este „mistificată", iar Ion Antonescu și Corneliu Zelea Codreanu, conducătorul Mișcării Legionare, sunt „martiri" și „eroi". Parchetul General a deschis dosare penale, însă AUR este în creștere în cele mai recente sondaje de opinie.

Ce s-a întâmplat la Odessa în 1941

În 22 octombrie 1941, Comandamentul Armatei Române, fostul sediu NKVD (poliția secretă sovietică), a fost aruncat în aer. Sediul fusese minat, iar guvernatorul orașului, Gheorghe Alexianu, emisese o circulară în care atrăsese atenția asupra acestui fapt: „Unitățile comuniste în retragere au minat anumite clădiri și locuri, au instalat mecanisme de sabotaj în anumite obiecte, și chiar în jucării", conform Raportului Final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România.

În explozie au murit generalul Ion Glogojanu, cel care a condus operațiunea de eliberare a Odessei din mâinile sovieticilor, 15 ofițeri, 46 de soldați, patru ofițeri germani și mai mulți civili.

În 23 octombrie 1941, din ordinul mareșalului Antonescu, încep represaliile împotriva populației evreiești din Odessa, considerată responsabilă pentru atentat. Circa 25.000 de evrei au fost omorâți în timpul acestui masacru: sute spânzurați de stâlpii de tramvai din oraș, mii împușcați, iar altor câteva mii li s-a dat foc de vii într-o magazie la periferia Odessei, la 5.45, ora la care a sărit în aer Comandamentul Armatei Române.

„De îndată ce a aflat de dezastru, Antonescu i-a ordonat generalului Iosif Iacobici, șeful Marelui Stat-Major și comandant al Armatei a 4-a, «să ia măsuri drastice de pedepsire». În acea noapte, Iacobici a telegrafiat la Cabinetul Militar al lui Antonescu că începuse acțiunea ordonată: «Ca represalii și pentru a da un exemplu populației s-au luat măsuri a spânzura în piețele publice un număr de evrei și comuniști suspecți». În acea noapte, Iacobici l-a trimis la Odessa pe generalul Nicolae Macici, comandant al corpului 2 de armată din cadrul Armatei a 4-a. Locțiitorul generalului Tătăranu, colonelul Stănculescu, i-a trimis lui Trestioreanu Ordinul Secret nr. 302826 al lui Antonescu, cerând «suprimarea celor aproximativ 18.000 evrei din ghetouri» și în fiecare sector de regiment «suprimarea a cel puțin 100 de evrei prin spânzurătoare în piețe în fiecare sector de regiment». (...) După explozie, lungi șiruri de evrei au fost spânzurați pe stâlpii de electricitate ai troleibuzelor. Circa 10.000 de evrei deja arestați au fost încarcerați și nu executați imediat. Generalul Iacobici s-a grăbit să trimită Cabinetului Militar un raport asupra situației, care detalia acțiunile represive efectuate: «Acțiunea de represiune s-a executat în interiorul orașului, prin împușcare și spânzurare, și afișarea de placarde pentru avertizarea celor ce vor mai îndrăzni și încerca astfel de terorism». Până a doua zi dimineața, sute de cadavre de evrei atârnau în piețele orașului și la intersecții (...)

Circa 22.000 de evrei de toate vârstele au fost înghesuiți în nouă magazii (barăci), operație care a continuat și după căderea nopții, pe 23 octombrie.

Masacrul a avut loc după cum urmează:

Una după alta, magaziile au fost ciuruite cu foc de mitralieră și pușcă, udate cu gazolină și incendiate, cu excepția ultimei care a fost aruncată în aer. Haosul și imaginile oribile care au urmat nu pot fi descrise: «oameni răniți arzând de vii, femei cu părul în flăcări ieșind afară prin acoperiș sau prin găurile din barăcile aprinse, în încercarea nebunească de a se salva. Dar magaziile [erau] înconjurate pe toate laturile de soldați, cu armele ațintite. Primiseră ordinul să nu lase să scape niciun civil. Oroarea era atât de mare încât a șocat profund pe toată lumea, soldați și ofițeri» (...)

Una dintre magazii a fost aleasă spre a îndeplini dorința expresă a lui Antonescu de «a arunca în aer o clădire înțesată cu evrei». Explozia s-a produs pe 25 octombrie 1941, la ora 5.45 p.m., momentul exact în care clădirea Cartierului General al Armatei Române din Odessa explodase cu câteva zile în urmă. «Forța deflagrației a împrăștiat bucăți din corpuri în tot perimetrul din jurul magaziei. Deleanu, Niculescu-Coca, căpitanul Radu Ionescu și Bălăceanu i-au împușcat cu toții pe evreii care încercau să scape și chiar au aruncat grenade sovietice de mână în magazii. Unii soldați îngroziți și chiar și ofițeri au făcut tot ce puteau spre a nu împușca flăcările umane». «Cei mai mulți dintre ofițerii ce erau la fața locului erau impresionați la lacrimi de ceea ce erau nevoiți să facă și unii dintre ei abandonau poziția, eschivându-se sau chiar ascunzându-se printre alți soldați [aflați acolo] fără misiune», se arată în Raportul Final.

Într-o ședință a Consiliului de Miniștri, din 13 noiembrie 1941, Antonescu a discutat cu guvernatorul Transnistriei, Gheorghe Alexianu, despre represaliile din Odessa, amintind că „a spus să se împuște câte 200 de evrei pentru fiecare mort și 100 de evrei pentru fiecare rănit". În total, între 115.000 și 180.000 de evrei transnistreni au fost omorâți – cei mai mulți la Odessa, dar și la Golta și Berezovka, conform Raportului Final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului din România.

Etnia victimelor din masacrul de la Odessa este importantă, pentru că Antonescu a dat ordin să fie omorâtă populația evreiască din oraș.

...ise Mariei, comandant al Armatei 1 române (08.11.1941-12.02.1945) (foto stânga). Sursa: ...mane Pitești, fond 3042, Memorii Bătrani, litera „M", Colonel, dosar nr. 26, f. 1 ...R), Generalul de Armată Constantin Constantinescu-Clapa, comandant al Armatei a 4-a ...02.1943) (foto dreapta). Sursa: fototeca Arhivelor Militare Naționale Române.

...dosar nr. 1 48854, volumul 3, f. 10 verso.

Editorii albumului au păstrat explicații de acum 80 de ani pentru „specificul epocii"

Albumul „Amata Română pe Frontul de Est în imagini (941-1944)", apărut la Cluj-Napoca în 2021, face parte din „activitățile de promovare a istoriei conflictelor militare din secolul XX", desfășurate de Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, și are patru editori: istoricul Ottmar Trașcă, autor a două lucrări despre rolul Armatei Române în Holocaust, cercetător științific în cadrul Institutului de Istorie „George Barițiu" din Cluj al Academiei Române, Valentin Orga, directorul Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga", Adrian Boda, asistent cercetare la Universitatea Babeș Bolyai din Cluj, și Joszef Benko, iar introducerea, tradusă și în limbile engleză și germană, este semnată de Ottmar Trașcă și Adrian Boda.

Contactați de *Newsweek România,* editorii volumului au transmis că intenția lor a fost să „ofere material inedit celor interesați de istoria confruntării militare de pe Frontul de Est (specialiști și pasionați de acest subiect), dar, în egală măsură, și publicului mai puțin familiarizat cu această temă, dar pe care dorim să îl atragem tocmai prin conținutul albumului".

Aceștia au precizat că au păstrat descrierile originale ale fotografiilor pentru „a sublinia specificul epocii". „De altfel, ignorarea textelor elaborate de către cei care au realizat și organizat fotografiile originale ar fi constituit un afront la adresa memoriei acestora, mai ales că o parte însemnată a fotografiilor cuprinse în paginile albumului provin din fonduri private". Ei au menționat că „în cazul fotografiilor care poartă pecetea serviciului propagandistic, este mai mult decât evident că explicațiile acestora au fost elaborate de Serviciul de Propagandă al Marelui Stat-Major, deci cititorii sunt avizați astfel că au de-a face cu un text din epocă și care are o tentă antisovietică". Pe de altă parte, însă, editorii au transmis că acest album se adresează și cititorilor mai puțin familiarizați cu această temă.

Aceștia au spus că au „evitat" folosirea termenilor „nazist" sau „bolșevic" (deși termenul „bolșevic" apare în mai multe descrieri foto, n.r.), pentru că, „în perioada scursă de la finele celui de-Al Doilea Război Mondial au căpătat anumite conotații, am optat pentru utilizarea termenilor de «germani» în cazul ofițerilor și soldaților care au făcut parte din Wehrmacht, SS sau alte organizații ale celui de-Al Treilea Reich, respectiv «sovietic» pentru a denumi soldații și tehnica de luptă care a aparținut Armatei Roșii. Nu considerăm că utilizarea termenului de «nazist» sau «bolșevic» ar fi fost mai potrivită, întrucât nu toți membrii armatei germane erau naziști convinși, așa cum nu toți soldații armatei sovietice erau pătrunși de idealurile politicii promovate de către conducerea comunistă".

Editorii au trimis *Newsweek România* la cărți și arhive

Despre masacrul de la Odessa, editorii au susținut că au „păstrat linia utilizării textelor originale, prezente în albumul din care au fost preluate imaginile" și că „credem că în cadrul introducerii se specifică suficient de clar faptul că în acele imagini este vorba despre populația evreiască".

„În al doilea rând, populația evreiască care a fost victima acestor represalii provenea din zona Odessei, care la acea vreme făcea parte din U.R.S.S., deci nu este deloc greșit ceea ce persoana care a realizat albumul original a notat în subsolul paginilor, ca explicații, faptul că acei oameni erau cetățeni sovietici – referire la cetățenia lor, și nu la sublinierea grupului etnic din care proveneau, dar și faptul că au fost masacrați. În plus, nu este deloc sigur că printre cei fotografiați nu sunt și alte grupuri etnice în afara evreilor, fapt ce subliniază corectitudinea explicațiilor celui care a organizat acel album de unde au fost preluate imaginile. Nu în ultimul rând, considerăm că explicațiile utilizate pentru aceste fotografii nu au deloc o tentă propagandistică menită a defăima victimele, întrucât se specifică faptul că sunt cetățeni sovietici masacrați (prin împușcare, spânzurare, ardere) de

către ocupanții români. Așadar, chiar și pentru un elev de nivel gimnazial sau liceal explicațiile fac referire la realitatea acelor vremuri: victimele – cetățeni sovietici și făptașii – soldați și ofițeri români", au continuat editorii, care au trimis jurnalistul *Newsweek România* să consulte unul dintre volumele lui Ottmar Trașcă pe această temă – „Chestiunea evreiască în documentele militare române (1941-1944)", publicat în colaborare cu Institutul „Elie Wiesel" în 2010.

O altă întrebare adresată editorilor se referă la publicarea unor imagini cu criminali de război, aceștia nefiind indicați cititorilor ca atare în album. Editorii au transmis că „nu credem că este de datoria noastră să emitem verdicte cu privire la calitatea de criminal de război a unui ofițer sau soldat, această atribuție revenind justiției și nu istoricilor. Istoricul este, în esență, un «cronicar» și nu un judecător. De altfel, spațiul alocat explicațiilor fotografiilor în cadrul albumelor nu permite inserarea unor note biografice detaliate din care să rezulte sau nu calitatea de criminal de război a celor care se regăsesc în album. Totuși, în cazul în care doriți să aflați cu exactitate câți dintre ofițerii și soldații prezentați în paginile albumului au fost și criminali de război vă recomandăm să cercetați dosarele lor personale păstrate în diferitele arhive din România, respectiv Germania".

Institutul pentru Studierea Holocaustului: Istoria se scrie cu aparat critic

„Mă pun în pielea cititorului care nu știe istoria respectivă, a tinerilor, aceștia nu pot să rămână decât cu o perspectivă deformată, mult prea optimistă despre prezența Armatei Române pe teritoriul URSS în perioada 1941-1944. De asemenea, nu află absolut nimic despre implicarea Armatei Române în masacrul a peste 20.000 de evrei din orașul Odessa, din toamna anului 1941, masacru care a și fost evaluat juridic după război, iar unul dintre cei care a fost condamnat pentru crime de război este generalul Macici. Deci, cu alte cuvinte, însăilează o serie întreagă de fotografii, care pe un cunoscător al perioadei îl face să se mire foarte mult despre unele conținuturi, iar o persoană care nu știe, dar care vrea să afle, rămâne cu o impresie pozitivă sau eroizantă pentru multe dintre persoanejele care se află în cartea respectivă.

Cineva care nu știe ce s-a întâmplat atunci si cine erau acei cetățeni sovietici rămâne cu impresia că Armata Română, care a cucerit orașul Odessa, a trecut și la niște represalii, pentru că a avut loc explozia la Statul Major. Din ordinul lui Antonescu, or fi omorât niște comuniști, ca un fel de răzbunare. Nu vorbesc că și o astfel de reacție este condamnabilă juridic, orice represalii asupra populației civile în dreptul internațional se pedepsește, dar aici ordinele au fost să fie asasinați evrei. Chestiunea ca atare nu apare în album, iar o fotografie vorbește mai mult decât o frază din introducere și impresionează mai mult. Pe de altă parte, eu nu cred că toată lumea care cumpără o carte citește neapărat introducerea, ci este preocupată mai mult de conținutul cărții.

Deci, aici, este o formă de a ascunde sub preș o realitate istorică, și de-asta vă spun că sunt mirat, pentru că îl cunosc pe unul dintre autori, iar Institutul «Elie Wiesel» i-a publicat două volume legate de rolul Armatei Române în distrugerea evreilor în cel de-Al Doilea Război Mondial (este vorba despre Ottmar Trașcă, n.r.) și nu pot să-mi explic cum s-a lăsat indus în eroare și a uitat de ceea ce înseamnă deontologia profesională și a făcut asemenea transcrieri", a declarat directorul Institutului „Elie Wiesel", Alexandru Florian, pentru *Newsweek România*.

Directorul INSHR a mai criticat albumul și pentru că „despre Holocaust nu se spune nimic, sunt criminali de război prezentați eroizant, sunt de asemenea prezentate niște relații ale soldaților cu populația civilă sovietică, care inspiră veselie, când eu cred că editorii știu că prezența Armatei Române pe teritoriul sovie-

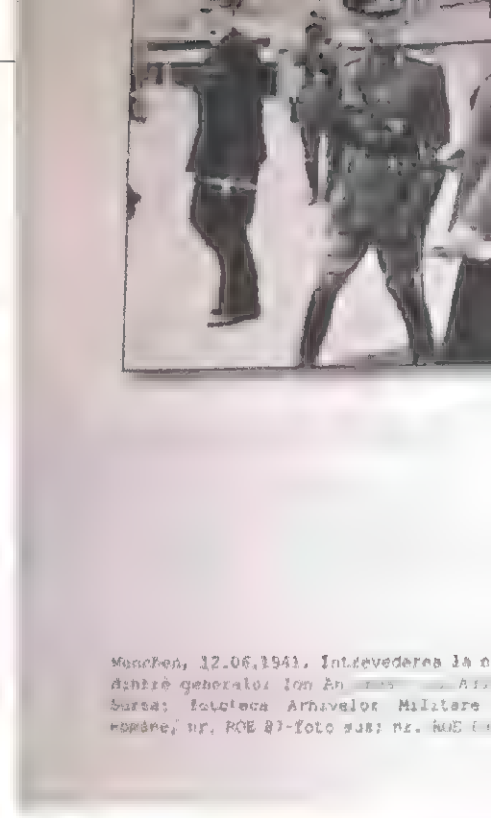

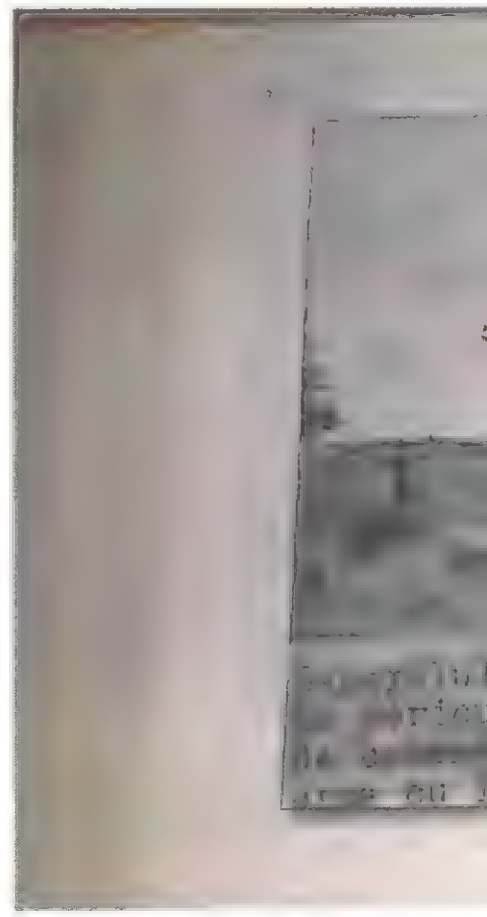

Editorii albumului spun că e suficientă o frază în introducerea unei cărți de peste 600 de pagini în care spun că masacrul de la Odessa a vizat evreii.

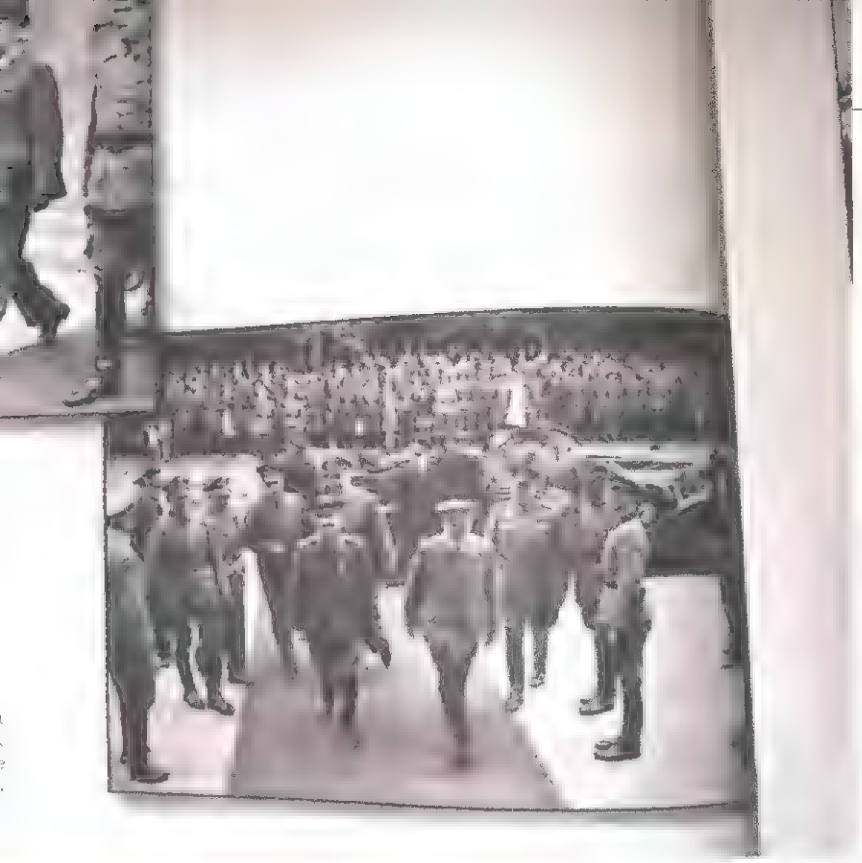

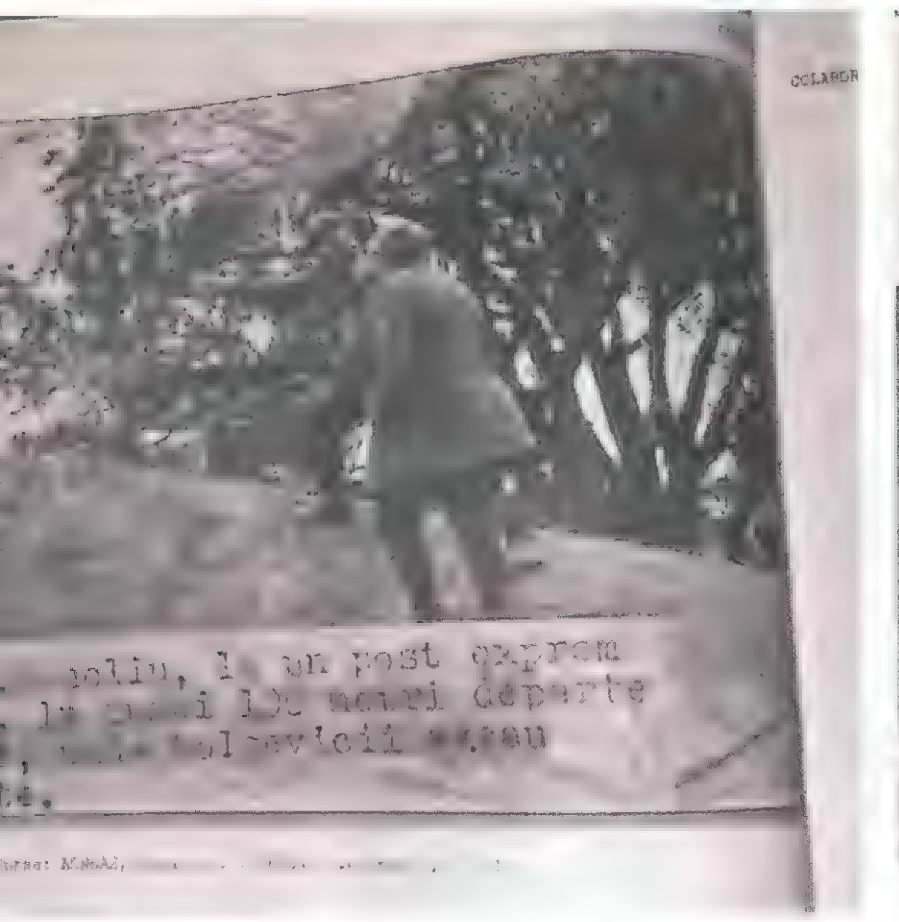

FOTO: ALBUMUL „ARMATA ROMÂNĂ PE FRONTUL DE EST ÎN IMAGINI (1941-1944)" CLUJ NAPOCA, 2021, EDITURA ARGONAUT; FACEBOOK

tic a însemnat și violuri, sustrageri de bunuri materiale, au avut loc jafuri. Vladimir Solonari are o lucrare – «Imperiul-satelit»– în care prezintă felul în care România a administrat Transnistria, în aceasta se vede rolul de jefuitori al soldaților Armatei Române".

Istoricul a mai atras atenția, în interviul pentru *Newsweek România*, referitor la comentariul editorilor despre criminalii de război: „Crimele de război nu se prescriu, verdictul juridic este valabil și astăzi. Nu le-a cerut nimeni să exprime o părere, dimpotrivă, dacă erau niște cronicari de secol XXI, ar fi trebuit să ducă cronica până la capăt și să arate cine au fost personajele prezentate în aceste portrete. Astăzi, a scrie istorie înseamnă să scrii cu cunoștiințele pe care le avem în anul 2022, nu cum scria în explicația unei fotografii, acum 80 de ani. Nu folosește nimănui, e ca și cum am tăia fotografii din ziarul «Scânteia» din anii '80, unde se scria sub fotografie «vizita de lucru la fabrica X a tov. Nicolae Ceaușescu, mare conducator, strateg». Se uită oamenii și poate spun «ia uite, mare strateg». Este o chestiune extrem de simplă, orice cercetare istorică trebuie să aibă un limbaj neutru, iar acest limbaj neutru nu înseamnă decât să prezinți istoria așa cum a fost, dar s-o prezinți până la capăt, la evenimentele unde au fost crime împotriva populației civile".

Directorul Institutului „Elie Wiesel" a mai spus că este „impardonabil ca azi să existe în librării cărți care să prezinte de o manieră eroizantă criminali de război, pentru simplul motiv că așa erau fotografiile în epocă și noi nu am vrut decât să le punem ca atare pe masă. Asta nu e activitate de istoric, asta e muncă la calculator, de tip copy-paste. Dar cui servește un asemenea volum? Întreb eu editorii. O a doua ediție critică ar fi oricând binevenită. Acum vreo doi-trei ani, în Germania s-a ridicat interdecția de a se publica Hitler cu «Mein Kampf», au scos o ediție cu sute de pagini – care era o ediție critică, tocmai pentru a nu transmite un anumit mesaj, dar lumea să cunoască ce a scris și ce a gândit Hitler și de unde «ni se trage» faptul că omenirea arată cum arată, faptul că, în 1945, în România populația evreiască era cu 45 la sută mai puțină decât inainte de război si toate acele consecințe pe care Europa și lumea le-au suportat după 1945, ca urmare a celui de-Al Doilea Război Mondial. A fost o opțiune corectă, cred. Așa se scrie istoria. Cu aparat critic".

Pe măsură ce
crește cererea
pentru energie,
centralele nucleare
ÎN MINIATURĂ ar
putea deveni o sursă
nouă, ecologică.
Criticii nu sunt atât
de siguri.

A DOUA REVOLUȚIE NUCLEARĂ

DE
David H.
Freedman

FOTO: GETTY IMAGES

Ilustrație de ANIL YANIK

SUA ŞI ALTE 80 DE ŢĂRI AU CONVENIT în noiembrie, la Conferința COP26 despre climă din Glasgow, Scoția, să convertească cea mai mare parte a lumii la energie verde în câteva decenii. Este un pas necesar pentru a reduce gazele cu efect de seră care provoacă schimbările climatice, dar vine cu o provocare descurajantă: cum să satisfaci simultan cererea mondială de energie ce se așteaptă să crească la fel de repede ca temperaturile.

O nouă generație de reactoare nucleare apare ca o potențială soluție. Acestea nu sunt reactoarele gigantice de odinioară, cu turnurile lor mari de răcire și labirinturile de conducte de răcire care protejează împotriva posibilității unei topiri de tip „Sindromul China" (un termen fantezist care descrie un rezultat fictiv al unei topiri nucleare, în care componentele reactorului se topesc prin structurile lor de izolare și în pământul subiacent, „în toată China". Noile reactoare sunt proiectate pentru a fi mai simple, mai sigure, mai ieftine și mult, mult mai mici.

Un reactor „minuscul" de dimensiunea unui autobuz școlar ar putea furniza energie unui oraș sau unei fabrici. Sau mai multe ar putea fi legate împreună - pentru a egala producția unei centrale nucleare uriașe. Nu numai că se așteaptă să fie mai sigure și să producă energie electrică mai ieftină decât centralele nucleare convenționale, dar nici nu eliberează gaze cu efect de seră.

În trecerea la energia regenerabilă, micile reactoare ar putea juca un rol favorizant. Numai energia solară și eoliană ar putea să nu fie suficiente pentru a satisface cererea în creștere de energie în următoarele decenii. În 2019 și 2020, țările din întreaga lume au adăugat 270 de gigawați de energie solară și eoliană la rețelele lor, dar aceste surse regenerabile trebuie să fie suplimentate în perioadele de vârf ale cererii sau când soarele nu strălucește și vântul nu bate. În prezent, gazele naturale, un combustibil fosil, îndeplinesc acest rol. COP26, totuși, elimină această opțiune.

Mai multe reactoare mici noi de înaltă tehnologie sunt acum în dezvoltare comercială la mai multe companii. Primele mini-reactoare sunt programate să fie amplasate în SUA și în alte părți ale lumii în următorii trei ani. Proiectul de lege bipartizan privind

MAI CURATE
În trecerea la energia regenerabilă, reactoarele nucleare mai mici și mai ieftine ar putea juca un rol favorizant.
De la stânga la dreapta: Un copil lângă centrala nucleară Three Mile Island, la scurt timp după accidentul din 1979. Activiștii Greenpeace din Hong Kong în 2005; și CEO-ul Oklo, Jacob DeWitte.

FOTO DIN STÂNGA SUS: BETTMANN/GETTY; SAMANTHA SIN/AFP/GETTY; [illegible]

infrastructura și locurile de muncă de 1,2 trilioane de dolari susținut de președintele Joe Biden și semnat în noiembrie include 2,5 miliarde de dolari alocați pentru dezvoltarea avansată a energiei nucleare, dintre care o parte va fi destinată minicentralelor nucleare. „Se apropie un val total diferit de inovații în domeniul energiei nucleare", spune Jacob DeWitte, fondatorul și CEO-ul Oklo, un startup axat pe mini-reactoare, ce speră să facă în industria energiei nucleare ceea ce Tesla a făcut pentru mașinile electrice.

„Nu văd niciun dezavantaj pentru acestea", spune Jason Herbert, director senior la Energy Northwest, o companie de utilitate publică din Seattle și zona înconjurătoare, care ia în considerare adăugarea mai multor minireactoare la rețeaua sa de centrale cu energie solară, eoliană și hidroelectrică. „Suntem în pragul unei noi revoluții nucleare".

Cu siguranță, noile centrale nucleare nu și-au dovedit încă puterea în lumea comercială. Mulți critici de multă vreme în domeniul energiei nucleare rămân sceptici că noua tehnologie va depăși istoria de probleme ale acestei industrii, legate de siguranță și costuri. „Nu este vorba despre salvarea climei, ci despre salvarea industriei prin reambalarea conceptelor vechi", spune Shaun Burnie, specialist principal în domeniul nuclear pentru Greenpeace Asia de Est.

În condițiile în care schimbările climatice arată din ce în ce mai mult ca o bombă cu ceas la nivel mondial, economia energiei se poate schimba în favoarea energiei nucleare. Micile centrale nucleare, în special, ar putea fi gata să profite de această schimbare.

Economiile energiei verzi

Energia nucleară avea un viitor puternic. Apoi, în 1979, centrala nucleară Three Mile Island din Pennsylvania a suferit o topire parțială a miezului și crăparea reactorului, ceea ce a dus la o anulare în masă a comenzilor de noi centrale în SUA.

Industria și-a reconstruit din nou, încet, credibilitatea. Până în 2010, 104 centrale nucleare funcționau fără probleme în SUA, cu alte zeci de planuri în lucru, ceea ce a dus la discuția despre o „renaștere nucleară". Un an mai târziu, un tsunami a lovit centrala nucleară Fukushima din Japonia, provocând o criză și evacuarea a peste 150.000 de locuitori.

> „Un val de [redacted] cu totul diferit în domeniul nuclear vine în curând."

Totuși, nu preocupările continue cu privire la siguranță și nici lipsa unei soluții bune pentru depozitarea deșeurilor nucleare - o problemă aparent fără nicio soluție - au generat cele mai mari dezbateri în industria nucleară după Fukushima. Mai degrabă, economia. Prețul gazelor naturale a scăzut, ca urmare a energiei regenerabile. Între timp, energia nucleară s-a scumpit încet, din cauza, în mare parte, a depășirilor costurilor de construcție a centralelor care au ajuns la miliarde de dolari.

Drept urmare, energia nucleară a crescut în ultima vreme cu aproximativ o miime din ritmul de creștere al energiei solare și eoliene. Japonia, care a optat cândva pentru energie nucleară, și-a închis marea majoritate a centralelor sale, la fel ca odinioară Germania, o țară pronucleară, unde Partidul Verzilor, hotărât antinuclear, a obținut mari câștiguri în alegerile recente. Astăzi, centralele nucleare generează aproximativ o zecime din electricitatea mondială, în scădere față de anii 1990.

Dorința de a trece pe energia verde, combinată cu perspectiva de a renunța la centralele de gaze naturale, esențiale pentru menținerea rețelelor în funcțiune atunci când energia solară și eoliană sunt insuficiente, a modificat dramatic perspectivele pentru energia nucleară. De fapt, centralele nucleare generează deja mai mult de jumătate din electricitatea fără carbon din SUA. „Pe măsură ce gazul natural începe să dispară din rețea, nuclearul devine din ce în ce mai competitiv", spune Jess Gehin, director asociat al Laboratorului pentru știință și tehnologie nucleară Idaho.

În plus, prețurile la energia nucleară au scăzut lent în ultimii ani, datorită îmbunătățirilor centralelor ce și-au crescut eficiența cu aproape 30% față de acum 15 ani. Noile modele pentru instalațiile mari sunt de

așteptat să scadă în continuare costurile, precum și să îmbunătățească siguranța și fiabilitatea. Într-adevăr, promovarea unor noi capacități nucleare este unul dintre puținele lucruri asupra cărora republicanii și democrații tind să fie de acord.

Centralele nucleare de dimensiuni mari au încă un mare dezavantaj: dimensiunea, complexitatea și cerințele lor de infrastructură continuă pentru proiectele de construcții descurajante, greu de finanțat, afaceri care depășesc bugetul și calendarul. Costul combinat al celor două noi reactoare aflate în construcție la o centrală nucleară din Georgia — singurele reactoare comerciale mari construite în prezent în SUA — s-a dublat la 28 de miliarde de dolari de la estimarea inițială când construcția a fost aprobată în 2012. Centrala este acum cinci ani întârziere.

„Există dorința de a construi ceva diferit de ceea ce avem deja", spune Allison Macfarlane, fost președinte al Comisiei de Reglementare Nucleară din SUA (NRC), iar acum profesor și director al Școlii de Politici Publice și Afaceri Globale de la Universitatea din Columbia Britanică.

De aceea, atenția se îndreaptă către noile minireactoare – deși, într-un fel, nu sunt chiar atât de noi. Microreactoarele există încă din anii 1950, în principal pentru aplicații de specialitate, cum ar fi reactoare de testare în laboratoare, centrale electrice pentru submarine și o varietate de alte utilizări militare. Comercializarea lor nu a avut niciodată prea mult sens, deoarece erau, de fapt, mai scumpe de fabricat, pe kilowatt-oră, decât marile fabrici convenționale. De asemenea, nu s-au apropiat de îndeplinirea standardelor de siguranță mult mai stricte ale operațiunilor civile, în parte pentru că se bazau adesea pe forme mai puțin stabile de uraniu și alți combustibili mai riscanți.

> „Nu este vorba despre salvarea climei, este vorba despre salvarea industriei prin regândirea conceptelor vechi."

Noile minireactoare depășesc aceste dezavantaje. Deși folosesc aceeași fizică de bază ca și reactoarele convenționale - uraniul în descompunere încălzește apa, producând abur care pune în funcțiune turbinele producătoare de electricitate - au design mai simplu, cu mai puține puncte susceptibile la defecțiuni. De exemplu, în loc să se bazeze pe un labirint de țevi și pompe pentru a direcționa apa și aburul acolo unde este nevoie, acestea depind de obicei de convecția naturală: pe măsură ce apa se încălzește, se ridică departe de barele de combustibil cu uraniu și transferă căldură la o serpentină umplută cu apă care aruncă abur în turbine. Apa răcită din reactor se scufundă apoi înapoi în barele de combustibil, menținându-le la rece.

Spre deosebire de reactoarele convenționale care aveau nevoie de sisteme de răcire elaborate pentru a le împiedica să se supraîncălzească și să se topească, centralele nucleare mici sunt proiectate să se autostabilizeze. Dacă combustibilul cu uraniu începe să devină prea fierbinte, o parte din apa din reactor se transformă în abur, ce transportă căldura departe de reactor și, în cele din urmă, revine sub formă de apă pentru a menține răcirea.

EVENIMENTE NEFERICITE
O serie de cutremure, fisuri și explozii au avut un impact negativ asupra industriei energiei nucleare la scară largă în întreaga lume. În sensul acelor de ceasornic de sus: centrala nucleară de la Fukushima după cutremurul și tsunami-ul ulterior din 11 martie 2011; Shaun Burnie de la Greenpeace; măsurarea radiațiilor și o clădire evacuată după explozia de la Cernobîl din 1986.

FOTO DIN STÂNGA SUS: DIGITALGLOBE/GETTY; CHRISTIAN ASLUND/GREENPEACE; VALERY ZUFAROV/TASS/GETTY; ALEX SKELLY/GETTY

Noile minicentrale nucleare oferă, de asemenea, ceea ce s-ar putea numi economii la scară mică. Acestea pot fi construite în fabrici la costuri reduse și apoi expediate cu un camion către destinația lor finală. Pentru mai multă siguranță, acestea pot fi sigilate și îngropate. La pensionare, nu este nevoie de un proces de „dezafectare" de jumătate de miliard de dolari, pe mai mulți ani, așa cum necesită reactoarele mari. O centrală nucleară mică poate fi încărcată într-un camion cu destinația de depozitare și poate fi schimbată cu una nouă.

Scara mică a noilor centrale nucleare ar putea depăși multe dintre dezavantajele financiare ale energiei nucleare convenționale. Deoarece minireactoarele pot fi operate în tandem, un operator de uzină ar putea instala mai multe reactoare prefabricate, unul câte unul, repartizând costurile și simplificând proiectele pentru a rămâne în timp și în limita bugetului.

Rezultatul final ar putea fi un grup de reactoare care, împreună, produc la fel de multă putere ca unul convențional mare. Reactoarele individuale dintr-un astfel de grup ar putea fi pornite și oprite în funcție de nivelul de putere necesar în rețea la un moment dat. Această caracteristică ar fi utilă atunci când se încearcă să se echilibreze producția variabilă a generatoarelor eoliene și solare sau să se potrivească fluxul și refluxul consumului de energie electrică de către consumatori și întreprinderi.

„Reactoarele mici pot trece de la puterea maximă la puterea de 40% în doar 12 minute, în comparație cu cel puțin câteva ore pentru reactoarele mari", spune Herbert de la Energy Northwest. „În momentul în care energia electrică este tranzacționată în rețea minut cu minut, capacitatea de a crește și coborî rapid devine foarte puternică".

Startup-uri nucleare

Promisiunea energiei nucleare cu costuri mai mici, mai ușor de construit și mai flexibilă atrage deja atenția companiilor care oferă utilități electrice din SUA. Pe lângă Energy Northwest, Utah Associated Municipal Power Systems și PacifiCorp, ce deservesc mai multe state din Vest, au încheiat parteneriate pentru a sprijini dezvoltarea minireactoarelor.

NOILE ARME NUCLEARE
Centralele nucleare mici și flexibile, cum ar fi centrala plutitoare Akademik Lomonosov din Rusia (sus) și minireactorul NuScale (dreapta) pot depăși unele dezavantaje ale centralelor mari.

Reactoarele mici variază în dimensiune, cu puteri de la 1 megawat până la 350 de megawați, comparativ cu aproximativ 1.000 de megawați pentru un reactor convențional. Unitățile mai mici ar putea deservi satele îndepărtate care depind în prezent de generatoare care funcționează cu motorină costisitoare.

U.S. Air Force a anunțat în octombrie că va instala un micro-reactor de 5 megawați la baza sa Eielson din Alaska. Reactoarele mici ar putea funcționa și pentru unități comerciale, cum ar fi fabrici și spitale, care doresc surse secundare fiabile de energie care să servească drept rezervă pentru centrele de date sau liniile de asamblare. Reactoarele mici mai puternice ar putea fi introduse în apropierea reactoarelor mari existente pentru a le completa - majoritatea centralelor nucleare din SUA au deja aprobare pentru reactoare suplimentare - sau ar putea deservi singure un oraș mic.

70 de reactoare mici sunt în prezent în dezvoltare în întreaga lume, potrivit Agenției Internaționale pentru Energie Atomică. Unul care atrage atenția vine de la NuScale Energy din Portland, Oregon, un spin-off de la Universitatea de Stat din Oregon. NuScale a fost conectat din 2007 la un minireactor ce, la fel ca reactoarele convenționale mari, se bazează pe apă sub presiune în circulație pentru a transfera căldura de la miezul reactorului la turbinele acționate cu abur.

Reactoarele convenționale au nevoie de un sistem elaborat de pompe, țevi și supape pentru a menține apa și aburul în mișcare și necesită ca în apropiere să fie disponibil un bazin uriaș de apă separat pentru a fi turnată pe miez în cazul în care s-ar supraîncălzi.

> Cu puterea electrică comercializată pe grilă minut cu minut, capacitatea de a accelera rapid în sus și în jos devine foarte necesară.

Reactorul NuScale, pe de altă parte, pare aproape stupid de simplu în comparație: apa încălzită din miez se bazează pe convecția obișnuită pentru a se ridica, se răcește transferând căldura la o turbină și apoi se scufundă din nou în miez pentru a se repeta circuitul.

Această simplitate, combinată cu dimensiunea mai mică, înseamnă că toată munca necesară la un loc pentru a instala unul dintre reactoarele produse din fabrică de NuScale poate fi realizată în trei ani, în loc de cei cinci până la 10 ani necesari pentru un site de reactor convențional. Fiecare unitate poate produce aproximativ o zecime din producția de electricitate a unui reactor mare, suficientă pentru a alimenta aproximativ 350.000 de case. Reactorul NuScale este singurul care a fost aprobat de NRC până acum, iar compania este pe cale să-și suplimenteze prima instalație în Idaho până în 2027, spune Chief Technology Officer și cofondatorul NuScale José Reyes. „Vom produce energie electrică la tarife foarte competitive", spune el. „Interesul pentru reactoarele noastre a crescut".

Oklo, de asemenea, își mărește cota de interes. CEO-ul DeWitte spune că se bazează pe rădăcinile companiei din Silicon Valley pentru a deveni un dezvoltator al industriei energetice, la fel de spectaculos ca Tesla și SpaceX deținute de Elon Musk. La fel ca Musk, DeWitte a apelat la capital de risc high-tech pentru finanțare, strângând până acum cel puțin 25 de milioane de dolari.

„Tesla și SpaceX arată vectori clari despre cum să faci astfel de startup-uri hard tech cu succes", spune DeWitte. „Este un model care te încurajează să încerci lucruri noi".

Un lucru nou pe care îl încearcă Oklo este să proiecteze microreactorul Aurora, care va avea doar 1,5 megawați, pentru a fi răcit cu sodiu lichid mai degrabă decât cu apă. Sodiul este mai bun decât apa la căldură în mișcare și nu trebuie să fie presurizat, simplificând și mai mult proiectarea reactorului. Aurora va fi un reactor „rapid", ceea ce înseamnă că se va baza pe uraniu mai mult îmbogățit pentru a produce mai multă energie dintr-o anumită cantitate de combustibil, îmbunătățind eficiența și făcând un reactor și mai compact. Complet adăpostit, ar fi cam de mărimea unei căsuțe mici. În dezavantaj, admite DeWitte, combustibilul îmbogățit necesar va fi insuficient, cu excepția cazului în care tehnologia va găsi o cale să-i crească eficiența pentru Aurora.

Oklo are, de asemenea, un model de afaceri inovator. Compania intenționează să vândă energie nucleară către utilități ca un serviciu, mai degrabă decât o tehnologie cumpărată și deținută. Adică, Oklo va absorbi costurile de construire și exploatare a reactorului pe amplasamentul utilității, taxând doar pentru energia electrică pe care o produce.

„Serviciile evită să-și asume riscul de noutate și nu trebuie să investească mult capital", spune DeWitte. „Ei doar vând și distribuie electricitatea pe care o producem". La 6 ianuarie, NRC a respins cererea de la Oklo pentru o instalație în Idaho din cauza datelor insuficiente de siguranță, dar a invitat firma să aplice din nou. DeWitte se așteaptă la aprobare în aproximativ un an și să aibă primul reactor în funcțiune până în 2025.

Alți jucători potențiali de pe piața minicentralelor nucleare includ Rolls-Royce, ale cărui eforturi nu prea spectaculoase

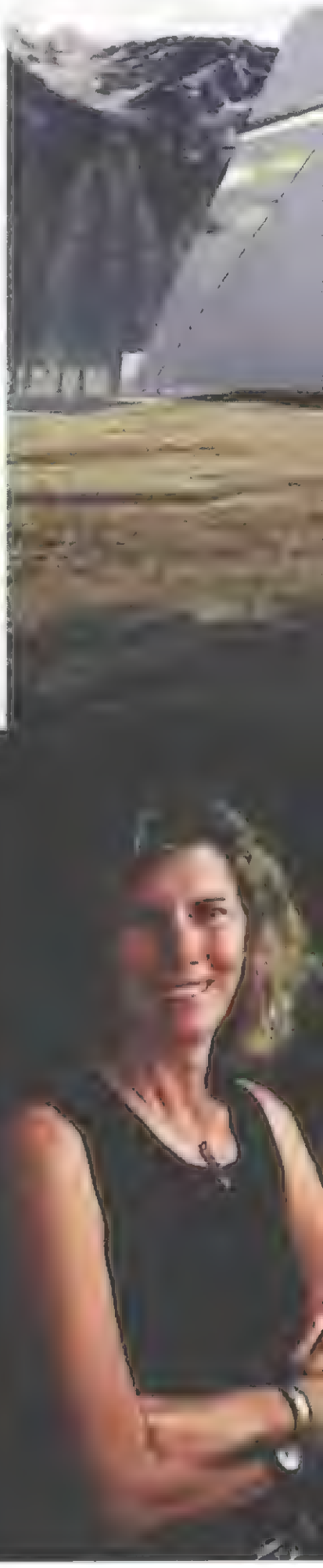

PROMISIUNI, PROMISIUNI
„Aceste modele presupuse noi de reactoare sunt doar reinterpretări ale proiectelor vechi de 70 de ani", spune Allison Macfarlane (stânga). Ea crede că ar putea dura 30 de ani pentru a rezolva problemele. Mai sus: o redare a reactorului Aurora de la Oklo. Extremă stânga: Turbine eoliene pe câmpul unui fermier din Germania, care renunță la energia nucleară.

în dezvoltarea unui minireactor au fost susținute de un grant de 280 de milioane de dolari din partea guvernului Regatului Unit; și TerraPower, susținută de Bill-Gates, care are un acord pentru a începe construcția în trei ani a unui prim reactor de 345 de megawați în micul oraș Kemmerer, Wyoming, pentru a înlocui o centrală pe cărbune. Toshiba din Japonia, GE Hitachi, China National Nuclear, Électricité de France și Rosatom din Rusia intenționează să producă și reactoare mici. De fapt, Rosatom a desfășurat deja două minireactoare de 35 de megawați în 2018 pe o platformă plutitoare din Arctica – deși acele reactoare nu sunt considerate viabile comercial.

Același vechi critici

Unii critici rămân neimpresionați de noul val de minireactoare. Reactoarele mici cu design similar au existat în centrele de cercetare și testare și în diverse aplicații militare de decenii, notează ei, fără a pătrunde vreodată pe piețele comerciale.

„Aceste modele presupuse noi de reactoare sunt doar reinterpretări ale proiectelor vechi de 70 de ani", spune Macfarlane. „Cea mai importantă întrebare este dacă vreunul dintre aceste reactoare poate fi construit și operat la un cost rezonabil. Această problemă nu a fost încă rezolvată". Ar putea dura până la 30 de ani pentru a rezolva problemele, adaugă ea, iar reactoarele s-ar putea să nu se dovedească niciodată competitive din punct de vedere al costurilor.

Burnie de la Greenpeace este de acord că nu există dovezi că reactoarele mici vor face mai bine decât cele mari în a-și dovedi succesul comercial. „Istoria energiei nucleare este una a economiei fantastice", spune el. Adevărata problemă cu reactoarele mici, sugerează Burnie, este că acest lucru va devia finanțarea și dezvoltarea de la solar, eolian și alte surse de energie regenerabilă. Viabilitatea acestor surse este dovedită, insistă el: Suedia își obține jumătate din energie din surse regenerabile și Scoția, în proporție de 97%. Ritmul schimbărilor climatice, spune el, nu lasă timp pentru a explora căi incerte.

Micile centrale nucleare nu rezolvă problema combustibilului uzat al reactorului, ce rămâne radioactiv timp de secole.

Deșeurile nucleare din SUA sunt depozitate în containere puternic sigilate, îngropate în subteran, la centrale nucleare mari, unde sunt considerate în general sigure, cel puțin pentru moment. Congresul a vorbit de zeci de ani despre depozite permanente, cum ar fi Yucca Mountain, dar amplasarea acestora este insolubilă din punct de vedere politic. După multe certuri, nicio schemă de depozit nu a fost încă aprobată.

Susținătorii minicentralelor nucleare recunosc că industria de energie nucleară a lăsat o urmă de dezamăgire și că, deocamdată, le lipsesc dovezile concrete ale unităților instalate care să susțină afirmațiile lor. Dar această dovadă este la doar câțiva ani distanță, insistă ei.

„S-ar putea să existe multă ezitare în a construi primul reactor de tip nou", spune Herbert. „Dar odată ce primul va fi construit la timp și cu bugetul redus, va exista o cerere incredibilă pentru al doilea".

Chiar dacă primele nu funcționează așa cum a fost planificat, susține DeWitte de la Oklo, costul mai mic și complexitatea redusă a reactoarelor mici dau încredere unor companii ca a lui să-și continue eforturile până când reușesc. „Nici primele rachete SpaceX nu au funcționat", spune el.

Dacă miniunitățile nucleare pot dovedi că cei negativiști se înșală, acestea ne pot aduce un pas mai aproape de depășirea schimbărilor climatice.

SOCIETATE

Cum a schimbat pandemia relațiile angajator-angajat

Criza forței de muncă din România, generată de deficitul resursei umane, s-a accentuat în ultimii doi ani, odată cu instalarea pandemiei, care a forțat mutarea multor activități în sistemul online și a impus un model hibrid de lucru, în care angajații să se simtă în primul rând în siguranță. – *Andrei Vasilescu*

AM ÎNTREBAT-O PE IRINA MUNTEANU, Director General Adjunct Apa Nova, cum s-au văzut lucrurile din acest punct de vedere într-o companie strategică de utilități publice.

Newsweek România: **Pandemia a schimbat substanțial cultura muncii. Cum a evoluat relația angajator-angajat la Apa Nova în această perioadă?**

Irina Munteanu, Director General Adjunct Apa Nova: Chiar dacă pandemia și-a pus amprenta asupra modului de lucru în organizații, proiectele transformaționale derulate în compania noastră au continuat cu aceeași energie, iar acest lucru s-a reflectat și în dinamica resurselor umane. În această perioadă, un număr însemnat de angajați a asumat roluri și responsabilități noi, provocatoare, în majoritatea cazurilor fiind vorba despre promovări sau schimbări majore de rol, iar acest lucru a fost posibil doar datorită existenței unui grup consistent de angajați talentați, performanți, disponibili, ambițioși și interesați să se dezvolte continuu.

Cu toate restricțiile acestei perioade, am asigurat și diversificat oportunitățile de dezvoltare personală și profesională a angajaților noștri.

De asemenea, ne-am asigurat că aplicăm în continuare cele mai bune practici și că rămânem în fruntea tendințelor din industrie, iar toate acestea ne-au adus avantaje competitive.

Încă de acum șapte ani, activitatea Apa Nova a fost reorganizată pe procese de afaceri care au fost digitalizate, în aproape toate palierele operaționale ale companiei, cu rezultate semnificative în modernizarea și eficientizarea activităților noastre. În această perioadă, digitalizarea a jucat un rol vital în reziliența organizațională și a simplificat substanțial munca profesioniștilor companiei, așa că schimbări nu au fost implementate decât la nivel de siguranță sanitară sporită și telemuncă, acolo unde a fost posibil. Am luat măsuri de reducere a contactului interuman, am separat epidemiologic echipele, am adaptat programul de lucru, asigurându-ne în tot acest timp de extinderea programelor uzuale de dezinfecție a spațiilor.

Ați recurs la concedieri? A fost afectată productivitatea companiei în vreun fel?

Oamenii reprezintă cel mai valoros activ al companiei noastre, iar protecția lor sanitară și financiară a fost permanent o prioritate pentru noi. În această perioadă dificilă pentru toți, nu doar că am reușit să ne păstrăm echipele intacte, fără să apelăm la concedieri, dar am continuat să ne concentrăm pe atragerea de tinere talente și de profesioniști cu experiență, întinerind și sporind valoarea resursei umane.

În acest scop, am apelat la încurajarea și susținerea mobilității interne, dar și a recrutărilor externe și am angajat în majoritatea departamentelor atât personal cu experiență (manageri de proiect, specialiști, ingineri, tehnicieni, economiști, proiectanți), dar și tineri absolvenți cu potențial, în dezvoltarea cărora am ales să investim resurse importante. În cei doi ani de criză pandemică, am integrat încă 270 de noi colegi, care s-au alăturat echipelor noastre și am continuat să dezvoltăm

„Ne concentrăm pe atragerea de tinere talente și de profesioniști cu experiență“.

IRINA MUNTEANU,
Director General Adjunct Apa Nova

profesional, să îmbogățim competențe și să rafinăm abilitățile întregii echipe prin multitudinea de programe oferite, gândite în acest scop.

Apa Nova este unul dintre cei mai mari angajatori în București. Cum reușiți să atrageți și să păstrați în cadrul companiei tinerele talente?

Una dintre metodele folosite pentru a crea avantaje competitive în domeniul resurselor umane a fost reînnoirea focusului asupra culturii companiei. Ca organizație, am regândit implicarea angajaților și am dezvoltat un mediu de lucru centrat pe ei. De asemenea, am reconsiderat modul în care am definit vizibilitatea la locul de muncă, prin recunoașterea performanțelor, construirea încrederii reciproce și valorificarea potențialului fiecăruia la maximum. În plus, când tehnologia este bine integrată în cultura unei companii, există o probabilitate de implicare a angajaților de 5 ori mai mare și o șansă de uzură cu 47% mai mică, spun specialiștii care au întocmit Raportul Global Culture 2021, iar noi suntem o organizație care a reușit digitalizarea aproape completă a proceselor.

Totodată, am creat condițiile optime pentru obținerea de rezultate deosebite: mediul de lucru plăcut, instrumente adecvate de lucru, flexibilitatea de a folosi opțiunea de telemuncă, programe individuale de dezvoltare, un pachet de beneficii orientat spre recompensarea performanței, o cultură organizațională orientată spre feedback, organizarea companiei pe procese de afaceri și stabilirea de indicatori de performanță aferenți, programe de îmbunătățire continuă prin încurajarea proactivității și a muncii în echipă. De altfel, bugetul alocat pentru beneficiile angajaților a crescut semnificativ în ultimii ani, prin majorarea sumelor pentru servicii medicale atât pentru angajați, cât și pentru aparținători, decontare de bilete de odihnă și tratament, tichete de masă, tichete cadou, prime oferite cu diverse ocazii sau abonamente pentru închiriere de cărți.

Care sunt perspectivele asupra viitorului muncii? Veți păstra munca hibridă după pandemie?

După aceste 24 de luni complicate, pline de incertitudine, cred că lecția care trebuie învățată de fiecare dintre noi este că schimbarea este singura certitudine. Starea de normalitate a devenit echivalentă cu adaptarea permanentă, ceea ce cred că e, în mod real, secretul unei organizații reziliente, iar asta vom continua să facem și noi.

În acest moment, din cei 1.921 de angajați Apa Nova, aproximativ 700 folosesc opțiunea de telemuncă, iar măsurile pe care compania noastră le va lua se vor adapta permanent la realitatea existentă. Având în vedere sectorul strategic în care ne desfășurăm activitatea, este nevoie să rămânem flexibili și deschiși oricărei provocări. Astfel, ne vom respecta angajamentul de a rămâne un partener serios, profesionist și responsabil atât pentru Primăria Municipiului București, cât mai ales pentru populația căreia îi livrăm servicii vitale.

DEZVOLTARE PERSONALĂ

Cum să învățați toată viața

Nevoia de a învăța este constantă, dar instrumentele necesare pentru aceasta se schimbă pe măsură ce îmbătrânești

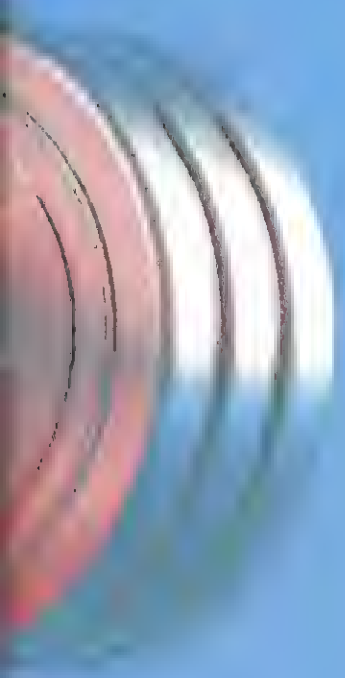

Învățarea este un efort pe tot parcursul vieții. Dar nu este același efort toată viața. Creierul tău se schimbă de-a lungul timpului, la fel și mediul tău social și fizic. În fiecare fază a vieții, totuși, șase factori fizici și de mediu sunt cruciali pentru învățare - somnul; exercițiul; dieta; sprijinul pentru sănătatea fizică și psihică; oportunitățile pentru cunoaștere și siguranța de a eșua.

Nevoile fizice

Somnul. Efectele somnului asupra învățării sunt directe și imediate. Somnul este atât de crucial pentru procesele de învățare, memorie, judecată și înțelegere, încât ar trebui să fie luat în considerare în orice plan de proiect educațional sau creativ.

Exercițiul. Exercițiile fizice îmbunătățesc starea de spirit, luarea deciziilor și alte funcții psihologice, ceea ce facilitează învățarea și capacitatea de a folosi ceea ce este învățat. Exercițiile de forță, aerobic și echilibru/control precum yoga și tai chi sunt toate utile.

Dieta sănătoasă pentru inimă. Mecanismele nu sunt bine înțelese, dar o serie de dovezi arată efectele izbitoare ale unei diete sănătoase pentru inimă asupra performanței cognitive, în special în segmentul de viață mai spre bătrânețe.

Nevoia unui mediu adecvat

Sprijinul pentru sănătatea fizică și mintală. Dacă mediul unei persoane nu îi susține bunăstarea, capacitatea acesteia de a învăța va fi diminuată. Elementele de bază includ hrana de calitate, îngrijirea sănătății, spațiul și timpul pentru exerciții și somn, precum și norme sociale care încurajează obiceiuri sănătoase și ajutor practic atunci când este necesar.

Oportunitățile de cunoaștere. Experiențele îi învață pe oameni că pot învăța, că starea inițială de neputință sau confuzie în fața unei noi provocări se va risipi și va fi înlocuită de competență. Prin urmare, un mediu de învățare sănătos oferă oportunități numeroase și diverse pentru ca oamenii să experimenteze măiestria cunoașterii.

Siguranța de a eșua. Nimeni nu dobândește măiestrie – în orice domeniu – fără o stângăcie inițială. Învățarea implică în mod inevitabil să greșiți, să pierdeți prea mult timp, să uitați lucruri cheie, să faceți alegeri proaste. Dacă aceste experiențe sunt pedepsite sau făcute de rușine, învățarea va fi împiedicată, așa cum a arătat cercetările ample ale lui Amy Edmondson. Un mediu care promovează învățarea este unul care destigmatizează și chiar celebrează greșelile care provin din învățare sau din experimentarea care merită. Iată cum să profitați de factorii cheie în fiecare etapă a vieții.

Vârsta adultă timpurie (15–25): Asumați-vă riscurile potrivite

Atunci când oamenilor li se cere să reflecteze la cele mai importante evenimente din viață, sunt șanse să-și amintească momente din acest deceniu extraordinar de important, viu din punct de vedere emoțional și înflorit din punct de vedere cognitiv. Creierul unui adolescent se schimbă și se dezvoltă aproape la fel de repede ca în copilărie. Aceștia sunt anii în care oamenii fac alegeri importante cu privire la educație, ocupație, relații sociale și romantice, credințe și ideologii. Deciziile luate în acest moment al vieții au un impact profund asupra oportunităților viitoare de învățare.

Un tânăr de 15 ani este adult din punct de vedere intelectual în multe feluri, capabil să gândească abstract, să gândească prin scenarii, să ia în considerare mai multe puncte de vedere, să planifice acțiuni pe termen lung, să emită judecăți morale independente. Un tânăr de 15 ani poate procesa informații noi mai rapid decât un adult. Ceea ce îi lipsește unui tânăr de 15 ani este înțelepciunea, din cauza experienței limitate de viață și, mai important, a unui creier care nu este încă complet dezvoltat.

DE

ROBIN ABRAHAMS
ȘI BORIS GROYSBERG

Foto-ilustrații de WESTEND61

Cortexul prefrontal – partea a creierului care integrează informații și planifică acțiuni adecvate pentru atingerea obiectivelor, o serie de procese cunoscute în general sub denumirea de „funcție executivă" – nu se maturizează pe deplin până la vârsta de 25 de ani.

Comportamentul adolescentului se caracterizează prin trei lucruri: căutarea noutății, asumarea riscurilor și preocuparea intensă față de grupul de colegi. Comportamentele „Triadei adolescenților" au fost observate nu numai în toate culturile, ci și la aproape toate mamiferele sociale. Natura interconectată și universalitatea între specii ale Triadei adolescenților sugerează că acestea sunt cruciale pentru învățare. În același timp, așa cum poate atesta orice părinte, Triada poate reprezenta un risc mare pentru oportunitățile de învățare prezente și viitoare. Provocarea principală la vârsta adultă timpurie este să vă asumați riscurile potrivite: riscuri care vor spori, mai degrabă decât să excludă, posibilitățile de învățare viitoare.

Cel mai necesar risc este eșecul inerent învățării. Eșecul în fața colegilor este deosebit de dureros pentru adulții timpurii. Acest lucru poate duce la o tendință implicită de a menține aparențele cu prețul renunțării la învățarea efectivă.

Sfaturi pentru adulții timpurii

Memoria este mai puternică decât va fi vreodată și, de asemenea, este mai mult timp de dedicat învățării decât mai târziu în viață. Profită de asta! Limbi străine, anatomie, formule, date și nume — indiferent de baza de cunoștințe în domeniul vostru, absorbiți-o acum. Gândiți-vă la asta ca la a împacheta lucrurile pentru o călătorie lungă și aprovizionați-vă cu tot ce v-ați putea dori când veți avea 40 de ani.

Dezvoltați obiceiuri favorabile pentru învățare - somn, exerciții fizice și dietă, împreună cu meditație, petrecerea timpului în aer liber, ținerea unui jurnal sau alte exerciții de reflecție.

Creierul tău nu este încă capabil din punct de vedere fizic să ofere o direcție fiabilă atunci când vine vorba de planificare pe termen lung, așa că crește-l cu tehnologie. Folosiți deduceri automate, site blockers, aplicații de productivitate sau de urmărire a obiceiurilor, orice funcționează pentru a vă completa funcția executivă.

Dacă voi credeți că ați putea avea dislexie - tulburare de deficit de atenție - sau orice altă dizabilitate sau tulburare de învățare, încercați să vă testați cât timp sunteți încă în sistemul educațional.

Vârsta adultă în curs de dezvoltare (25–45)

Absorbiți și reflectați

Odată ce creierul este maturizat fizic, viața adultă este structurată mai mult de norme culturale și de alegeri și experiențe individuale de viață decât de biologie. Unii oameni la 40 de ani sunt bunici, alții sunt părinți pentru prima dată. Un tânăr de 30 de ani se poate retrage dintr-o carieră în sport sau începe una în medicină.

Vârsta de mijloc este mai ocupată și se caracterizează prin mai multe roluri sociale (de exemplu, părinte, muncitor, student, soț etc) decât în orice altă etapă a vieții. Tranzițiile vieții proliferează, deoarece acești ani înregistrează multiple schimbări în muncă, viața de familie, sănătatea fizică și multe altele.

Din fericire, adulții emergeți sunt în vârful propriului joc al vieții, bucurându-se de ce e mai bun din tinerețe și vârstă. Comportamentele riscante ale tinerilor s-au diminuat, sistemul imunitar este puternic și riscurile de cancer și boli de inimă sunt scăzute. Din punct de vedere intelectual, cele mai multe abilități sunt la apogeul lor, iar Adultul în curs de dezvoltare a avut suficientă educație, pregătire și experiență pentru a fi dezvoltat o expertiză reală într-un domeniu sau două.

O mare parte din învățarea acestei faze provine din experiențele directe de viață, mai degrabă decât din instruire sau studiu. Nu toată învățarea este explicită și nici nu are loc la nivel conștient. Ceea ce se învață la mijlocul vârstei adesea nu poate fi predat în cărți. Provocarea maturității în curs de dezvoltare este de a crea timp și spațiu pentru a absorbi și a reflecta asupra lecțiilor pe care le aduce viața.

Sfaturi pentru adulții emergenți

Acordați prioritate sănătății fizice. „Corpul înaintea minții" nu este un motto rău pentru acești ani. Este important din două motive. În primul rând, sănătatea fizică și obiceiurile din acești ani sunt predictive pentru funcționarea (atât fizică, cât și mintală) în viața ulterioară. În al doilea rând, în prezent, un somn bun și obiceiurile de exerciții fizice vă vor îmbunătăți capacitatea de a absorbi, de a integra și de a utiliza toate cunoștințele

noi, abilitățile și înțelepciunea pe care le acumulați.

Încercați să nu compartimentați diferitele roluri de viață pe care le jucați. A avea oameni diverși în jur promovează creativitatea și învățarea – la fel și a avea diversitatea interioară. Ce abilități, perspectivă de cunoștințe puteți transfera de la un rol sau situație la alta?

Obișnuiți-vă să formați prietenii între generații, un stimulent către învățare ce va deveni din ce în ce mai important în timp.

Vârsta adultă (45-60): Nu deveniți prea mari pentru a eșua

În acest moment, există o încetinire inevitabilă. Memoria și viteza de procesare nu sunt ceea ce erau mai devreme în viață. Cu toate acestea, înțelepciunea și cunoștințele acumulate sunt foarte mari, ceea ce poate compensa – sau mai mult – în situații din viața reală. Îmbătrânirea cu succes înseamnă a face compromisuri și a descoperi cum să „lucrezi inteligent" folosind recunoașterea modelelor, experiența de zeci de ani, ajutoare externe și rețele personale. Aceasta este etapa în care resursele acumulate

O serie de dovezi arată efectele izbitoare ale unei diete sănătoase pentru inimă pentru performanța cognitivă, în special în etapa mai târzie a vieții.

în fazele anterioare ale vieții – obiceiuri sănătoase, relații diverse, expertiză, conștientizare de sine – încep să conteze cu adevărat.

Jucați-vă cu punctele forte, dar echilibrați-le cu încercarea de lucruri noi, asumarea riscurilor, îndrăzneala de a eșua. Dacă nu depășiți zona de competență/confort la această vârstă, acea zonă se va contracta inevitabil. Provocarea pentru această fază este să nu fiți păcăliți de propria înțelepciune și să vă faceți timp pentru eșec.

Sfaturi pentru adulți

Adulții sunt de obicei preocupați de a transmite generației următoare ceea ce știu, prin orice metodă: lansarea cu succes a copiilor, predare sau mentorat la locul de muncă, implicarea politică sau comunitară și altele. Găsiți-vă propriul mod de a transmite generațiilor următoare, căutați relații de mentorat formale sau informale sau bidirecționale cu tinerii.

Forța și exercițiile aerobice devin din ce în ce mai importante pentru funcția cognitivă și bunăstarea emoțională (care afectează direct capacitatea de a pune în practică ceea ce s-a învățat). Nu este prea târziu să începeți acum să vă dezvoltați acest obicei. Dacă sunteți un antrenor obișnuit, gândiți-vă să vă schimbați rutinele pentru a introduce noutăți.

Dacă este posibil, obțineți o evaluare neuropsihologică în acest moment, pentru a servi ca punct de referință al „normalului" personal. Orice deficiențe legate de vârstă sau de sănătate pot fi evaluate.

Vârsta adultă târzie (60+): Tundeți și altoiți

Oamenii trăiesc, lucrează și învață mai mult. Totuși, îmbătrânirea are un impact negativ. Mecanismele biologice de învățare (atenție, memorie, raționament, funcție executivă) scad în mod natural.

Și motivația se schimbă cu vârsta. Adulții timpurii sunt mânați să caute noutatea, adulții târzii, nu. Cei care rămân deschiși către noi experiențe – în

special cei care își propun să învețe lucruri noi și să proceseze noi informații – au un declin cognitiv mai mic decât cei care nu o fac. Această învățare, totuși, nu trebuie să fie academică sau profesională – înțelepciunea, abilitățile sociale îmbunătățite, autocunoașterea sunt, de asemenea, obiective de învățare. Oamenii sunt mai motivați de obiective personale, emoționale decât de realizare la această vârstă.

Schimbarea motivațională se manifestă în forța de muncă, unde atât adulții timpurii, cât și cei târzii, sunt mai preocupați de sens și sociabilitate decât de bani sau statut. Pentru tineri, este important grupul și dezvoltarea identității. Pentru adulții târzii, principala provocare a acestei etape a vieții este să reducă toate angajamentele și rolurile, cu excepția celor mai vitale și pline de satisfacții, și să combine acele roluri cât mai mult posibil. Tundeți și altoiți!

Sfaturi pentru adulții târzii

Unul dintre cele mai bune moduri de a „tunde și altoi" este combinarea exercițiilor fizice cu activitatea mintală – jocuri, dans, tai chi, plimbări prin pădure. Angajarea minții și a corpului în același timp are un efect multiplicativ.

Renunțați la stereotipurile negative despre îmbătrânire și vârstnici, în general, în ceea ce privește dorințele pe care vreți să le manifestați.

Continuați să planificați activități și proiecte viitoare. Acestea nu trebuie neapărat să fie întreprinderi mari, ambițioase, dar un sentiment de mișcare înainte semnificativă este crucial în această perioadă.

Răsfățați-vă cu nostalgie activă, dacă doriți. Aveți o viață întreagă la care să vă uitați înapoi. Găsiți-vă vechii prieteni, cercetați istoria familiei, reluați un hobby din tinerețe. Acumularea de cunoștințe în acest moment poate duce la idei cu adevărat uimitoare și originale.

Și motivația se schimbă cu vârsta. Adulții timpurii sunt determinați să caute noutate, adulții târzii, nu.

Jocurile pe calculator vă pot distra creierul, dar nu îmbunătățesc performanța cognitivă. În schimb, s-a dovedit că antrenamentul pentru mindfulness și meditația îmbunătățesc atât performanța intelectuală, cât și conectivitatea neuronală (adică anatomia reală a creierului).

Concluzie

Învățarea continuă este un aspect central despre cine suntem noi ca specie. Este bine pentru corpul nostru, creierul și comunitățile noastre.

Dezvoltarea atât a competențelor profesionale obiective, cât și a abilităților mai largi, fundamentale pentru a fi uman, necesită controlul asupra propriei învățări. Acest proces trebuie să fie atât proactiv (decideți ce abilități și cunoștințe doriți să dezvoltați și creați un plan pentru a face acest lucru), cât și retrospectiv (reflectați asupra experiențelor și observațiilor voastre și învățați lecții din acestea).

Învățarea nu este doar o activitate de-a lungul vieții, dar este și învățarea de a învăța. Creierul nu este același de la un deceniu la altul. Nici prioritățile, programul, rolurile sociale, sănătatea fizică nu sunt. Fiecare fază are noi provocări, noi avantaje. De-a lungul tuturor, totuși, două lucruri sunt și vor fi întotdeauna adevărate despre învățare: oricine poate deveni mai bun în orice. Chiar când costul învățării este un eșec. N

➤ **Robin Abrahams** *cercetător asociat la Harvard Business School.*
Boris Groysberg *(@bgroysberg) este profesorul lui Richard P. Chapman de administrare a afacerilor la Harvard Business School și co-autor al cărții* TALK, INC.: HOW TRUSTED LEADERS USE CONVERSATION TO POWER THEIR ORGANIZATIONS.

SĂNĂTATE

Rodica Pop Bușui,

diabetolog american de origine română: „Intersecția acestor pandemii, COVID-19 și diabet, poate să aibă consecințe extrem de grave"

UN DIABETOLOG AMERICAN DE origine română a ajuns în fruntea Asociației Americane de Diabet (ADA), organizație din care fac parte profesioniști inovatori din domeniul medical și științific care încearcă să îmbunătățească viața tuturor persoanelor cu diabet și complicații ale acestuia. Prof. univ. dr. Rodica Pop Bușui, medic și cercetător la Universitatea din Michigan este președintele ales al ADA și, din această funcție, încearcă să continue misiunea de-a lupta pentru toți oamenii afectați de diabet.

Newsweek România: **Felicitări pentru poziția de președinte ales al Asociației Americane de Diabet, Secțiunea Medicină și Știință, pe care o dețineți în prezent. Ce obiective aveți în mandatul dvs.?**

Rodica Pop Bușui: Un obiectiv extrem de important este să continuăm să asigurăm fonduri pentru cercetarea medicală în domeniul diabetului. Anul acesta sigur că este un an de mare importanță în diabet în general, pentru că sărbătorim 100 de ani de când a fost administrată prima injecție cu insulină. Descoperirea insulinei rămâne una dintre cele mai importante descoperiri medicale, pentru că salvează viața atâtor oameni. Cu toate acestea, dacă nu există suficientă finanțare pentru cercetare, noi descoperiri devin din ce în ce mai greu de studiat. Deci, noi, la Asociația Americană de Diabet, continuăm să facem lobby pentru a crește finanțarea pentru aceste granturi și studii clinice care au dus la descoperirea tuturor noilor medicamente și tehnologii.

Care sunt ultimele recomandări pe care le face ADA cu privire la diabet și la neuropatia diabetică în contextul acestei pandemii de COVID-19, când multe lucruri s-au schimbat?

Faptul că ADA și alte asociații au fost extrem de puternice și vocale a fost un lucru esențial pentru a asigura accesul bolnavilor de diabet la medici, la prescripții, pentru că un pacient, dacă nu are prescripția de insulină sau de alte medicamente, poate să se deterioreze foarte rapid. ADA a fost în față și a făcut lobby pentru a asigura bolnavilor tratamentul cel mai optim.

Cred că am fost extrem de flexibili și rapizi când am implementat schimbări, cel puțin aici, în State. Sigur că am avut infrastructura, ca să putem să oferim îngrijire medicală online și continuăm să perfecționăm aceste sisteme de date electronice medicale care ne ajută nu numai în îngrijirea efectivă a bolnavilor, dar și să putem să vedem cum o anumită schimbare de tratament se fructifică în noi complicații sau în prevenirea complicațiilor.

Vizavi de neuropatia diabetică și de piciorul diabetic, care rămân în centrul interesului meu și din punct de vedere al cercetării științifice și implementării, împreună cu colegii noștri din Subdivizia de Podiatrie care o avem la Universitatea Michigan, în mai puțin de două săptămâni am reușit să implementăm un sistem prin care am oferit pacienților posibilitatea de a ne trimite fotografii ale picioarelor pe care le-am încărcat în dosarele noastre medicale și am reușit să creăm un sistem de triaj pentru ca, și atunci când accesibilitatea în persoană a fost limitată, să putem să îi vedem cu prioritate pe cei care erau la cel mai mare risc de a dezvolta complicații care pot să ducă la amputații.

Sunt foarte mândră că am reușit să facem aceste lucruri, care efectiv au fost translatate în practică foarte rapid și au dus la salvarea multor complicații ale acestor bolnavi.

Ce ar fi de învățat din această pandemie de COVID-19 de către pacienții cu diabet, dar de către medicii implicați în tratarea diabetului?

Sănătatea globală este chiar acum într-o situație destul de precară, pentru că această pandemie COVID-19 ne-a învățat o lecție: cât de vulnerabili suntem în realitate, iar pandemia diabetului este, de asemenea, extrem de mare.

Intersecția acestor pandemii, COVID-19 și diabet, poate să aibă consecințe extrem de grave și, cum este adevărat în general în medicină, prevenirea unor complicații, prevenirea unor situații grave este mult mai ușor de făcut și mult mai ieftin decât a trata complicații odată ce sunt instituite. Sigur că nu discutăm despre vaccinuri acum, la ora asta, dar este un mesaj pe care nu pot să nu îl transmit, pentru că noi, ca și medici, avem datoria să promovăm știința, nu anecdotele, și, de asemenea, avem datoria să educăm noua generație cum să se uite la datele științifice în mod obiectiv și nu să se bazeze pe zvonuri și pe teorii ale conspirației.

DE

ALEXANDRU POP

RUGBY

Noua generație face spectacol în TURNEUL CELOR 6 NAȚIUNI

O nouă ediție a celei mai importante competiții din Emisfera de Nord a ajuns la a 22-a ediție în formatul cu șase echipe.

TURNEUL CELOR 6 NAȚIUNI DIN ACEST AN va însemna și definitivarea loturilor pentru participarea la Cupa Mondială din 2023, care va avea loc în Franța.

Desigur, și în acest an, cea mai mare problemă este pandemia de COVID-19.

Există, totodată, și câteva absențe notabile ale unor jucători importanți care sunt accidentați, însă vom vedea la lucru și sportivi tineri și talentați care vor să se afirme.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

ȚARA GALILOR vrea să păstreze titlul

Țara Galilor, campioana de anul trecut, a câștigat și Triple Crown, trofeul acordat echipei britanice care le învinge pe toate celelalte trei. A fost turneul care a însemnat și lansarea tânărului Louis Rees-Zammit, care a fost declarat omul meciului cu Scoția și care a avut eseul competiției.

Anul acesta, căpitan de echipă va fi Dan Biggar, pentru că Alun Wyn Jones, jucătorul cu cele mai multe selecții din lume, este accidentat.

Antrenorul Wayne Pivac l-a desemnat pe Adam Beard, numărul 8, ca vice-căpitan.

În toamnă, galezii au pierdut în fața Noii Zeelande și Africii de Sud, dar au câștigat cu Australia și Fiji.

Acum, cu mai mulți jucători importanți care revin în lot, Țara Galilor va fi o echipă care se va bate pentru un nou titlu.

Revenirea ANGLIEI?

După ce a câștigat turneul în 2020, mulți au considerat jenantă ocuparea locului cinci de anul trecut.

Cu toate acestea, englezii și-au revenit spre sfârșitul anului și au încheiat 2021 într-o notă bună, demolând Tonga (69-3) și obținând victorii succesive împotriva Australiei (32-15) și Africii de Sud (27-26) pe Twickenham.

Căpitanul Angliei, Owen Farrel nu va putea participa la această ediție din cauza unei accidentări.

În echipa lui Eddie Jones de anul acesta sunt mai multe absențe, inclusiv Sam Underhil și Manu Tuilagi, accidentați.

În schimb, au fost convocați mai mulți sportivi tineri precum talentatul Marcus Smith, Mark Atkinson, Max Malins, Adam Radwan, Louis Lynagh, Orlando Bailey, Hary Randall, Alfie Barbeary, Ollie Chesum, Joe Heyes.

FRANȚA se pregătește de Cupa Mondială din 2023

Cu un an înainte ca Franța să găzduiască Cupa Mondială de Rugby pentru a doua oară din 2007, câștigarea Turneului celor 6 Națiuni ar avea un impact major pentru Les Bleus.

De altfel, francezii au fost foarte aproape de acest obiectiv și în 2020, și în 2021, când au încheiat pe locul al doilea.

Demi-de-mele, Antoine Dupont, desemnat jucătorul turneului în 2020, este liderul echipei, în absența flancherului Charles Ollivon, căpitanul Franței la ultimele două turnee, care este accidentat la genunchi.

Dupont a fost căpitanul francezilor în toate cele trei meciuri internaționale din toamna tecută, inclusiv la victoria cu 40-25 în fața Noii Zeelande, pe 20 noiembrie, la Paris, prima victorie a Les Bleus împotriva All Blacks din 2009.

IRLANDA, în mare revenire

Irlanda a avut un final de an fantastic. Echipa antrenorului Andy Farrell a învins categoric o solidă formație a Japoniei, apoi a câștigat al treilea meci împotriva Noii Zeelande marcând cinci eseuri, într-o noapte istorică de 13 noiembrie pe stadionul Aviva din Dublin.

Apoi a urmat o altă victorie fără drept de apel, 53-7 în fața Argentinei. Cu toate acestea, irlandezii nu au mai câștigat Turneul celor 6 Națiuni din 2018, iar anul trecut s-au clasat pe locul trei.

Celebrul mijlocaș la deschidere Johnny Sexton a fost numit căpitan de echipă, la 36 de ani, pentru a treia oară consecutiv la Turneul Celor 6 națiuni. El a atins pragul de 100 de selecții la meciul împotriva Japoniei din noiembrie anul trecut și rămâne unul dintre cei mai buni mijlocași la deschidere din lume.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

SCOȚIA speră din nou

Din 1999, când a câștigat Turneul Celor 5 Națiuni, Scoția nu a mai reușit să se apropie de trofeu. Însă echipa Scoției pentru acest sezon este puternică, antrenorul Gregor Townsend bazându-se pe profunzimea listei de 39 de jucători și pe piesele cheie.

Wing Duhan van der Merwe, cel mai bun marcator de încercări la turneul de anul trecut a revenit din nou în lot, la fel ca și mijlocașul la deschidere de clasă mondială Finn Russell.

Există și entuziasmul revenirii centrului Cameron Redpath, care a fost unul dintre cei mai buni jucători ai lui Townsend la debutul său internațional care a avut loc în meciul de deschidere al competiției de anul trecut, când Scoția a înregistrat prima victorie din ultimii 38 de ani împotriva Angliei, pe stadionul Twickenham.

ITALIA, o echipă cu surprize

Ultima victorie a Italiei în Six Nations a fost împotriva Scoției, la Edinburgh, în februarie 2015, în timp ce acasă Azzurri nu au mai câștigat din martie 2013.

Fostul jucător All Blacks și câștigător al Cupei Mondiale din 1987, Kieran Crowley, a fost numit antrenor principal al Italiei în vară, după câteva sezoane remarcabile în care a antrenat echipa Benetton Treviso. De altfel, 23 de jucători din lotul de 33 joacă pentru Benetton, cei mai mulți având o experiență semnificativă sub comanda lui Crowley.

Unul dintre aceștia este neozeelandezul Toa Halafihi, sportiv care s-a calificat pentru a juca pentru echipa națională a Italiei conform regulilor de rezidență.

Coechipierul său de la Benetton, flankerul Michele Lamaro, va fi căpitanul echipei.

FOTO. GULIVER / GETTY IMAGES

Turneul celor 6 națiuni - 2022

Programul meciurilor
www.sixnationsrugby.com/fixtures/

Turul 1

IRLANDA – ȚARA GALILOR, Sâmbătă, 5.02, 17.15, Dublin, **Scor: 29-7**
SCOȚIA - ANGLIA, Sâmbătă, 5.02, 18.45, Edinburgh, **Scor: 20-17**
FRANȚA - ITALIA, Duminică, 6.02, 17.00, Paris, **Scor: 37-10**

Turul 2

ȚARA GALILOR - SCOȚIA, Sâmbătă, 12.02, 16.15, Cardiff, **Scor: 20-17**
FRANȚA – IRLANDA, Sâmbătă, 12.02, 18.45, Paris, **Scor: 30-24**
ITALIA - ANGLIA, Duminică, 13.02, 17.00, Roma, **Scor: 0-33**

Turul 3

SCOȚIA - FRANȚA, Sâmbătă, 26.02, 17.15, Edinburgh
ANGLIA – ȚARA GALILOR, Sâmbătă, 26.02, 18.45, Londra
IRLANDA - ITALIA, Duminică, 27.02, 17.00, Dublin

Turul 4

ȚARA GALILOR - FRANȚA, Vineri, 11.03, 22.00, Cardiff
ITALIA - SCOȚIA, Sâmbătă, 12.03, 16.15, Roma
ANGLIA - IRLANDA, Sâmbătă, 12.03, 18.45, Londra

Turul 5

ȚARA GALILOR - ITALIA, Sâmbătă, 19.03, 16.15, Cardiff
IRLANDA - SCOȚIA, Sâmbătă, 19.03, 18.45, Dublin
FRANȚA – ANGLIA, Sâmbătă, 19.03, 22.00, Paris

PIAȚA AUTO ÎN 2021

Cele mai vândute mașini

Cum a fost afectată industria auto din Europa și România în al doilea an de pandemie. – *Răzvan Scăești*eanu

CRIZELE SUPRAPUSE, PANDEMIA DE COVID-19 și penuria de semiconductori, au făcut ca volumul total de autoturisme noi înregistrate în UE, Marea Britanie, Norvegia și Elveția (11,75 milioane de unități) să atingă cel mai scăzut nivel din 1985 până în prezent. Față de 2020, anul lockdown-urilor, piața auto din Europa a scăzut cu 1,6%, iar față de 2019, anul pre-pandemie, cu 26%, potrivit datelor Jato Dynamics. În România, înmatriculările de mașini noi au scăzut cu 4,1% în 2021 (119.832 unități) și cu 26% față de 2019.

Piața auto din Europa, la cel mai scăzut nivel din 1985

Criza semiconductorilor a dăunat și continuă să dăuneze mai mult industriei auto decât lockdown-urile COVID-19 din 2020. Crizele suprapuse au făcut ca volumul de mașini noi înregistrate în Europa anul trecut (11,75 milioane unități) să ajungă la cel mai scăzut nivel din 1985.

Cel de-al doilea val al crizei semiconductorilor a lovit începând cu luna iulie 2021, volumele de autoturisme înmatriculate în Europa începând să cadă abrupt, cu procente alcătuite din două cifre, în comparație cu 2020.

În decembrie 2021, de exemplu, în Europa (UE + Marea Britanie + Norvegia + Elveția) au fost înregistrate 949.252 mașini noi, cu 22% mai puține decât în decembrie 2020 și cu 25% mai puține decât în decembrie 2019, înainte ca cineva să fi auzit de pandemia de COVID-19. Iar per total, în 2021, volumul de mașini noi înregistrate în Europa s-a diminuat cu 3,3 milioane de unități față de 2019.

Piața auto din „UE26" a scăzut cu 2,4%. 16 dintre cele 26 de țări membre au reușit să rămână pe plus, „Top 3" creșteri procentuale fiind alcătuit de Croația (+24,7%), Grecia (+24,6%) și Estonia (+19,1%).

Dintre cele patru piețe auto mari ale UE, doar cea din Germania a scăzut cu 10,1%, înregistrând cel mai slab rezultat din 1985 până în prezent. Italia a înregistrat o creștere cu 5,5%, Spania +1% și Franța +0,5%. Clasamentul rezultatelor proaste „istorice" este completat de Austria (cel mai prost an din 1984), Belgia (cel mai prost an din 1995) și Olanda (cel mai prost an din 1980), conform datelor prelucrate de Jato Dynamics și ACEA.

Crizele suprapuse au deschis, direct sau indirect, ușa mașinilor electrificate

În ciuda rezultatelor totale slabe, pandemia și criza semiconductorilor a deschis, mai mult indirect decât direct, ușa mașinilor electrificate. În premieră în UE, în 2021, cota de piață a mașinilor full hybrid (inclusiv mild-hybrid) a fost egală cu cea a mașinilor diesel, respectiv 19,6%.

Iar dacă adăugăm și 9,1% mașini 100% electrice (BEV), și 8,9% mașini plug-in hybrid (PHEV), rezultă că autoturismele „verzi" au ajuns la o cotă de piață de peste 37,5% în UE și suflă în ceafă benzinarelor clasice (40%). Prin urmare, în 2022, dieselul va ajunge pe locul trei.

Una din zece mașini noi, 100% electrică

În 2021, în UE, Marea Britanie, Norvegia și Elveția au fost înmatriculate 1.205.387 mașini 100% electrice, adică +63% față de 2020 și de 3,4 ori mai multe decât în 2019, pe fondul diversificării ofertei, a înăspririi normelor de poluare în diferite regiuni și, nu în ultimul rând, a stimulentelor gen „Rabla Plus" puse la bătaie de guverne.

De asemenea, un rol important în creșterea popularității EV-urilor l-a avut, așa cum am mai spus, și criza semiconductorilor, mulți producători prioritizând producția de mașini electrice în dauna celor pe benzină sau diesel. Iar un alt vector de creștere a fost înmulțirea SUV-urilor electrice.

„Top 10 mărci electrice preferate de europeni" este condus de Tesla, cu 167.549 de unități. Dar Volkswagen îi suflă în ceafă cu 166.357 de unități. Iar Renault ocupă cea de-a treia treaptă a podiumului, cu 97.129

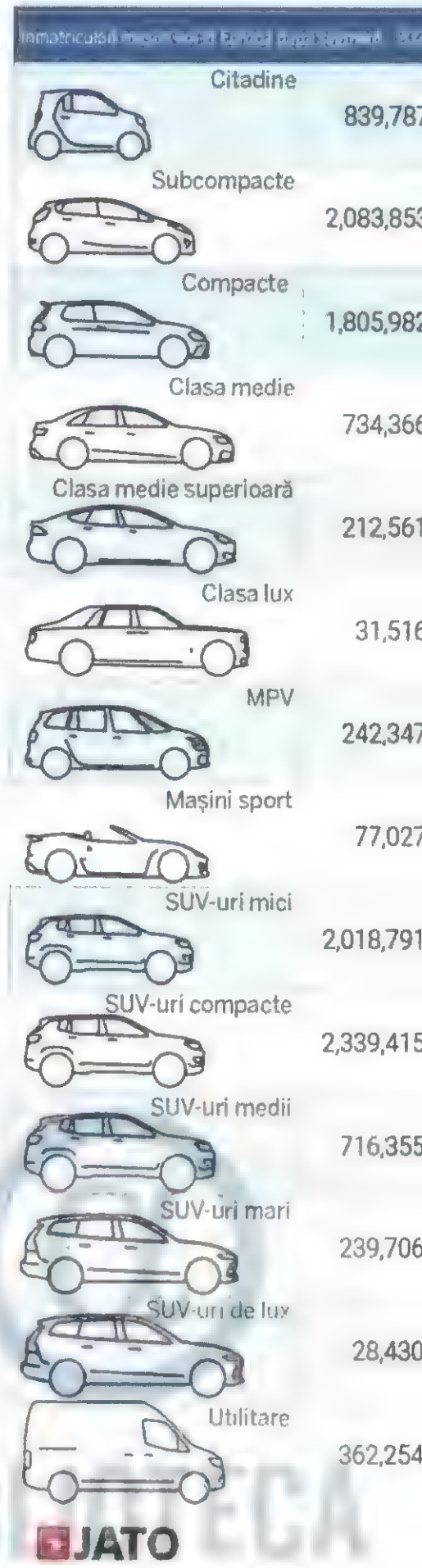

		Top 3 cele mai vândute
+7.7%	-29.0%	Fiat/Abarth 500 Fiat Panda Toyota Aygo
-7.7%	-30.7%	Peugeot 208 Dacia Sandero Renault Clio
-13.3%	-32.4%	Volkswagen Golf Toyota Corolla Skoda Octavia
-6.6%	-29.8%	Tesla Model 3 BMW Series 3 Volkswagen Passat
-13.5%	-41.3%	BMW Series 5 Mercedes E-Class Audi A6
+17.7%	-18.0%	Mercedes S-Class BMW Series 7 Porsche Panamera
-35.1%	-65.2%	Honda Jazz Volkswagen Touran Mercedes B-Class
-16.7%	-46.2%	Porsche 911 BMW Z4 BMW Series 2
+8.7%	-12.0%	Peugeot 2008 Volkswagen T-Roc Renault Captur
+6.2%	-18.7%	Hyundai Tucson Peugeot 3008 Volkswagen Tiguan
+42.6%	+23.0%	Volvo XC60 BMW X3 Volkswagen ID.4
+4.2%	-4.6%	BMW X5 Mercedes GLE Volvo XC90
+4.6%	-6.3%	Mercedes G-Class LR Range Rover BMW X7
-22.6%	-38.6%	Fiat Ducato Volkswagen Caddy Citroen Berlingo

Mașini preferate în România

Benzină: 65,7%
Diesel: 18,8%
Electrificate
(HEV+BEV+PHEV)*: 15,5%
Sursa: APIA

Mașini preferate în Europa

Benzină: 40%
Diesel: 19.6%
HEV: 19.6%
BEV: 9.1%
PHEV: 8.9%
Sursa: ACEA

(*) HEV – full-hybrid, BEV – 100% electrice, PHEV – plug-in hybrid

unități, potrivit Jato Dynamics. Urmează Hyundai, Peugeot, Kia, Audi, Skoda, BMW și Fiat.

„Top 10 mașini electrice preferate de europeni" este condus de Tesla Model 3, iar locurile doi și trei sunt ocupate de Renault Zoe și Volkswagen ID.3. Locurile patru și cinci sunt ocupate de Volkswagen ID.4 și Kia Niro. Iar „Top 10" este completat de Fiat 500, Skoda Enyak, Hyundai Kona, Peugeot 208 și Volkswagen Up. Dacia Spring se află pe locul 14 în preferințele 100% electrice ale europenilor.

Hyundai-Kia, Toyota și Dacia, performerii crizei în Europa

Dacă pentru unii 2021 a fost un an al provocărilor și problemelor, pentru alții a fost un an al oportunităților. Volkswagen a reușit să se mențină și în 2021 pe prima poziție în „Topul mărcilor preferate de europeni", chiar dacă vânzările grupului au scăzut cu 5,6% față de 2020 și cu 28,1% față de 2019. Dar performerii anului 2021 în Europa au fost Hyundai, Kia și Toyota.

Cu ajutorul noilor SUV-uri competitive și a modelor electrice, Hyundai și Kia și-au crescut cotele de piață în Europa cu aproape două puncte în doi ani, de la 6,7% în 2019, la 8,6% în 2021. Hyundai a fost singura marcă din „Top 10 mărci preferate de europeni" care a crescut spectaculos, +21,4%. În rest, doar două mărci din primele zece au mai înregistrat cifre pozitive, Toyota (+9,6%) și BMW (+1,2%). Kia a fost pe locul 11 (+19,6%).

Marca Dacia s-a clasat pe locul 15 în preferințele clienților europeni, dar notabilă este clasarea noului model Dacia Sandero în „Top 3 mașini preferate de europeni". Cu 196.792 unități înmatriculate, Sandero a ocupat locul 3, în fața „fratelui" Renault Clio. E adevărat, diferența este foarte mică: 196.792 Sandero, 196.243 Clio. Locurile unu și doi au revenit Volkswagen Golf și Peugeot 208.

SUV-urile continuă să tragă tare

Criză, „necriză", SUV-izarea continuă fără emoții. Și anul trecut, clienții europeni de mașini noi au continuat să renunțe la sedan-uri, hatchback-uri, break-uri și MPV-uri în beneficiul SUV-urilor. În total, în 2021, au fost înmatriculate în Europa 5,34 de milioane de SUV-uri și SUV-uleț, cota de piață a acestora urcând la 45,5%, față de 40,3% în 2020 și 38,2% în 2019. La

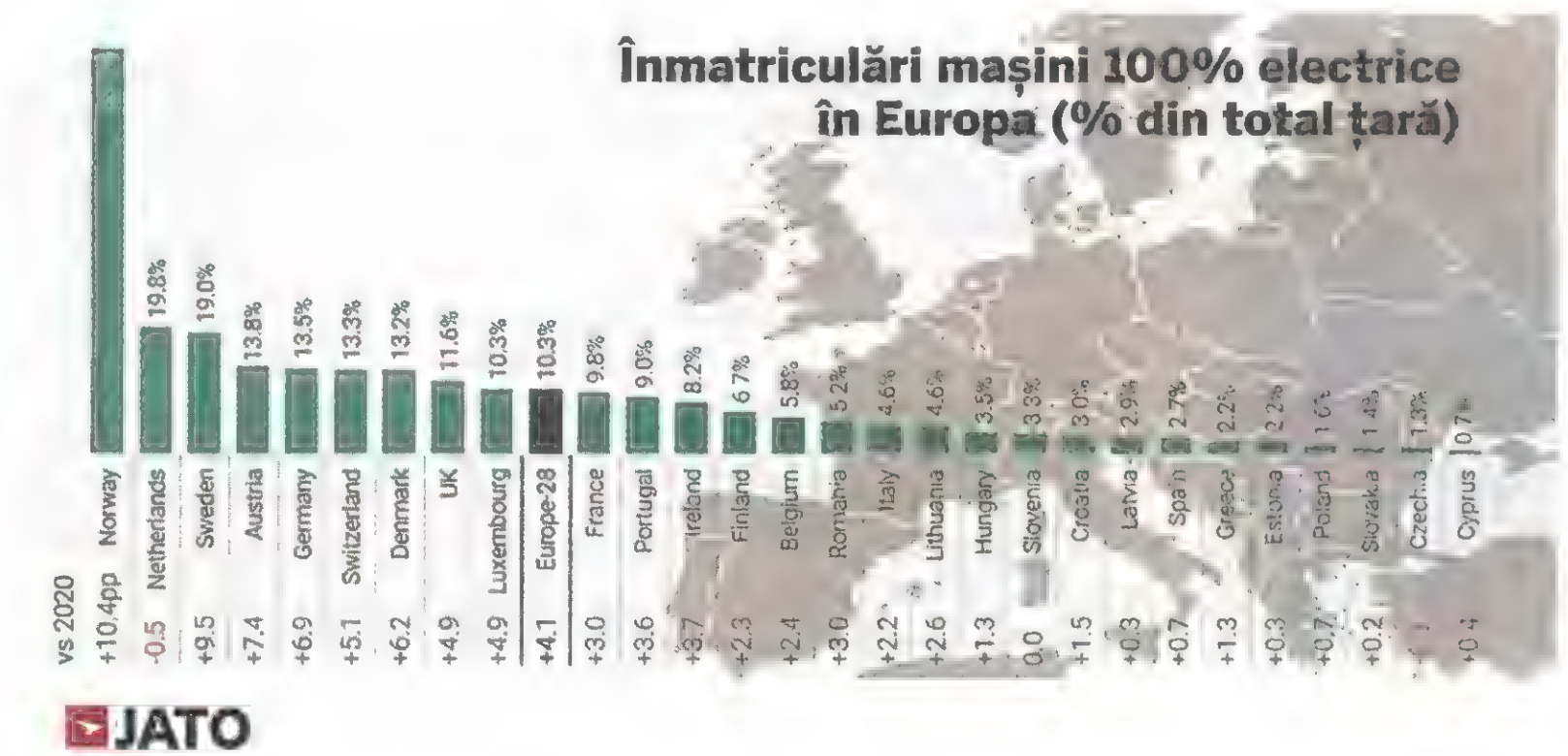

Top 15 mărci și modele electrice preferate în Europa

	Brand		2020	2019
1	Tesla	167,549	+70%	+51%
2	Volkswagen	166,357	+42%	+437%
3	Renault	97,129	-7%	+112%
4	Hyundai	72,912	+25%	+137%
5	Peugeot	70,493	+61%	new
6	Kia	62,668	+60%	+358%
7	Audi	56,232	+61%	+206%
8	Skoda	49,103	+234%	new
9	BMW	45,388	+95%	+42%
10	Fiat	44,334	+582%	new
11	Opel/Vauxhall	42,972	+119%	new
12	Mercedes	41,383	+145%	new
13	Smart	37,113	+37%	+116%
14	Nissan	35,733	+9%	+2%
15	Mini	29,712	+79%	new

	Model		2020	2019
1	Tesla Model 3	141,221	+64%	+49%
2	Renault Zoe	71,579	-28%	+56%
3	Volkswagen ID.3	69,090	+23%	new
4	Volkswagen ID.4	54,476	new	new
5	Kia Niro	46,790	+50%	+362%
6	Fiat 500	44,334	+582%	new
7	Skoda Enyaq	44,039	new	new
8	Hyundai Kona	42,920	-10%	+100%
9	Peugeot 208	42,450	+35%	new
10	Volkswagen Up	40,973	+87%	new
11	Nissan Leaf	34,643	+11%	+7%
12	Mini Hatch	29,712	+79%	new
13	Smart Fortwo	27,990	+43%	+137%
14	Dacia Spring	27,569	new	new
15	Peugeot 2008	26,453	+127%	new

Top 25 mărci și modele de mașini înmatriculate în Europa

	Top 25 Brands			
1	Volkswagen	1,273,892	-5.6%	-28.1%
2	Peugeot	727,973	-3.1%	-25.4%
3	Toyota	706,056	+9.6%	-4.1%
4	BMW	681,252	+1.2%	-17.8%
5	Renault	676,651	-17.2%	-36.1%
6	Mercedes	640,385	-14.2%	-29.9%
7	Audi	596,260	-0.5%	-19.7%
8	Skoda	585,361	-8.6%	-22.7%
9	Ford	553,658	-19.2%	-44.6%
10	Hyundai	510,810	+21.4%	-8.6%
11	Kia	500,805	+19.6%	+0.2%
12	Opel/Vauxhall	488,383	0.0%	-40.3%
13	Fiat	452,512	-1.2%	-26.3%
14	Citroen	451,006	-2.0%	-30.9%
15	Dacia	406,646	+1.2%	-30.1%
16	Seat	327,954	-8.8%	-34.0%
17	Volvo	288,402	+0.4%	-15.3%
18	Nissan	247,241	-14.0%	-36.9%
19	Suzuki	195,856	+14.2%	-25.7%
20	Mini	176,007	+1.9%	-18.9%
21	Tesla	167,969	+70.9%	+51.0%
22	Mazda	154,498	+3.7%	-39.2%
23	Jeep	128,807	+6.9%	-20.9%
24	Land Rover	103,427	-7.8%	-29.4%
25	Porsche	77,775	+5.9%	-2.3%

	Top 25 Models			
1	Volkswagen Golf	205,408	-27.9%	-50.0%
2	Peugeot 208	196,869	-1.1%	-12.4%
3	Dacia Sandero	196,792	+16.9%	-12.4%
4	Renault Clio	196,243	-21.1%	-38.5%
5	Peugeot 2008	194,653	+24.4%	+16.5%
6	Volkswagen T-Roc	186,644	+17.1%	-10.4%
7	Toyota Yaris	182,590	+1.3%	-14.3%
8	Opel/Vauxhall Corsa	180,643	-8.7%	-18.5%
9	Fiat/Abarth 500	174,739	+24.0%	-1.0%
10	Citroen C3	159,302	+7.0%	-25.2%
11	Renault Captur	158,580	-11.0%	-29.3%
12	Volkswagen Polo	152,617	-9.7%	-40.5%
13	Hyundai Tucson	149,170	+64.3%	+6.4%
14	Toyota Corolla	146,604	+6.8%	+9.7%
15	Dacia Duster	145,753	+4.4%	-34.2%
16	Skoda Octavia	143,268	-21.9%	-35.9%
17	Tesla Model 3	141,429	+64.0%	+48.8%
18	Peugeot 3008	140,015	+11.9%	-28.4%
19	Volkswagen Tiguan	133,558	-9.5%	-39.9%
20	Ford Puma	132,887	+12.3%	new
21	Fiat Panda	132,227	-8.7%	-28.3%
22	Volkswagen T-Cross	127,956	+11.7%	+27.1%
23	Volvo XC40	120,234	+9.5%	+42.5%
24	Mercedes A-Class	117,233	-25.7%	-41.3%
25	BMW Series 3	116,250	-1.9%	-4.9%

JATO

BMW a doborât „steaua" Mercedes în segmentul premium global, după 5 ani

Pandemia se pare că i-a priit lui BMW. „Steaua" Mercedes-Benz a căzut în 2021, după cinci ani, din vârful topului global al vânzărilor în segmentul premium. Iar Audi ocupă locul trei.

Toți producătorii auto au fost loviți de pandemia de COVID-19 și criza semiconductorilor, dar, evident, unii au reușit să se miște mai bine decât alții. Iar BMW este marele câștigător.

Mercedes-Benz a raportat vânzări de 2.093.476 de automobile premium anul trecut, în scădere cu 5% față de 2020. Iar BMW, fără MINI și Rolls-Royce, și-a doborât propriul record din 2019 (2,16 milioane de unități) și a comercializat peste 2,2 milioane de mașini premium. Astfel, bavarezii și-au surclasat adversarul din Stuttgart cu circa 200.000 de unități în 2021.

capitolul SUV, Europa mai are puțin, prin urmare, și ajunge Statele Unite, unde SUV-urile au reprezentat anul trecut 52,3% din piață.

Volkswagen Group se află la timona segmentului SUV în Europa, unul din patru SUV-uri înregistrate în 2021 fiind produs într-un dintre fabricile sale. Mai mult, în timp ce volumele sale au scăzut aproape imperceptibil (-2%), principalul competitor, grupul Stellantis, a pierdut 24%.

„Topul SUV-urilor preferate de europeni" este condus de Peugeot 2008. Liderul din 2020, Renault Captur, a căzut pe poziția 3, după ce a fost întrecut și de Volkswagen T-Roc. Pe locul 4 se află Hyundai Tucson, iar Dacia Duster ocupă locul 5. Celălalt SUV făcut în România, Ford Puma se află pe poziția 7.

Piața auto din România a căzut de 2,5 ori mai tare decât cea europeană

Dacă piața auto din Europa a scăzut cu 1,6% în 2021, iar față de 2019, anul pre-pandemie, cu 26%, în România înmatriculările de mașini noi au căzut cu 4,1% în 2021, până la 119.832 de unități, și cu 26% față de 2019. Totuși, față de 2019, a păstrat același „pas": -26%.

Interesant, vrând, nevrând, cum din ce în ce mai multe mărci au început să elimine motorizările diesel, românii au urmat trendul european și în ceea ce privește electrificarea. Cota de piață a autoturismelor electrificate (HEV + BEV + PHEV, mai puțin mild-hybrid) a urcat cu 109,1%, până la 15,5%, față de 2020, conform datelor Asociației Producătorilor și Importa-

Top 10 mărci de mașini 100% electrice (BEV) preferate de români

1.	Dacia	3.068 unități
2.	Volkswagen	985 unități
3.	Hyundai	448 unități
4.	Renault	347 unități
5.	Tesla	223 unități
6.	Skoda	175 unități
7.	Peugeot	157 unități
8.	BMW	148 unități
9.	Mercedes	134 unități
10.	MINI	86 unități

Top 10 mărci de mașini plug-in hybrid (PHEV) preferate de români

1.	Mercedes	552 unități
2.	Hyundai	357 unități
3.	BMW	354 unități
4.	Volvo	291 unități
5.	Ford	278 uități
6.	Renault	269 unități
7.	Volkswagen	164 unități
8.	Skoda	131 unități
9.	Mitsubishi	80 unități
10.	Audi	75 unități

Top 8 mărci de mașini hybrid (HEV) preferate de români

1.	Toyota	7.016 unități
2.	Hyundai	1.012 unități
3.	Renault	411 unități
4.	Honda	307 unități
5.	Ford	267 unități
6.	Lexus	201 unități
7.	Suzuki	106 unități
8.	Kia	47 unități

(*) *Sursa:* APIA

Evoluția lunară a înmatriculărilor de mașini noi în România: 2020 vs 2021

torilor de Autovehicule (APIA). Cota de piață a mașinilor pe benzină a scăzut timid, de la 66% la 65,7%, iar cea a dieselurilor a căzut de la 26,9% la 18,8%.

În acest context, merită remarcată evoluția spectaculoasă a autoturismelor PHEV (plug-in hybrid): +178% (2.892 unități). Înmatriculările de mașini 100% electrice (BEV) au urcat cu 122,7% (6.338 unități), iar cele ale mașinilor hybrid (HEV), cu 87% (9.387 unități).

Ce mașini preferă românii: Citadine, SUV-uri și mașini sport

În 2021, au fost înmatriculate 119.832 mașini noi. Oarecum straniu, cea mai mare creștere a fost înregistrată de segmentul „limuzinelor" (Clasa F): +163,6%. Apoi, topul creșterilor a fost completat de citadine (Clasa A), cu +22%, SUV-uri, cu +12,8%, și Clasa Sport (+1%). Celelalte segmente au fost pe minus: Clasa B: -7,4%, Clasa C: -21,9%, Clasa D: -7,7%, Clasa E: -4,3%.

Urmând trendul global de SUV-izare, și în România SUV-urile au avut cea mai mare cotă de piață, 44,4%, în creștere cu 6,7 puncte procentuale față de 2020. Apoi, au urmat Clasa C, cu o cotă de piață de 27,3% (-6,2%), și Clasa B, cu o cotă de piață de 20,6% (-0,7%).

„Topul mărcilor de mașini preferate de români" a fost condus detașat și în 2021 de Dacia (37.922 unități). Iar pe locurile 2 și 3 ale podiumului s-au clasat Ford (11.516 unități) și Renault (10.147 unități). Apoi, au urmat Toyota (9.643 unități), Hyundai (9.532 unități), Volkswagen (9.074 unități), Skoda (7.967 unități), Mercedes Benz (6.962 unități), Suzuki (4.397 unități) și Peugeot (3.965 unități).

În ceea ce privește „Topul modelelor de mașini preferate de români" în 2021, Dacia revendică nu mai puțin de patru poziții din primele zece. Dacia Logan a fost pe primul loc, cu 13.270 unități, SUV-ul Dacia Duster, pe doi, cu 9,045 unități, și Dacia Sandero, pe trei, cu 8.227 unități. Locul 4 i-a revenit „felinei din Bănie", Ford Puma, cu 3.141 unități. Iar pe locul 5 s-a clasat, în premieră, o mașină 100% electrică. Este vorba, evident, despre Dacia Spring, cea mai ieftină mașină electrică de pe piață, prin programul Rabla Plus, care ajuns la 3.068 clienți.

„Top 10 modele de mașini preferate de români" în 2021 este completat de Renault Clio (2.945 unități), Hyundai Tucson (2.852 unități), Skoda Octavia (2.720 unități), Toyota Corolla (2.450 unități) și Toyota C-HR (2.101 unități).

Ce mașini electrificate au ales românii

Cu ajutorul Daciei Spring, autoturismele electrificate (BEV + PHEV + HEV) au ajuns la o cotă de piață de 15,5% în 2021.

„Top 3 mașini electrice preferate de români" este condus de Dacia Spring, cu 3.068 unități. Iar celelalte două trepte ale podiumului sunt ocupate de Volkswagen Up (435 unități) și Hyundai Kona (384 unități).

„Top 3 mașini plug-in preferate de români" este condus de Renault Captur, cu 269 unități. Iar celelalte două trepte ale podimului sunt ocupate de Ford Kuga (261 unități) și Hyundai Tucson (229 unități).

În ceea ce privește HEV-urile, mașinile hybrid fără încărcare la priză, pe prima poziție în „Top 3 mașini hybrid preferate de români" se află Toyota Corolla, cu 2.134 unități. Urmează Toyota C-HR, cu 2.093 unități, și Toyota RAV4, cu 1.610 unități.

TEHNOLOGIE

Noutăți la CES 2022

Lenovo ThinkBook Plus Gen 3 – Laptopul cu „hârtie digitală“ pentru notițe

Pentru cei care au biroul plin de hârtii cu fel de fel de notițe sau desene creative, Lenovo oferă, în premieră, o alternativă digitală. Prezentat la CES 2022, laptopul Lenovo ThinkBook Plus Gen 3 oferă un display principal ultrawide, cu aspect 21:10 și rezoluție de 3.072 x 1.440 de pixeli, la 120 Hz, și un touchscreen secundar de 8 inch, cu rezoluție de 800 x 1.280 de pixeli, dispus în dreapta tastaturii și a touchpad-ului, care poate fi folosit pentru a lua notițe sau, de exemplu, a desena. Pentru maximum de acuratețe, pe „hârtia digitală“ se poate scrie, desena, edita cu ajutorul unui stylus, a unui „creion“ wireless. Laptopul Lenovo ThinkBook Plus Gen 3 dispune de un procesor „12th-gen Intel Core H-series“, 32 GB de memorie RAM și webcam full-HD.

Samsung Odyssey Neo G8 – Primul monitor 4K curbat, cu „refresh rate“ de 240 Hz

Ecran curbat de 32 inch, rezoluție de 3.840 x 2.160 de pixeli (4K), „refresh rate“ de 240 Hz. Samsung Odyssey Neo G8 este primul monitor cu astfel de performanțe de pe piață și se adresează deopotrivă profesioniștilor, gamerilor și amatorilor de filme. Dacă pentru jocurile video „refresh rate“-ul de 240 Hz este esențial, pentru vizionarea de filme monitorul folosește tehnologia „Mini LED“, prezentă pe noua gamă de televizoare Samsung, care oferă cel mai bogat contrast de culori posibil.

Noveto N1 – Primele căști audio virtuale cu tehnologie 3D imersivă

Noveto N1 arată ca un sound bar, dar este un gadget mult mai sofisticat, care ar putea revoluționa piața căștilor și a boxelor pentru calculator. Folosind unde ultrasonice, Noveto N1 creează două zone tridimensionale de sunet în jurul urechilor utilizatorului, ca un fel de căști invizibile. Conținutul audio este redat în aceste zone 3D de sunet, fără a deranja persoanele din jur. Producătorul afirmă că la o distanță de mai puțin de un metru nu se aude aproape nimic. Și, nu, nu trebuie să vă faceți griji că va trebui să nu mișcați capul. Noveto N1 dispune de senzori de mișcare pentru generarea zonelor 3D de sunet, care monitorizează permanent mișcările utilizatorului.

Sengled Smart Health Monitoring Bulb – Becul care vă monitorizează starea de sănătate

În general, becurile smart sunt făcute, de exemplu, pentru a îmbunătăți atmosfera dintr-o cameră prin schimbarea culorii de iluminare și/sau a intensității luminii via Bluetooth. Sengled Smart Health Monitoring Bulb a fost proiectat însă ca, pe lângă schimbarea atmosferei, să monitorizeze și starea de sănătate. Becul folosește o tehnologie radar non-invazivă pentru a vă monitoriza somnul, temperatura, bătăile inimii și alte semne vitale. Mai mult, Sengled spune că, prin montarea de astfel de becuri inteligente în mai multe camere și conectarea prin WiFi sau Bluetooth, acestea pot crea o hartă virtuală a casei și detecta, de exemplu, dacă cineva a căzut într-o cameră și nu se poate ridica.

Roborock S7 MaxV Ultra – Aspiratorul autonom care dă și cu mopul, se golește și se spală singur

După apariția iRobot Roomba, primul robot-aspirator, în 2002, piața s-a umplut de fel de fel aspiratoare autonome. Da, există și unele care dau cu mopul. Dar Roborock S7 MaxV Ultra merge și mai departe. Noul model de robot-aspirator prezentat la CES 2022 dispune de toate funcțiile „omologilor" săi și, în plus, știe să se golească de praf, să-și umple rezervorul de apă și să-și spele singur mopul. Toate operațiunile sunt făcute, fără intervenție umană, de „dock", de baza sa de încărcare. Producătorul afirmă că Roborock S7 MaxV Ultra poate face curat pe o suprafață de până la 300 de metri pătrați, fără intervenție umană, mini-tomberonul „dock"-ului putând înghiți, de pildă, praful adunat în până la șapte săptămâni. Bine, cu siguranță nu în România, unde, la câteva ore după ce îl ștergi, praful este aproape la fel.

KOHLER PerfectFill – Majordomul digital care pregătește baia perfectă

Frigider smart, lumini smart, ferestre smart... baie smart. Cum tehnologiile smart home sunt în plin boom, KOHLER a prezentat la CES 2022 un sistem smart care digitalizează „ritualul" îmbăierii. KOHLER PerfectFill are grijă de temperatura apei din cadă, poate umple automat cada, până la nivelul dorit, fără ca cineva să supravegheze permanent procesul, și poate goli automat cada. Doar nu știe, deocamdată, să spele cada. Mai mult, KOHLER PerfectFill poate fi programat și controlat, prin intermediul unei aplicații, să pregătească baia, de exemplu, înainte să ajungeți acasă de la sala de sport. De asemenea, sistemul memorează până la zece preferințe pentru baie, putând astfel conferi experiențe personalizate întregii familii.

FOTO: INQUAM PHOTOS / BOGDAN-IOAN BUDA

Doi ani de luptă cu COVID-19

16 MARTIE 2020: PREȘEDINTELE KLAUS IOHANNIS ANUNȚĂ INSTITUIREA stării de urgență pe teritoriul României, pentru 30 de zile, pe fondul pandemiei de coronavirus.

„Vom trece cu bine prin această grea încercare dacă luăm imediat cele mai drastice măsuri și înțelegem cu toții că severitatea lor este pe măsura gravității perioadei pe care o traversăm", anunța șeful statului. Urmau două luni în starea de urgență, cu Armata pe străzi și declarația pe proprie răspundere, apoi starea de alertă, prelungită până în prezent. Școlile au fost închise, a fost suspendată activitatea comercianților, angajații au început munca de la domiciliu, instituțiile statului au început să accepte trimiterea documentelor pe email.

Măsurile restrictive au fost contestate de o parte a românilor, care au negat existența COVID-19 și au acuzat o conspirație a statului. Legiferarea prin OUG-uri a dus, între altele, la anularea amenzilor, ceea ce a dat putere vocilor conspiraționiste. De altfel, pe fondul nemulțumirii privind restricțiile, a intrat în Parlament, în decembrie 2020, formațiunea extremistă AUR.

În 16 martie 2020, în România erau 168 de cazuri de COVID-19 și 36 de dosare penale pentru zădărnicirea combaterii bolilor. Șase zile mai târziu, în România a fost raportat și primul deces de COVID-19, al unui bărbat de 67 de ani din Filiași, care a murit la Craiova. Doi ani mai târziu, sunt peste două milioane de infectări raportate oficial și peste 60.000 de decese asociate COVID-19.

Un raport UE despre gestionarea pandemiei a arătat că România a impus rapid măsuri la apariția primelor cazuri COVID-19, însă, pe măsură ce pandemia s-a extins, capacitatea de testare a rămas redusă, iar sistemul medical a fost depășit.

Și campania de vaccinare anti-COVID,-19 începută în urmă cu un an, a înregistrat un eșec, România reușind să vaccineze cu două doze doar 40 la sută din populație, la începutul lui februarie 2022. În continuare, 65% din populație crede că pandemia a fost provocată de elitele globale pentru a impune controlul asupra lumii, conform unui sondaj recent al Inscop.

18 FEBRUARIE - 17 MARTIE

Rusia ocupă Crimeea

16 martie 2014: Are loc referendumul din Crimeea, Ucraina, după ce Rusia ocupase, în februarie, Parlamentul și Guvernul din Simferopol, capitala peninsulei, profitând de instabilitatea din țară. Președintele pro-rus Ianukovici refuzase să semneze Acordul de Asociere cu UE, declanșând proteste masive. Cu 95,5% dintre voturi, alegătorii au votat pentru alipire, rezultatul fiind pus sub semnul întrebării de Occident. Anexarea Crimeei i-a adus Rusiei sancțiuni, iar în estul Ucrainei continuă conflictul, în prezent existând temeri privind o invazie rusă în Ucraina.

„Stop murder!"

2 martie 1989: Brașoveanul Liviu Corneliu Babeș își dă foc pe pârtia Bradul din Poiana Brașov, în semn de protest față de regimul comunist și față de măsurile luate după revolta muncitorilor de la uzina de autocamioane „Steagul Roșu", din 15 noiembrie 1987. Acesta a purtat o pancartă pe care a scris „Stop murder! Auschwitz = Brașov". A murit după câteva ore. Turiștii străini aflați pe pârtie alertează Europa Liberă, care difuzează informația.

Dezastrul de la Fukushima

11 martie 2011: Un cutremur de 9 grade pe scara Richter lovește coasta de nord-est a Japoniei, schimbând axa Pământului cu 10 cm și declanșează un tsunami care mătură insula Honshu, omorând peste 18.000 de oameni. Cele două dezastre afectează centrala nucleară de la Fukushima, unde au loc explozii, incendii și scurgeri de radiații, după avarierea a patru din cele șase reactoare nucleare. Este considerată cea mai gravă criză nucleară după Cernobîl. Peste 150.000 de oameni sunt obligați să evacueze zona.

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 80 lei	3 luni: 44 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 156 lei	6 luni: 85 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 306 lei	12 luni: 165 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

JOHNNY BADELITA ANDREEA BERGHEA MARIAN BOBA BAD & BOUJEE ANDREI CIOBANU NICO CRECIUNESC DAN FINȚESCU

JONNESSEY MARIAN MAICAN ANA MOGA CRISTI NEACȘU CRISTI NITZU DJ YANG & OLIX IONUȚ RUSU MARIAN SOCI

KISS FM

DATORITĂ VOUĂ SUNTEM

RADIOUL #1

ÎN ROMÂNIA

Conform studiului de audiență realizat în perioada 30 august - 12 decembrie 2021 de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, KISS FM este ascultat zilnic de 2.342.200 de persoane și este lider de audiență în România de 12 ani consecutiv. Vă mulțumim!

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025